

Vruchten der dichtlievenheid

<https://hdl.handle.net/1874/27152>

V R U C H T E N
D E R
D I C H T L I E V E N H E I D
V A N
A D R I A E N VAN DER VLIET.
E E R S T E D E E L.

70

V R U C H T E N
D E R
D I C H T L I E V E N H E I D
V A N
A D R I A E N V A N D E R V L I E T ,

*In deszelfs leven Lid van het Genootschap NATURA ET ARTE,
te Rotterdam; en van KUNSTLIEFDE SPAART
GEEN VLIJT, in 's Graevenhaege.*

T E L E T D E N,
B I J C . V A N H O O G E V E E N , J U N I O R .
M D C C L X X I X .

DEN BESCHEIDEN

L E E Z E R

H E I L!

DEt is uit de schikkingen van den overleeden Heere ADRIAEN VAN DER VLIET, eertijds een zeer geächt Medelid van het beroemde Dichtgenootschap Natura et Arte, te Rotterdam, en daarna ook van het Haagsche Zangkoor Kunstliefde spaart geen vlijt, zijnen Aanverwanten en Erfgenaamen genoegzaam gebleeken, hoe Hij verkoos, dat deeze zijne harsfenvruchten aan de kunstlievende weerd, vooral aan het groote aantal zijner vrienden, ter zijner gedachtenisfe, na zijnen dood, door den druk wierden medegedeeld.

Onder zijn geslacht is 'er, aan wien ik vermaagschapt ben, en die mij op het vriendlijkste verzocht heeft, de bedrijyige hand daaraan te leenen, en de bekwaamste gelegenheid daartoe opte zoeken.

Dat verzoek was mij eene wet, en ik heb tot de zinlijkste uitvoering van dit werk niemand beter kunnen vinden, dan den Boekhandelaar Cornelis van Hoogeveen, den Jongen, wiens oplettende naauwzigtigheid en ervaarenheid allen, die dit soort van fraaie letteren beöeffenen, genoeg bekend is: die arbeidzaame Druk- en Kunstijveraar nam deeze taak volyaardig op zich, en een enkel opslag van een

V O O R B E R I C H T.

keurig oog zal doen zien , hoe gelukkig hij die volvoerd hebbe.

Zij, die de treflijke Werken van des Dichters weerdberoemde Kunstgenooten , vooral van den Nederlandschen PINDARUS, ik meen den onnaarvolgbaaren DIRK SMITS, bezitten en gelezen hebben, weten, wat hoogachting dezelve deezzen hunnen Kunstvriend toedroegen.

Dees Bundel, welke 's Mans Bijbelsche Tafereelen; 's Heilands Kruiswoorden; eenige Zinnebeeldige Tafereelen; en Stichtelijke Gedichten bevat; zal haast gevolgd worden door een Boekdeel van omtrent gelijke grootte, het welk de Mengelstoffen van onzen Dichter behelzen zal.

Dit zij genoeg gezegd: de dichtlievende Leezer oordeele voorts zelf, en maake van 's Mans poogingen dat heilzaam, slichtend en vermaakend gebruik, het welk hij daaryan bij zijn leeyen genooten, en na zijnen dood zijnen welmeenenden Vrienden toegewenscht heeft.

JOÄNNES VAN SPAAN.

's Graavenhaage,
den 25sten van Herfstmaand,
MDCCLXXVIII.

B L A D.

BLADWYZER.

BYBELSCHE TAFERELEN.

	Bladz.
Het Eerstgeboorterecht door EZAÛ verkocht. - - -	5.
JACOBS aenkomst in Syriën. - - -	11.
ARONS Staf. - - -	23.
ISRAËLS laeste Staetsvergadering onder den Veldheer Jo- ZUA. - - -	29.
De Ondergang van JEROBEAMS Huis voorspeld. -	39.
De verblinde SYRIERS. - - -	48.
Het wandelen van den HEILAND op de Zee. - -	55.
De KANANESCHE Vrouw. - - -	61.
Een geraekte Jongeling naer ziel en lichaam geneezen. -	67.
PETRUS Ontkerkerd. - - -	75.
KORNELIUS de Hoofdman. - - -	86.

's HEILANDS KRUISWOORDEN.

Overdenkingen van het Eerste Woord: <i>Vader vergeef het hun,</i> <i>want ze weten niet wat zy doen.</i> - - -	103.
— van het Tweede Woord: <i>Voorwaer zeg ik u;</i> <i>heden zult gy, met my, in 't Paradys zyn!</i> - - -	113.
— van het Derde Woord: <i>Vrouw! zie uwen Zoon!</i> <i>Zie uwe Moeder!</i> - - -	122.
— van het Vierde Woord: <i>Myn God! myn God!</i> <i>waerom hebt ge my verlaten!</i> - - -	127.
— van het Vyfde Woord: <i>My dorst!</i> - - -	135.
— van het Zesde Woord: <i>Het is volbracht.</i> - - -	143.
— van het Zevende Woord: <i>Vader! in uwe</i> <i>handen beveel ik mynen Geest!</i> - - -	153.

B L A D W Y Z E R.

ZINNEBEELDIGE TAFEREELLEN.

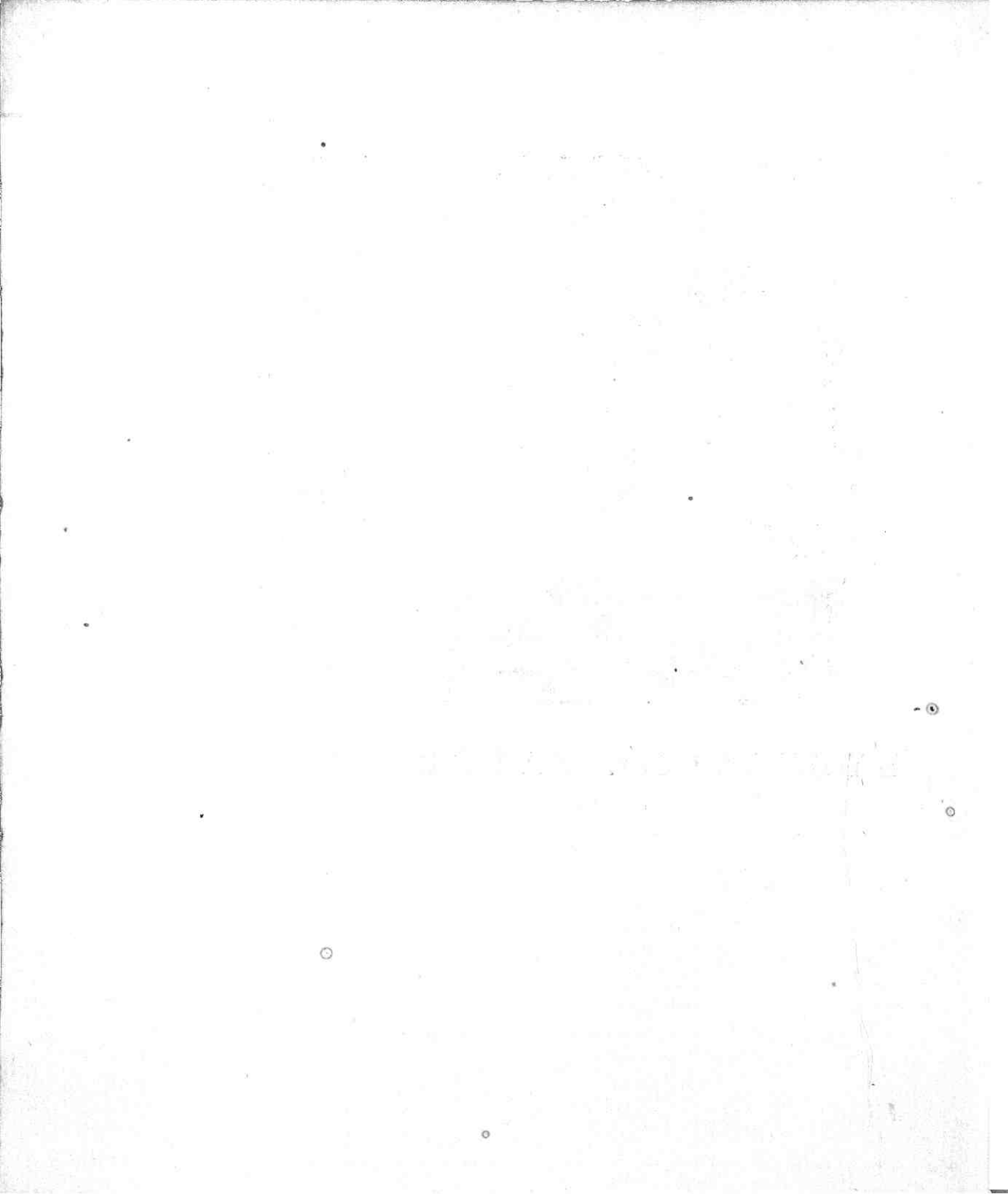
De Vrees des HEEREN.	- - - - -	161.
De Droefheid naer GOD.	- - - - -	166.
De Droefheid der Weereld.	- - - - -	169.
De Ware Blydfchap.	- - - - -	172.
De Valfche Blydfchap.	- - - - -	177.

STICHTELYKE GEDICHTEN.

JOB in zynen Voorfpoed.	- - - - -	183.
JOB in zynen Tegenspoed.	- - - - -	189.
JOB in zyne Oprechtheid.	- - - - -	195.
De Hemelburger.	- - - - -	202.
De Openbaring voortreflyker dan de Natuur.	- - - - -	206.
't Gebed des HEEREN.	- - - - -	212.
Uitbreiding der Tweede Bede van het Gebed des HEEREN:		
<i>Uw Koningryk kome.</i>	- - - - -	215.
Zielzucht.	- - - - -	226.
Morgenzuchten.	- - - - -	227.
Avondzuchten.	- - - - -	232.
Zielzuchten op mynen Verjaerdag.	- - - - -	237.
———— by het doen myner Belydenisfe.	- - - - -	241.
GOD Verheerlykt voor den Vrede: te Aken gefloten, in den jare 1748.	- - - - -	247.
Nieuwjaerszang.	- - - - -	257.

BYBELSCHE TAFEREELLEN.

H E T
EERSTGEBOORTERECHT

D O O R
E Z A U
V E R K O C H T.

Ontdekt men, tusſchen Adams zonen,
Een groot en taſtlyk onderſcheid,
Van inborſt en genegenheid;
De zoons van Izaäk vertoonen,
Niet min, een ongemeen verſchil,
Van aert, en lyfsgeſtalte, en zeden.
De blanke Jakob, zacht en ſtil
Van inborſt, mint de bezigheden,
Waer by zyn Vaders huisſtaet bloeit,
En hunner aller welvaert groeit.

Maer zulk een zacht en zedig leven
 Verftrekt den rofchen Ezau niet
 Dan enkle kwellling en verdriet;
 Van eenen wilden aert gedreven,
 Schept hy vermaek, met brak, en wind,
 En boog, en zwynfpriet, alle dagen,
 Langs berg en däl, gelyk ontzind,
 Op vlugtig wild te loopen jagen;
 En offert kracht, en leén, en lyf,
 Aen dat gevaerlyk tydverdryf.

Daer komt hy t' huis, door al het rennen,
 Tot ftervens toe, vermoeid en mat;
 Zoo zeer met stof en flyk beklad,
 Dat hy bezwaerlyk is te kennen.
 Het zweet dringt door zyn kleedren heen.
 Hoe dik gezwollen staen zyn oogen!
 Hoe beven zyn vermoeide leén!
 Is niemant met zyn' flaet bewogen,
 Zoo zygt hy haest in onmagt neér,
 En ziet het levenslicht niet weér.

Hy heeft der linzen geur geroken,
Die Jakob ginder zit en ziet;
Maer kent die vreemde peulvrucht niet,
Wiens kleur en geuren, onder 't koken,
Zyn lusten tot haer uit doen gaen,
Zoo ras 'er 't oog op is geworpen;
Des ziet hy zynen Broeder aen,
En, hygend, zegt hy: laet my sloppen...
Van 't roode... van dat roode... daer...
Helaes...! ik ben in doods gevaer!

o Ezaü! matig uw begeren.

Uw Vaders huis heeft overvloed

Van alles wat den lust voldoet.

Gy kunt dees vreemde spys ontberen.

Men mogt u, om het blozend rood

Van dit gerecht (*), den Rooden heten.

Sta af, uw Broeders list is groot.

Hy ziet wat drift u heeft bezeten,

En zal daer meê, wilt ge u niet hoên,

Zyn voordeel, tot uw schade, doen.

Wat hoor ik! zoekt hy, voor dees spyze,
 Het recht, dat de eerstgeboorte geeft,
 Van u te koopen! och! wie heeft
 Van liefdeloozer handelwyze
 Ter weerd immer iet gehoord!
 Een' eigen Broeder, schier bezweken,
 Schier ademloos, en voor de poort
 Des doods genaderd, op zyn smeeken,
 Wat moes te stellen op dien prys!
 o Schandelyke handelwys!

Hoe! 'k sta gelyk voor 't hoofd geflagen!
 Lichtvaerdige Ezau, dwaes beraên,
 Heeft naeuwlyks Jakobs eisch verstaen,
 Of laet zich dat beding behagen.
 Geheel, zegt hy, van kracht ontbloot,
 Moet ik naer mynen adem hygen;
 Voorzeker zal, welhaest, de dood
 My doen ten donkren grave zygen;
 Wat of my dan, in dezen staet,
 Het recht van eerstgeboorte baet!

Nog houdt zich Jakob niet te vreden,
Maer wil dat Ezau, by den Heer
Des Hemels, hem den koop bezweer';
Het geen ook, zonder tegenreden,
Zoo haest gedaen is als gezeid;
Des hem de linzen, gaer gezoden,
En fierlyk voor 't gezicht bereid,
Door Jakob worden aengeboden:
En Ezau, niet in 't minst ontrust,
Zit neêr, en eet, en boet zyn' lust.

Is dan zoo luttel van waerdye,
Schat gy, o Ezau! dan zoo min
Een recht, dat u, in 't huisgezin,
Voorziet van rang en heerschappye;
Dat u, van 't Vaderlyke goed,
Een dubbel deel zou doen beërven;
Dat hoop in u, voor andren, voedt,
Om Vaders zegen te verwerven;
En Gods belofte, van het Zaed
Der Vrouwe, in uw bewaring laet!

o Jongeling! wat eervergeten,
 Wat dwaze handeling is dit!
 Het waardigste dat gy bezit
 Te manglen voor een schotel eten!
 Wat hoon doet gy de Godheid aen,
 Die, toen gy beide kwaemt in 't leven,
 Uw' Broeder is voorby gegaen,
 Om u dat treflyk goed te geven!
 Vergeldt gy dus Gods Majesteit
 De weldaën! wat ondankbaerheid!

't Paste u een vast geloof te bouwen
 Op 't Zaed, waer 't menschelyk geslacht
 Gods zoen en zegen in verwacht,
 Uit Izaäk in 't eind te aenschouwen.
 Het paste u, in den dienst van God,
 Elk, door uw voorbeeld, aen te nopen,
 Te wandlen naer zyn hoog gebod:
 En 't was, voorwaer! uw plicht, te hopen,
 Dat die aenbiddelyke Heer
 Met zyn verschyninge u vereer'.

Dit al wordt licht by u gerekend:

En, zonder dat gy overlegt,

Wat u, door dit geboorterecht,

Voor geestlyk goed wordt afgetekend,

Verkoopt gy 't voor wat spys, en staeft

Helaes! den koop met dieren eede.

Zyt ge aen uw lusten dus verslaefd,

Onheilig Mensch! en voelt ge alreede

Het prangend hartzeer en verdriet

Van uw ontwaekt geweten niet!

o Neen! het boeten zyner lusten

Geeft hem een ongemeen vermack.

Hy eet en drinkt met grooten smack.

Wat zou hem dan 't gemoed ontrusten?

Nog schynt zyn honger niet verzaed.

Daer scheidt hy eindlyk uit met eten,

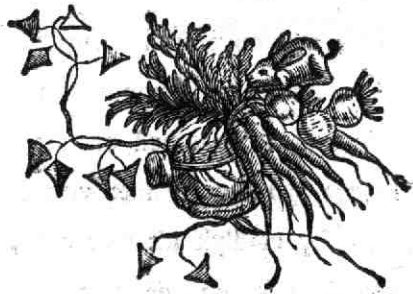
Ryst van de tafel op, en gaet

Zyns weegs, met een verschroeid geweten,

Dat niet de minste knaging heeft,

Noch acht op deezen handel geeft.

Ga vry! maer weet dat gy, na dezen,
o Schandvlek van uw vroom geslacht!
Als gy op Vaders zegen wacht,
Dan ook zult worden afgewezen,
Gesloten buiten Gods verbond,
Hoe zeer gy schreijen moogt en schreeuwen;
Ja! om het geen gy hier bestondt,
Ten spiegel voor de volgende eeuwen,
In Gods gewyde orakelblaên,
Affchuwelyk ten toon zult staen!

JAKOBS AENKOMST

I N

S Y R I Ë N.

In Syriën bespoelt de Eufraet den eenen kant,
 De Tiger de andre zy, van een aenzienlyk land,
 Tweestromig eer, daerna, by buur en ingezeten,
 Mezopotamiën, dat 's Middelvlief, geheten:
 Hebreeuwſche Jakob komt, door Gods geleide, in 't end,
 Gelukkig in dit Land, hem vreemd en onbekend,
 Stapt, langs de heirbaen, voort, en vindt drie kudden ſchape
 Gelegerd by een put: hier hoort hy, uit de knapen,
 Dat hy alreë niet ver van Haran zich bevindt;
 Dat Laban welvaert; en welhaest zyn jongſte kind,

Zyn dochter Rachel, zou de schapen herwaerts leiden.
 Als hy ze noopt het vee te drenken en te weiden,
 Vertoont men hem den put, bedekt met eenen steen,
 Niet af te wentlen, voor de kudden zyn by een.
 Hier op komt Rachel met de schapen van haer' Vader.

De Reiziger ziet om, en wordt, in bloed en ader,
 Iet ongewoons gewaer, op 't zien van zyne Nicht,
 Die al wat schoonheid heet vertoont in 't aengezicht.
 De blonde winkbraeuw dekt, met minnellyke bogen,
 In 't voorhoofd van de Maegd, twee overvriendlyke oogen;
 Een lieve blos, die op haer poesle wangen zit,
 Smelt, zacht en strelend, in het zuiver leliwit
 Van 't blank en schoon gelaet; langs twee fluweelen lippen
 Laet haer besneden mond een lieflyke uitspraek slippen,
 Daer knaep en huurling haer bevelen gade slaen.
 De goede Jakob ziet zyn Nicht, verwonderd, aen;
 Pryst, by zich zelf, haer' leest, en juistgevormde leden,
 En eerbaer landgewaed, dat haer bevalligheden
 Natuurlyk stelt te pryk, ontbloot van zwier en pracht.
 Dus starende op de Maegd, gevoelt hy al de kracht
 Der liefde, heimlyk hem, door 't oog, in 't hart gekropen.
 Ach! denkt hy, mogt ik op 't bezit dier schoonheid hopen,

Hoe zalig waer myn lot! maer handlen wy bedaerd!
De Hemel heeft misfchien haer reeds aen my gepaerd!
De tyd zal zynen wil, voor 't menschlyk brein verborgen,
Ons stellen in het licht! Thans voegt het my, te zorgen
Dat myn gediensfigheid haer gunst en vriendschap winn',
En naderhand, als 't vleit, ontdek ik myne min.

Hy, daer de liefde dus in zynen boezem werkte,
Stapt tot den put. Welaen: beproeven we onze sterkte,
Zegt hy, en vat den steen met bei de handen aen,
En wentelt hem 'er af. De Veldelingen staen
Verbaesd om 't geen ze zien, en houden 't voor een wonder,
En roepen uit: hier schuilt wat meer dan menschlyks onder.
Wat Middelvlieteling was ooit zoo kloek en vroom?
Maer Jakob put en drenkt de schapen van zyn' Oom,
En treedt naer Rachel toe. Laet my 't geluk geschieden
Van, met een' kuifchen kus, u mynen groet te bieden,
o Brave Maegd! zegt hy; omhelst en kust zyn Nicht,
Daer zy van schaemte bloost in 't minzaem aengezicht,
En hem, door overmaet van vreugde in 't hart bewogen,
Een kronkelende beek van tranen vloeit uit de oogen.
Uw heusheid belge zich dees zwakheid niet, zegt hy,
De goedertierenheid van God, die eeuwig zy

Geloofd en grootgemaakt, voor hare zorg en zegen,
 Heeft my uit Kanaän, zuidwaerts van hier gelegen,
 In Middelvliet gebragt; my, die, met dezen staf,
 Slechts moederlyk alleen, zich op de reis begaf,
 Heeft zy geleid, bewaerd, gesterkt op myne voeten;
 En hier, ter goeder uur, de Dochter doen ontmoeten
 Van Laban, mynen Oom, om wien ik herwaert toog.
 Des haelt de blydschap my de tranen uit het oog.
 Maer hoe! het schynt ge ontroert! Is 't om dat ik uw' Vader
 Myn' Oom heet? ei! bedaer! wy sproten beidegader
 Uit eenen zelven stam, o frische Maegdebloem!
 Van Bethuël, wien ik myn' Grootevader noem,
 Kwam Laban voort, en ook Rebekke, uw Vaders Zuster,
 Wiens zoon ge in my aenschouwt. Nu stel u wat geruster,
 Myn waerde Nicht! en deel my uwe vriendschap meê.
 Zy staet verbaesd, beveelt den Herderen het vee,
 Neemt affcheid van haer' Neef, (voor zyn beschaefde zeden
 Niet onverschillig meer) en stapt, met vlugge schreden,
 Naer Haran, komt in 't huis haers Vaders, en vertelt
 Hoe zy een' Zoon van Moei Rebekka vond in 't veld;
 Hoe hy de schapen heeft gedrenkt; wat goê manieren,
 En haefche zeden dien Hebreeuwfschen man versieren;

En al wat tusfchen hem en haer is omgegaen.
Verheugd hoort al 't gezin dees blyde ryding aen.
En Vader Laban, nog gezwind en rad van voeten,
Treedt fluks naer buiten, om zyn Zusters Zoon te groeten,
Wien hy omhelst, en kust, en naer zyn huis geleidt,
Waer yder Jakob, met de grootfte tederheid,
Verwelkomt; heusch verkwikt, met frifchen drank en fpyzen;
De Zoons hem allerlei genegenheid bewyzen;
De Dochter Leä met teêre oogen op hem ftaert.

Als Laban graeg verneemt, hoe Jakobs Moeder vaert;
Hoe 't met zyn' Vader is; wat kinders zy verkregen;
Waer hy de kudden weidt; of hy, by 's Hemels zegen,
Als Abraham, bedydt; wat naem men Jakob geeft;
En wat hem, dus alleen, zoo ver gedreven heeft.
Als Laban, zeg ik, met een uitgestrekt verlangen,
Een wyd en breed bericht, op alles, wenscht te ontfangen,
Dewyl hy nimmer van zyn Zuster iet verftond,
Zwygt elk, en ziet den man de woorden uit den mond,
Daer Jakob zich aldus laet hooren voor zyn magen:

Te zien, na zulken reeks van afgeloopen dagen,
Hoe na u aen het hart myn Oudren welstand ligt,
Houdt hooglyk my aen uw genegenheid verplicht.

De goede Hemel geeft myn Moeder naer heur jaren,
By vrolykheid van geest, uitnemend wel te varen.
Maer zoo gelukkig is myn waerde Vader niet.
God oeffent zyn geduld, en houdt, tot ons verdriet,
Den Man, volkomen blind, door zwakheid aen de sponden
Van zyne legersteê, gezond van hart, gebonden.
Hy draegt, in dezen staet, zich lydzaam; geeft Gode eer,
Die, boven mate, hem gezegend heeft, en meer
Dan Abraham bedeed, met runderen en schapen.
Een overgroot getal van slaven, flukfsche knapen,
En maegden zweeten, in zyn' dienst, op 't vruchtbaer veld.
Elk heeft byzonder werk; daer is 'er aengefeld
Om bouweryen te verzorgen; andren slooven
In boom- en wyngaerd, en vermakelyke hoven;
En andren telen graen, op vetten akkergrond,
Die honderdvoudig vrucht eens leverde uit zyn klont.
Dus ryk en magtig, heeft myn Vader, vele jaren,
Gewoont te Berzeba, waer Bezor, blank van baren,
De zuidergrenzen schuurt van 't lustig Kanaän.
De groote en goede God is daer den vromen Man
Verschenen, in den nacht; beval hem niets te vreezen;
Beloofde hem zyn God, om Abrams wil, te wezen:

Des heeft 'er Vader Hem een Outaer opgericht,
En openbaren dienst van 's Hemels Heer gesticht.
En Gerars Vorst, omstuwd van edelen en grooten,
Heeft daer, voorheen, met hem een vreëverbond gesloten.
En daer verbleef hy nog wanneer ik hem verliet.

Maer gy verlangt misfchien, myn Vrienden, om ook iet
Van myner Oudren echt en vruchtbaerheid te weten.
Zy hadden twintig jaer in 't huwelyk gesleten,
En nimmer hoop op vrucht uit hunnen echt gehad:
Maer als myn Vader toen de Godheid vurig bad,
En aenhiel, dat ze toch de vruchtbaerheid niet langer
Zou weren van zyn koets, werd myne Moeder zwanger,
En baerde, te eener dragt, twee zoons uit haren schoot;
Myn Broeder Ezau, die het daglicht eerst genoot,
En my, aen wien de naem van Jakob werd gegeven;
En Moeder bragt, na ons, geen kinders meer in 't leven.
Myn Broeder Ezau heeft, tot onuitspreeklyk kruis
Van beï myn Oudren, zich twee vrouwen, uit het Huis,
Het wulps en dartel Huis van Heth, ten echt genomen.
Zyn kundigheid ter jagt deed hem de gunst bekomen
Van mynen Vader, die, byzonder graeg, met wild
De prikkelingen van den honger fust en stilt.

Uit dit beginzel gaf, maer slechts voor weinig dagen,
 Myn Vader Ezau last, in 't veld, voor hem te jagen,
 En wildbraed finaeklyk toe te richten naer zyn' mond;
 Op dat hy, oud en zwak, niet wetende op wat stond
 Het God behagen zou zyn' levensdraed te kerven,
 Hem zegende, in den naem des Heeren, voor zyn sterven.
 Dit hoort myn Moeder, die niet luttel van ons lot
 Voorheen verstaen had, uit den eigen mond van God,
 En wist dat 's Heeren wil dit nimmer zou gehengen,
 Wyl Hy besloten had, op my alleen te brengen
 De goedren van 't Verbond, gestaefd met Abraham:
 Des ik, op haer bevel, stoutmoedig ondernam,
 Met wildbraed, Vader, op zyn leger, te bejegenen,
 Als of ik Ezau ware, op dat hy my zou zegenen.
 Die list is ons gelukt. Na 't eten van de spys
 Liet Vader, uit zyn' mond, op een verheven wys,
 Een' stroom van zegen op myn' jongen schedel vloeijen;
 By 's Hemels dauw kan niets op vruchtbare aerde groeijen;
 Of 't werd my toegezegd; en, van verborgen kracht
 Gedreven, spelde hy, dat Volken myner magt
 Ten dienste zouden staen, en Natiën my eeren;
 Uw Broeders zullen zich, zei hy, voor u verneëren;

Wees over hen tot Heer; vervloekt zy, wie u vloekt,
Gezegend moet hy zyn, wie uwe welvaert zoekt.
Een oogenblik hier na is Ezau t'huis gekomen.
Zyn tochten, als hy 't geen geschied was, had vernomen,
Geraekten tevens toen aen 't woelen; en het bloed
Steeg hem naer 't hoofd, en maekt hem razend en verwoed;
Gelyk een boschleeuwyn, die, na lang om te zwerven,
Met aes te rug keert, en haer jonge welp moet derven,
Verschriklyk brult, en 't woud doet overende staen:
Zoo schreeuwde en schreide hy, en hield om zegen aen.
Maer vruchtloos. Vader was vergeten, door de jaren,
Wat Gode had behaegd aen Moeder te openbaren,
Dat, op dien stond, hem weér in zyn gedachten kwam.
Des hy, die nu de hand van God in 't werk vernam,
Gestaefd heeft wat zyn mond had over my gesproken.
Myn Broeders gramfchap floeg toen hevig aen het rooken,
Aen 't gloeijen tegen my, en dreigt me een' wisfen dood.
Myn Moeder, die hier door, uit schrik, van verf verschoot,
Hield raed met my, en wist, by Vader, te besteken,
Dat ik my, heimlyk, zou begeven naer dees streken,
En zien, op dat ik my ook niet verzwagren zou
Aen 't Godloos Huis van Heth, hier uit naer eene Vrouw.

Myn Vader stond het toe, en gaf my zynen zegen.

Ik ga op reis, en stap, langs onbekende wegen,
 Gedurig voort, tot ik de zon zie ondergaen;
 En tevens op een plaets amandelboomen staen;
 Waeronder ik, dien nacht, het lichaem, warm en moede,
 Te rust leg, en beveel me aen 's Heeren zorg en hoede;
 Die gunstig zich aen my daer heeft geöpenbaerd.

Ik zag, in mynen droom, een ladder, die, van de aerd
 Tot aen den hemel reikt, waer langs geheele drommen
 Van heilige Engelen staég op en neder klommen,
 En God stond boven aen, met eeuwig licht omkleed.
 Hy, die zich zelf de God van myne Vadren heet,
 Beloofde my het land, wacrop ik fliep, te geven;
 My een afkoomlingschap te brengen in het leven,
 Zoo talryk als het stof; en 't menschelyk geslacht
 Te zegenen in 't zaed, welk wordt uit my verwacht.

Voorts heeft Hy nog betuigd, dat, waer ik heen moog zwerven,
 Ik nooit zyn wakend oog en goed gelei zal derven;
 Dat Hy me in Kanaän weêr brengen zal; en niet
 Van my zal wyken, voor dit alles is geschied.
 'k Ontwaek, en denk; gewis! hier lust het God te wonen,
 Hier zyne heerlykheid aen 't sterfelyk oog te toonen;

Dit 's niet dan zyn Paleis, dit is des Hemels poort!
 Hierom geef ik den naem van Bethel, aen dien oord;
 Waer ik een teken, ter gedachtenisfe, flichtte;
 En met geloften my tot 'sHeeren dienst verplichtte;
 En vrolyk, door 't gezicht vertroost, in myn verdriet,
 Myn' weg vervolgte, tot ik kwam in Middelvliet.
 Nu is myn beê, dat ik hier heimlyk moog verblyven.
 'kZal uwe kudden, met de knapen, veldwaerts dryven,
 De stallen gade slaen, en yvrig, als een man,
 My kwyten in uw' dienst, zoo 't u behagen kan.

Hy zwygt. en yder is van vreugd in 't hart bewogen,
 Door Jakobs breed verhael van Izaäks vermogen;
 Den welstand van Rebekke, aen Laban lief en waerd.
 Maer als men hoort wat hem, van Vaders huis en haerd,
 In zulken armen staet, dus eenzaam, heeft doen scheijen,
 Dan kan zich Rachel niet onthouden van te schreijen.
 Elk is met hem begaen; en Laban roept: gy zyt
 Myn eigen vleesch en been. slyt hier gerust den tyd,
 Gy zult 'er veilig zyn. kan u myn dienst bevallen,
 Ga heen, myn waerde Neef! bezorg myn vee en stallen.
 Doch 't ware onredelyk gehandeld, dat de zoon
 Van myne Zuster, my zou dienen, zonder loon.

Zeg des . . . : waermeê zal ik uw mocite en vlyt betalen?

Dat ik, zegt Jakob, hier, zoo ver van huis, koom dwalen,
 Is, als gy hebt gehoord, om naer een vrouw te zien.
 Maer 'k breng niets meê om tot een bruidfchat uit te biên.
 Myn veege omftandigheid kon 't lyden, noch gedogen.
 Uw jongfte dochter is bekoorlyk in myn oogen;
 Ik draeg haer achting toe; fchenk Rachel my tot vrouw.
 Ontbreekt de bruidfchat my; 'k zal, yvrig en getrouw,
 U dienen zeven jaer. Nu laet u dat behagen.

De kuifche Rachel houdt haer oogen neêrgeflogen,
 Uit fchaemte; en Laban zegt: 't Is beter, o myn Neef!
 Dat ik myn dochter u, dan eenen vreemden geef.
 En blyde Jakob buigt, uit dankbaerheid, zich neder;
 Omhelst zyn kuifche Bruid, en kuscht en ftrookt haer teder;
 En acht den langen tyd van zeven jaren kort,
 Wyl last, door zuivre min, in lust veranderd wordt.

A R O N S S T A F .

Hoe! door wat verborgen kracht
Voel ik mynen dichtgeest roeren;
Myn verbeelding, zoet en zacht,
In Arabiën vervoeren!
Is het waerheid! worde ik daer
Isrels talryk Heir gewaer,
Dat, door God, by nacht en dagen,
Uit een wolk, wordt gaê geflagen!

Ja! ik zie 't! wat schoon gezicht!
't Vormt een vierkant, in wiens midden
's Heeren Tabernakel ligt,
Waer zy offeren en bidden:
Levy legert zich rondom
Dat voorbeeldig Heiligdom,
En drie Stammen, kloek in 't sryden,
Verder af op elk der zyden.

Maer

Maer wat is 't, waer groot en klein,
Voor de Orakeltent op wachten?

't Woelt 'er byfter onder een.
'k Zie de Vorsten der geflachten
Ginder by malkandren flaen;
Elk van hun fchynt aengedaen;
Blyde hoop en angftig vreezen
Staen in hun gelaet te lezen.

Iet van 't allergrootst gewicht
Moet hier dees beweging baren.

Deze Grysaert zal ons licht
Daer de rede van verklaren.

Wat, wat zal hier toch gefchiën,
Dat we 'er zoo veel menschen zien,
Yder door byzondere tochten,
Naer 't ons toefchynt, aengevochten?

Dat God Aron, antwoordt hy,
Deed tot Hoogenpriester wyden,
Baerde meermaels muitery,
Door de geen, die 't hem benyddē:
Maer dat muiten ftond hun dier,
Velen zyn door pest en vier,
Andren levende, in hun zonden,
Door de gapende aerd verflonden.

Nu is onze God zoo goed,
Dat Hy, om het schendig muiten,
Van dit teugelloos gebroed,
Eens, voor allen tyd, te stuiten,
Door een wonder wil doen zien,
Welken Stam, wat huis, en wien
Uit dat huis, 't Hem kan behagen
Die bediening op te dragen.

Elke Stam van Israël
Moest een staf aen Mozes geven;
Die, op Goddelyk bevel,
Yders stamnaem heeft geschreven
Op deszelfs byzondren staf;
Levys stamnaem bleef 'er af,
Want daer voor moest, naer Gods orden,
Arons naem geschreven worden.

Gistren lei men ze allen by
De arke van 't verbond des Heeren;
Die den staf des mans, wien Hy
Met dit wichtig amt wil eeren,
Zal doen bloeijen. En hierom
Woelt het dus voor 't Heiligdom,
Waer wy Mozes uit verwachten,
Met de stafven der geslachten.

B Y B E L S C H E

Gryze Vader!..... maer het volk
Juicht, en stoort ons in de reden.

Daer komt Mozes, 'sHeeren Tolk,
Uit den Tabernakel treden,
Met de staven in de hand.

Laet ons, daer 't, van allen kanr,
Driftig naer hem toe komt vloeijen,
Ons ook derwaert henen spoeljen.

Heerlyk wonderwerk! een staf
Groent, en bloeit, en heeft nieuw leven
Wie of dezen overgaf?

Staet daer Arons naem geschreven?

Ja, voorwaer! men twysse niet.

Arons staf is 't: en men ziet
Geen verandring aen de staven,
Welken de andre Stammen gaven.

Treflyk toonstuk van Gods magt!
Wie kan 't oog aen u verzaden!
Bragt gy dan, in eenen nacht,
Vruchtbre loten, groene bladen,
Bloezem, die den reuk bekoort,
Bot, en rype amandels voort;
Die een wonder in 't aenschouwen,
Yder op zich zelf, ontvouwen!

Zult gy nu nog dol en driest,
o Weêrfrevige Isrellyten!
Daer ge ziet wien God verkiest,
Voortgaen in het tegenwryten!
Ei! laet af! toont u bereid
Aron in zyn waerdigheid
't Hoogepriesterschap des Heeren,
Graeg te erkennen, nedrig te eeren!

Wat geluk! het wonder doet
Hun verftokt gemoed ontwaken.
Vreezend dat, op staendenvoet,
God een eind met hun zal maken,
Roepen ze allen, overluid,
Hun bedreven zonden uit;
Zocken, met beschreide wangen,
Daer vergeving voor te erlangen.

De Overften van Israël,
Door het wonderwerk geleenigd,
Rusten in Gods wys beftel;
Leggen, door een' geest vereenigd,
Hunnen plicht by Aron af.
Elk van hun neemt zynen staf,
Dien hy voor den Stam moest leenen,
Weêr te rug; en wandelt henen.

Mozes, nu de ganfche drom
 Weet van 't wonderwerk te fpreken,
 Legt, in 't binnenst Heiligdom,
 Arons triomferend teken
 In Gods Bondkist; voor 't gemeen
 Ten bewyze, dat alleen
 Aron, of zyn zoons, na dezen,
 Hoogepriesters moeten wezen.

Maer wat geest of my verlicht,
 My 't verftand weet op te klaren;
 En, met geestelyk gezicht,
 Op de amandelroë doet ftaren
 Als een voorwerp, waer het beeld
 Van Mesfias klaer in speelt,
 Jefses tronk, na veel verdrieten,
 Eens, gelyk een rys, te ontfchieten!

Dees, geweldig afgefneên
 Uit het land, zal tierig groeijen
 Tot een' boom; en ongemeen,
 Als een boom des levens, bloeijen,
 In het Paradys van God;
 Waer een eeuwig Priesterlot,
 Onder 't juichen van de koren,
 Dien Gezalfden is befchoren.

I S R A Ë L S

L A E S T E

STAETSVERGADERING

O N D E R   D E N

V E L D   H E E R

J   O   Z   U   A.

Als Israëls geslacht, vermoeid van ommezwerfen,
't Verwonnen Kanaän, by 't lot, had mogen erven,
En, onder vygenboom en wynstok, zich met lust
Mogt koestren, in 't genot van vrede en stille rust;
Werd Jozua, op 't eind van zyn grootdadig leven,
Door invloed van den Geest des Heeren aangedreven,
Om Israël 't verbond, 't geen 't eer met Gode sloot,
Te doen bevestigen en staven, voor zyn' dood.

Hier toe beschryft hy al de Stammen, en de Vadren
 En Vorsten van 't geslacht, om t'zamen te vergadren,
 't Gemeenebest ten nutte, in Sichem, de oude Stad,
 Waer Abram eerst met God 't verbond gefloten had,
 En Isrel 't heeft vernieuwd, met plechtige offerhanden,
 Op Ebals steile kruin, den hoogen God te branden.

Tot grooter plechtigheid zendt hy naer Silo last,
 Dat Eleazar, met den Tabernakel, vast
 Naer Sichem zich begeve; alwaer, voor weinig dagen,
 Door Levys Priesterdom, die Tent wordt opgeslagen.

In 't eind verschynen hier de Vorsten, Overheên,
 En Rechters, en wie meer, ten dienste van 't gemeen,
 Een lastig amt van staet op hunne schouders namen.

Dees allen komen voor den Tabernakel t'zamen,
 Om, met een diep ontzach voor 's Heeren Majesteit,
 Te hooren, waerom dees vergaëring is beleid.

Na eene korte wyl vertoevens, zien de Vadren
 Den grooten Jozua, dien dappren Veldheer, nadren,
 Die nog zyn ryzigheid, schoon grys en afgeleefd,
 Nog tekens van zyn' moed in 't achtbaer wezen heeft.
 Den Hoogepriester, in zyn kostbare amtgewaden,
 Den Efod, borstlap en meer andre lyffieraden,

Op 't statigste uitgedost, heeft hy ter rechterhand,
Ter flinker Pineas, dien vyraer, die den brand
Van 'sHeeren toornevuur, in 't bloed van Zimri, bluschte,
Daer die, tot hoon van God, zyn geile boelschap kuschte,
Dus treedt de Veldheer ter vergaëring, waer de stoet
Van Amtenaren heusch en statig hem begroet,
En hy, nog sterk van kracht, voor aller Vorsten ooren,
Zich, met een heldre stem, dus, overluid, laet hooren.

Gy Oudsten, Oversten, en Rechters, die 't bestier
Der zespaer Stammen voert, in wien ik veilig hier
De gansche afkoomlingschap van Jakob aen moog spreken;
'tMoet der vergadering aen eerbied niet ontbreken;
'tAlmagtig Wezen, God, de God van Israël,
Wiens Troon de Hemel is, en de aerd zyn voetschabel,
Spreekt dus, door my, tot u: Ver over de andre zyde
Des weligen Eufraets, was, in aelouden tyde,
De vaste woning van uw vaden; in dien oord
Bracht Therah Abram en zyn' Broeder, Nahor voort,
Die, in 't afgodisch Ur, de vuurstad, andren Goden,
Met plechtig kerkgebaer, Godsdienstige eere boden:
Maer ik vatte Abraham, uw' vader, by de hand,
Ik trok en leidde hem uit dat afgodisch land,

En deed hem wandelen door Kanaäns landouwen.
 't Behaegde my zyn huis, in dit gewest, te bouwen.
 'k Vermeerderde zyn zaed, en schonk hem, uit den schoot
 Van Sara, zyn bejaerde en zedige echtgenoot,
 Den braven Izaäk, die weêr van mynen zegen,
 Zyn' Jakob, en met hem ook Ezau, heeft verkregen.
 Aen Ezau gaf ik, voor zyn deel en erffenis,
 't Gebergte Seïr; maer uw Vader Jakob is,
 Met zyne kindren, naer Egipteland getogen.
 Daer heeft het dienstjuk u de schouders ingebogen,
 Tot uw geschrei by my omhoog ontferming vond.
 Des ik u Mozes, met zyn' ouder Broeder zond,
 En deed Egipteland de snerrepende slagen
 Gevoelen van myn roê, in ysfelyke plagen;
 Waer na myn magtige arm u daer heeft uitgeleid.
 Uw Vaders raeften in groote ongelegenheid,
 Toen zy, door 't barre zand, aen 't strand der schelfzee kwamen,
 En daer de Egiptenaers, met al hun heir, vernamen,
 Hen dreigenden met een' gewisfen ondergang.
 Zy riepen in dien staat, zoo akelig en bang,
 Tot my, om dit gevaer genadig af te wenden:
 Toen bracht ik, tusfchen u en 's vyands Legerbenden,

De wolkkolom, die u ter dagtoorts heeft verstrekt,
Maer met een' dikken nacht uw' vyand overdekt,
Die, door de duisternis spoorbyster, in 't vervolgen,
U na roog, in de zee, die ze allen heeft verzwolgen;
Gelyk uw oogen zelf aenschouwd, op dien togt,
En zagen wat ik in Egipte heb gewrocht.

Waerna gy, veertig jaer, de Arabiesche woestynen
Hebt door en door gekruist; tot ik u, na 't verschynen
Van dien gestelden tyd, gebracht heb in het land

Der Amoryten, die zich aen den overkant

Der spelende Jordaen, in Sihons ryk, bevonden.

Die Vorst heeft, tegen u, zyn heir te veld gezonden;

Maer 'k heb de zege in 't spits uws legers meê doen gaen,

U dezen dwingeland kloekmoedig doen verslaen,

Ik heb dien Staet verdelgd, dat magtig volk doen sneven,

En u dat Koningryk in erfbesit gegeven.

Ook maekte Balak, die op Moabs rykstroon zat,

Zich op, en heeft, eer hy met u in oorlog trad,

Zyn heul by toverkunst en Bileäm gaen zoeken,

Hem hurende, voor geld, om Israël te vloeken:

Maer ik heb Bileäm dat snood bedryf verleerd,

Zyn' voorgenomen vloek in zegen omgekeerd,

En u uit Balaks magt verlost, door myn vermogen.
 Toen ge over de Jordaen, den landfroom, waert getogen,
 En aen de Palmftad kwaemt, ontftond een krygsorkaen,
 Een storm, waer 't al in fcheen ten grond' te zullen gaen.
 't Aeloude Jericho, de wrokkende Amoryten,
 De Kanaänners, en de dertle Ferezyten,
 In bondgenootfchap met de zoons van Heth, geftyfd
 Van Giryazyten, door de weelde half verwyfd,
 Hevyten, en 't geflacht uit Jebusy gefproten;
 Dees hebben tegen u de wapens aengefchoten,
 Hardnekkig kryg gevoerd: maer 'k gaf ze in uwe hand.
 'k Zond horzels voor u heen, die hebben ze overmand,
 Geheel verwonnen, en, als moede en bloede duiven,
 Vol doodelyken fchrik, het flachtveld uit doen ftuiven,
 Als de Amoryten, met hun Koningen, voorheen.
 't Was niet uw krygsgeweer, uw zwaerd en boog, o neen!
 't Was myne magtige arm die ze allen heeft verdreven.
 Dus heeft myn goedheid u een heerlyk land gegeven;
 Een land waer aen gy niet gearbeidt hebt; hier by
 Ook fteden, die gy niet gebouwd hebt, waer in gy
 Met uwe kindren woont, en veilig moogt verblyven.
 Gy eet de druiven van wyngaerden, en olyven

Van vruchtbre boomen, die een ander heeft geplant.
o Israël! daer u Gods goedertieren hand
Genadig zoo veel gunst en goedheid heeft bewezen,
Vermaent myn veege mond u nog den Heer te vreezen!
Dien Hem oprecht, en kniel in waerheid voor Hem neêr.
Doe weg de valsche Goôn, waer voor uw vaders eêr,
Aen Nyllstroom en Eufraet, zich schandlyk nederbogen,
En dien den waren God, met al uw zielvermogen.
Doch meent gy in den dienst van God iet kwaeds te zien,
Kies dan, voor u, wien gy godsdienstige eer zult biên;
Het zy den Goden, die uw yroege vaders eerden,
Wanneer ze aen de andre zy der hoofdruiver verkeerden;
Of 't zy den Goden van den blinden Amoryt,
In wiens verrukkend land gy thans gezeten zyt;
Maer ik, en ook myn huis, wy zullen ziel en zinnen
Besteên, om God getrouw te dienen en te minnen.
Hier zwygt hy, en verwacht wat Israël besluit,
Dat, op zyn voorstel, zich in deze woorden uit:

't Zy ver van ons, dat wy, ondankbaer en vermeten,
De Godheid immermeer verlaten of vergeten,
Om ons voor andre Goôn te buigen, neen, de Heer
Is onze God. Hy is 't, die, liefderyk en teêr,

Ons uit Egypteland, dat diensthuis, heeft getogen;
 Dees groote wonderen gewrocht heeft voor onze oogen;
 Ons heeft geleid, bewaerd, in zandige woestyn
 En by de volken, waer wy doorgetrokken zyn;
 Hy heeft de inwoonders uit heel Kanaän verdreven,
 Den Amoryter zelfs, en ons het land gegeven;
 Wy zullen ook, met u, God dienen, t'allen stond,
 Want Hy is onze God, de God van ons verbond.

De dappre Veldheer hoort dees rustige verklaring,
 Het Staetsbesluit van dees doorluchtige vergaëring,
 En zegt: o Israël! hoe dikwyls toonde gy
 Een hartelyke zucht tot snoode afgodery!
 Zoo gy die niet verzaekt, zult gy dat eeuwig Wezen,
 Dien goedertieren God, en Heer, niet kunnen vreezen,
 Noch dienen! want Hy is een heilig God, die niet
 Wil zien dat gy zyn eer den valschen Goden biedt.
 Hy is rechtvaerdig, en Hy zal uw zondenschulden,
 En overtreding, voor zyn heilig oog niet dulden.
 Zoo gy den Heer verlaet, en vreemde Goden dient,
 Zal Hy zich zelf, voor u, verandren, van een' vriend
 In eenen vyand; u met straf op straf bezoeken;
 En brengen over u zoo veel gevreesde vloeken,

Als Hy, in zyne gunst, u nu gezegend heeft.

Als Israël hierop den Veldheer antwoord geeft,
Waer by 't zich andermaal verbindt; den Heer der Heeren,
Standvastig en getrouw, geen valsche Goden te eeren;
Zegt hy, en yder stemt het toe; gy allen zyt
Getuigen over u, dat gy, op dezen tyd,
Den Heer, tot voorwerp van uw' Godsdienst hebt verkoren.
Zoekt, elk in zyn gebied, nu de afgoôn op te sporen,
In 't heimlyk onder u verborgen; roeit hen uit,
En blyft onwankelbaer by uw gestaefd besluit.
Neigt uwe harten, en al uw genegenheden
Tot God, uw Vaders God, wien ge allen hebt beleden.
Ze antwoorden hem nog eens: wy zullen onzen God
Aenkleven, luistren naer de stem van zyn gebod.

Aldus heeft Jozua 't verbond, met God gesloten,
Bevestigd en vernieuwd. Waerna hy 't Israels Grooten
Verandert in een recht, en 't in Gods wetboek schryft.
Hy richt, daer Israël zoo lang vergaderd blyft,
In schaduw van een' eik, by 't Heiligdom des Heeren,
Een' steenen Pylar op, en laet 'er in graveren
Een deftig opschrift, dat tot 's reizigers oogen zegt,
Hoe deze steenen zuil is plechtig opgerecht,

Toen zich de Stammen tot den dienst van God verbonden,
Als ze onder Jozua zich hier vergaderd vonden.
De Pylar is voltooid. De Veldheer spreekt voor 't lest;
Dat elk op deze zuil aendachtige oogen vest;
Zy zal voorzeker ons tot een getuige strekken;
Zy hoorde wat my God belast had u te ontdekken;
Wat antwoord gy my gaeft; en hoe ge, uit éénen mond,
U allen tot den dienst des waren Gods verbondt;
Des zal zy kennis van al wat hier omging dragen;
Opdat ge uw' God niet liegt, maar lieft, ten allen dagen,
En houdt wat gy beloofde aen zyne Majesteit.
Na welke redenen hy dees vergaëring scheidt.

D E

O N D E R G A N G

V A N

J E R O B E A M S H U I S

V O O R S P E L D.

o **T**irza! o vermakelyke Stad!

Waert ge ooit zoo zeer van droefheid overrompeld;

Lag 't ganfche Hof in 't zilte tranennat.

Ooit dieper, door benaewden rouw, gedompeld?

Dan toen de hoop, de lust van 't Koningryk,

De jonge Prins, Abia, neêrgeflagen

Door zware ziekte, en reeds een levend lyk,

Elk omzien ftond zijn ziel Gode op te dragen?

'k Ver-

'k Verbeeld my nog 't geklag der Burgery,
Het kermen van het Hofgezin, te hooren.

My dunkt ik zie de Hooffche Juffers, by
Des Prinsfen koets, in zucht en tranen smoren.

Jerobeãm, de Ryksvorst, flaet 'er naest,
Van bittere smert in 't angstig hart bekropen,
Om zynen Zoon, wiens levens uurwerk haest,
Tot schade van gansch Isrel, af zal loopen.

Maer al 't geroep is om de Koningin,
Van wie men niet het minste weet te ontdekken.

Kan 't haer van 't hart, roept al het Hofgezin,
Zich van haer vrucht, in stervensnood, te onttrekken!

Ach! dat zy kwame en kuschte nog het kind,
Wiens vroegen dood zy nimmer zal vergeten!

Men vraegt den Vorst waer of ze zich bevind',
Maer, laes! hy veinst, en zegt, het niet te weten.

Schoon ze, op zyn' last, zich heimelyk, gekleed
Als een boerin, naer Silo heeft begeven,

Om, onbekend, Ahia, Gods Profeet,
Te vragen naer Abiaes dood of leven.

Daer geeft, helaes! daer geeft de Prins den geest!
En doet het Hof een zee van tranen schreijen;

Terwyl zyn ziel naer 't eeuwig vreugdefeest
Wordt heen gevoerd, door juichende Englenreijen.

Maer zie ik, in dit treurig oogenblik,
De Koningin verschynen! hoe verwilderd

Is heur gelaet! wat is ze ontroerd! wat schrik
En angst staen haer op 't aengezicht geschilderd!

't Verwondert elk haer in vermomd gewaed,
De kleedren van een vrouw van 't land, te aenschouwen;

Maer 't groot geheim, waerom zy haren staet
Hier in verbergt, weet niemand recht te ontvrouwen.

Zy staet gelyk een stom en roerloos beeld;
En laet geen woord, van haer bestorven lippen,
Hoe minzaam haer de Koning strookt en streelt,

Geen enkle zucht, uit haren boezem slippen.

Daer zygt ze neêr! De Jufferschap schiet toe,
En ondersteunt Mevrouw, met bevende armen.

Och! roept men, dat de Hemel haer behoê,
En ons geen stof meer geef tot angstig kermen!

Men brengt haer in de slaepzael, en men trekt
Het landgewaed haer uit, en legt ze neder

Op 's Vorsten koets: hier liggende uitgestrekt
Bekomt ze haest, en krygt de zinnen weder.

Zy zucht, en weent, en roept om haer' Gemael.
 Een Juffer vliegt om dit den Vorst te ontdekken,
 Die zich terftond laet vinden in de zael,
 En al 't gevolg van Juffren doet vertrekken.
 Hy zet zich voor de purpren ledekant.
 Zy zucht; myn Vorst! hy antwoordt; ach! myn Gade!
 En vat en drukt teérhartig hare hand.
 Zulk treuren doet aen uw gezondheid schade,
 Zegt hy, bedaer! schoon de onverzoenbre dood
 Van onzen ftam een' tak beftond te snoeijen,
 Hy is van al zyn telgen niet ontbloot,
 Daer zyn 'er meer die tierig ftanen en bloeijen.
 Och! had ik nog, dus zucht de Koningin,
 Had ik myn' zoon, Abia, nog zien fterven!
 Hem de oogen, met een hart vol tedre min;
 Geloken, 't viel my ligter hem te derven!
 Nu is zyn dood een teken.... droevig lot!
 Wat voel ik my van angst en fchrik ontroeren!
 Zyn dood is my een wis bewys, dat God
 Voorzeker al het oordeel uit zal voeren,
 't Geen die Profeet my spelde! als ge in de Stad
 Gekomen zyt, fpak hy, zal 't kind verfcheijen;

En om iet goeds, het geen 't voor God bezat,
Zal Israël 't begraven, en beschreijen.

En zoo als ik den dorpel van het Hof
Betreden heb, helaes! is 't kind gestorven!

Ontferm u, Heer! o goede God! och! of
Wy nog, in tyds, genaë by u verworven!

Gy troost my met den heilfaet van myn' zoon,
Maer doet my voor myn andre kindren duchten!

Ontzegt hun 't graf . . . . . Rechtvaerdig Heer! verschoon
De onnooslen toch! . . . . . verschoon, en hoor myn zuchten!

Hoe dus, myn Lief! zegt haer de Vorst, ei! staek
Dit jammren, dat geen' troost u kan verschaffen.

Zy vangt weër aen: Wie beeft niet voor Gods wraek
Wanneer hy weet hoe die ons Huis zal straffen,

En 't van deze aerde uitroeijen, zoo geducht,
Dat zelfs geen hond daer van zal overblyven!

Hoe God ons kroost . . . . o lieve Heer! de vrucht
Van mynen buik . . . . . zal wegdoen, en verdryven

Als drek . . . . tot dat het ganschlyk zy vernield,
En niemant van uw afkomst wordt gevonden!

Al wie 'er van word in de Stad ontzield,
Zal zyn tot spys van hongerige honden;

Tot aes, waer aen 't gevogelt zich verbrast,
 Wie op het veld het levenslicht moet misfen!
 Och! had me een leeuw, toen ik vertrok, verrast,
 Van een gefcheurd, in bosch of wildernisfen,
 't Waer' zaliger dan 't leven my geweest!
 Nu leef ik, en, van bystren schrik getroffen,
 Zie ik vooruit, met een' verfmolten geest,
 Op Huis en Ryk, Gods oordeel nederploffen!
 Bedaer, Mevrouw! de man is grys en oud.
 Zegt haer Gemael. Laet die gedachten varen;
 Schiet ze uit, wat my die Godstolk heeft ontvouwd,
 Had hem God zelf bevolen te openbaren.
 o Neen! het was geen ydle suffery!
 Maer zwanger van Gods Geest, en sterk bewogen
 In zyn gemoed, sprak hy zyn profectsy
 Met kracht van reên. Nog, dunkt my, zien myn oogen
 Hoe angstig, hoe benaeuwd hem was te moê.
 Wanneer hy van het Ryk heeft aengeheven,
 Gesfeld! hoe 't, in het wanken van Gods roê,
 Gelyk een riet in 't water zal staen beven.
 Hoe Jakobs God gansch Isrel uit dit Land,
 't Geen Hy voorheen den Vadren deed beërven,

Zal rukken, en het, aen den overkant
Des Eufrates, elendig om doen zwerven!
o Droevig lot, voor Koningryk en Stam!
Gy zult eerlang my doen ten grave dragen!
Hoe wist de man, dus vraegt Jerobeäm,
Dat gy het waert, die kwaemt om iets te vragen?
Zy zegt: vergeefs is 't, dat men zich vermomm'
Voor 't alziend oog! 't Verstand was ons benomen.
Ahia, blind van hoogen ouderdom,
Roept fraks, zo dra 'k tot zynent was gekomen:
Gy huisvrouw van Jerobeäm, kom in.
Waer dient het toe dus vreemd u aen te stellen?
Hoe dus verdwaesd! ban 't veinzen uit den zin.
'k Heb last van God wat schriklyks u te spellen.
Dit klonk my als een donderslag in 't oor!
't Hart klopt van schrik! myn leden slaen aen 't beven!
Niet magtig iet te spreken, kom ik voor
Den ouden man, die toen heeft aengeheven,
En my .... helaes! de zon kost nimmermeer
Rampzaliger Vorstin dan my aenschouwen!
My gaf hy last, myn' Echtgenoot en Heer,
Dus smertelyk een boodschap eerst te ontvouwen!

De Koning vraegt: Maer heeft hy niet gemeld
 Wat de oorzaak is, dat ons met zulke rampen,
 Breedvoeriger misfchien aen u gespeld,
 Vervolgens staet te worstelen en kampen!
 Voorzeker ja! zegt zy, en hikt en fnikt.
 Maer ach! ik vrees..... (Waer hebt gy voor te vreezen?
 Herneemt de Vorst, spreek uit, myn Lief! ben ik 't?)
 Gehoorzaam aen uw Majesteit te wezen,
 Vangt zy weêr aen, voegt my, daer toe gereed.
 Maer laet' het toch den Koning niet verstoren,
 Wanneer ik hem verhael hoe die Profeet,
 Of liever God zich door zyn' mond liet hooren.
 Hy sprak: Hoe, uit het midden van 't gemeen,
 Zyn goedheid u in hoogheid had verheven,
 Van Davids Huis tien Stammen afgesneên
 En u daer van het Ryksgebied gegeven.
 Hy maelde een schets van Davids beeldtenis,
 Wiens roem en lof hy heeft in top getogen;
 Sprak hoe dat beeld door u verwaerloost is;
 Hoe ge u vergreept, en voor Gods heilige oogen,
 Veel meer dan uw voorzaten, hebt misdaen;
 Hoe ge afgoôn, en gegoten beelden maekte,

Alleen om Hem te tergen en te smaên,
En met zyn' dienst ook tevens Hem verzaekte;
Hierom zal God .... helaes! hoe breng ik 't uit!
Ons straffen, en medogenloos verderven!
Ach! mogt ik nu, eer Gods geducht besluit
Aen 't baren raek', iet van myn' Vorst verwerven!
Uw liefderyke en trouwe Gemalin,
Door zielverdriet gedrukt en neérgebogen,
Het voorwerp van uw reine huwlyksmin
Smeekt ernstig u, met roodgekreten oogen,
Schaf toch den dienst der beide kalven af!
Dat bid ik u om Gods wil, om u zelven,
Om 't minzaam kroost, dat ons de Hemel gaf!
Mischien zal 't God, uit zyne Hofgewelven,
Aenschouwen, en verschoonen ons en 't Ryk!
De Vorst staet op, en zegt: ik zal my morgen
Hierop beraên. Thans moet ik 's Prinsfen lyk
Een uitvaert, naer zyn' hoogen rang, verzorgen.
Nu zoek wat rust, myn Lief! 'k laet u alleen.
Hy küscht Mevrouw vervolgens, en gaet heen.

D E

V E R B L I N D E

S Y R I E R S

't **A**eloude Dothan geeft myn' geest
 Thans stof tot dichten, daer 't, van schrik, staet overende,
     En, vol ontroering, alles vreest,
 Nu, in den donkren nacht, een Syriësche Oorlogsbende
     't Berent, en ingesloten heeft,
 Om hier Eliza, die 'er in zyn lage woning
     Den volke Godlyk antwoord geeft,
 Te lichten, en hem voorts te voeren tot hunn' Koning.
     Helaes! wat aeklig treurtoneel
 Verstrekt de gansche Stad! wie kan haer angsten schildren?
     Hoe haest zou 't keurigste penzeel,
 In verf en houding, zoo het zulks bestond, verwildren!

Hier

Hier schreit en zucht men, yslyk naer.

Gins kleven moeders aen haer teedre zuigelingen.

Terwyl, wanhopend, andren daer

De handen deerlyk in elkandren staen en wringen.

Men knielt 'er voor des Hemels Heer.

Men loopt 'er, radeloos, op halfbezweken beenen,

De onthutste straten op en neêr,

Maer weet, door bleeke vrees gedreven, niet waer henen.

Elizaes Dienaer, door 't geklag

Der bange Burgery, uit zynen slaep geschoten,

Staet op, voor 't krieken van den dag,

Gaet uit, en vindt de Stad zorgvuldig ingesloten,

Door Oorlogsvolk en Ruitery,

Die Dothan dreigen, tot den grond toe, af te branden,

Als 't uitgemoord zal zyn, tenzy

Eliza, de Profeet, gesteld worde in hun handen.

Verbaesd, en bevend, op dat woord,

Vliegt hy naer zynen Heer, met bleekbestorven wangen,

Verhaelt hem wat hy heeft gehoord,

En zuchtend zegt hy: och! wat staet ons aen te vangen!

Eliza, die 't gevaer veracht,

Uit grootheid van geloof, beveelt hem niets te vreezen.

By ons, zegt hy, is sterker magt,
Dan zich by hen bevindt, hoe sterk zy mogen wezen.
En teêrbewogen met den staet
Des armen jongelings, wien nog niet is gebleken
Hoe ver de zorg des Heeren gaet
Omtrent deszelfs Profeet, valt hy voor hem aen 't smeken,
Dat God hem de oogen toch verlicht',
Opdat hy zie! 't geschiedt; en, vol verwonderingen,
Aenschouwt, met opgeklaerd gezicht,
De dienaer zynen Heer omstuwd van Hemellingen.
Hy ziet den ganschen berg, op wien
De Stad gelegen is, vol vuurge Ruiterbenden,
En Oorlogswagens, ryk voorzien
Van Englen, elk gereed om rustig af te wenden
Al wat Eliza wordt bedreigd.
Dit geestelyk gezicht frykt de angsten, die hem kwellen,
Van 't hart des jongelings, en neigt,
En moedigt hem om zich, in God, gerust te stellen.
Maer hoe! Eliza treedt de Stad,
Met zynen Dienaer, uit, door 's Heeren Geest gedreven,
En bidt, terwyl, langs 't eigen pad,
De Syriërs, vol moeds, ten hoogen bergtop streven;

Sla toch met blindheid, Heer! dit volk.
Dat naeuwlyks is gezegd, of 't eeuwig Alvermogen
Verblindt, op 't bidden van zyn' Tolk,
De Syriërs terstond, die nu, met scheemrende oogen,
Geheel verward, en in 't verschiet,
Wat voor 't gezicht komt, zien; en, dus van God geflagen,
Eliza in Eliza niet
Aenschouwen kunnen, maer aen dien Profeet zelf' vragen,
Langs welken weg men in de Stad
Eliza vinden kan? Hy antwoordt: o myn vrienden!
Daer toe is dit geenzins het pad,
En dees is niet de Stad waer in gy hem zult vinden.
Volgt my te gader, en ik zal
U tot den man, naer wien gylieden zoekt, geleiden.
Wat zien we! o wonderlyk geval!
Zy zyn terstond gereed van Dothan af te scheiden,
En volgen hunnen Leidsman na;
Die hen, daer zij geen arg of list in 't minst vermoeden;
Naer 't Koninglyk Samaria,
De breede Heirbaen langs, doet rustig henen spoeden.
Elizaes Dienaer, met vermaek,
Hen dus zyn' Heer op 't spoor, als schapen, ziende volgen,

Geeft zich met hun in t'zamenfpraek,
Hoe zijt ge, vraegt hij aen een' Hopman, dus verbolgen
Op dien Eliza? eenen man
Wien elk, om zyne deugd, beminnen moet, en eeren.
De Hopman antwoordt: wat daer van
Moog' zyn, is buiten ons: wy voeren slechts 't begeren,
't Bevel van onzen Koning uit,
Die, fint hy met dit Ryk in oorlog is gekomen,
Het allerheimelykst beffuit
Van zynen Raed zoo ras ontdekt vond als genomen.
De Vorst, mismoedig, hield de trouw
Van zynen Raed verdacht; en, buldrend uitgevaren,
Begeerde dat men zeggen zou,
Wat fchelman onder hen voor Isrels Koning waren?
Een Heer, om van dat valsch vermoên
Den Vorst te ontheffen, bad zyn Majesteit, den Raden
Zulk ongelyk niet aen te doen,
Eliza, de Profeet, uw heimelykste daden,
Zegt hy, den Vorst van Israël
Uit Dothan openbaert, de plaetse zyner woning.
Terftond ontvongen wy bevel
Om hem te lichten, en te voeren tot den Koning.

De Dienaer lacht. Maer slaen wy gaé
Wat van den ganschen hoop geworden zal in 't ende.

Zy nadren tot Samaria.

o Vreemd gezicht! de Gids geleid de blinde Bende

De Poort door, binnen in de Stad;

Thans rykelyk voorzien van Hopliên, en Soldaten,

En oorlogstuig, en alles, wat,

In overvallen, ter verdediging, kan baten.

Hier smeekt Eliza weder: Heer!

Neem dezer blindheid weg, en doe hun oogen open!

En God verhoort hem. maer hoe zeer,

Hoe hevig worden zy van angst en vrees bekropen,

Nu ze alles in zyn' rechten staet

En vorm aenschouwen; en, met doodverf op de wangen,

Ontdekken, doch voor hun te laet,

Dat ze in Samaria te gader zyn gevangen!

Maer Isrels Koning, bly te moé,

Om 't ongehoord geval, treedt, met zyn' Hofftoet, nader,

En roept, van ver, Eliza toe:

Zal ik de Bende slaen, zal ik ze slaen, myn Vader!

Doch Gods Profeet schiet uit: o neen!

Uw Majesteit verfchoon het bloed van zoo veel zielen.

Zoudt gy ze slaen, die, afgestreeën,
 Als Krygsgevangen, in uw dappre handen vielen?
 Neen. zet hun drank en spyzen voor,
 Opdat ze zich verzaên, en tot hunn' Koning keeren,
 De Syriërs, al 't Landschap door,
 Uw edelmoedigheid, en heufchen handel eeren.
 De Koning volgt dien wyzen raed,
 En doet een prachtig mael zyn Vyanden bereiden,
 Die, dus getoefd, en mild verzaed,
 Gevoelig aengedaen door die beleefdheid, scheiden;
 En, op het Vorftelyk verlof,
 In vrede, wederom naer Syriën vertrekken;
 Alwaer de Koning en het Hof,
 Als zy hun vreemd geval verhalen, haest ontdekken,
 Wie Israëls Bewaerder is,
 Oneindig magtiger dan alle stervelingen,
 Des zy, in dees gesteltenis,
 Besluiten, om niet weêr in Isrels land te dringen.

H E T W A N D E L E N

V A N D E N

H E I L A N D

O P D E Z E E.

De glory van uw wildernissen,
 Bethsaïda! ten Hemel ryst,
 Nu Jezus 't volk 'er wou verfrischen,
 En, met vyf brooden, en twee vischen,
 Vyf duizend Menschen heeft gefpysd.

Maer Menschen, laes! die Jezus lieven
 Om tydlyk voordeel, anders niet:
 Waerom zy Hem ook graeg verhieven,
 Hoe zeer 't zyn hert met smert moog' grieven,
 Tot Koning in het Joodsch gebied.

Verblinde hoop! het Ryk des Heeren
 Is van dees Weereld niet. laet af.
 Hy wil dat gy naer huis zult keeren;
 En geestelyke dingen leeren
 Door 't brood, dat u zyn Almagt gaf.

Om uwe dwaesheid af te breken
Zendt Hy de Apostels elders heen;
Dwingt hen, al is de dag verstreken,
Te sloop terstond in zee te steken;
En bergt zich op een' berg alleen.

Wie zich onthoude by dees scharen,
Myn geest gaat met de Apostlen meê,
Om 's weerelds Heiland, onder 't varen,
Te zien zyn Godheid openbaren,
Op 't ruim der Galileische Zee.

't Gaet wel. Het volk ontmeert den steven.
Men hyst de zeilen aen den mast.
Door styve koelte voortgedreven,
We ons naer Kapernaüm begeven,
Gelyk het Jezus heeft belast.

Het mangelt mynen reisgezellen
Aen geen gesprek, op onzen tocht.
Elkeen is bezig met vertellen
Van 't wonder, by het nederhellen
Der zonne, flus op 't land gewrocht.

Hoe nu! wat moog den Stuurman noopen

Te wenden! och! wat donkre lucht!

Wy worden van een' storm belooopen!

Is nergens haven voor ons open,

Waerin men dit gevaer ontlucht!

Hoe yslyk flaet de wind aen 't loeijen!

Wie zag de zee ooit holler staen!

Zie hoe de bliksemstralen gloeijen!

Zoo, strykt de zeilen, valt aen 't roeijen,

o Maets! opdat wy niet vergaen!

Het baet niet! och! wie kan beschryven

In welken angst wy zyn gebracht;

Wy moeten 't, in gevaer van blijven,

Op Gods genade laten dryven,

In 't holste van den donkren nacht!

Maer wat verschynfel nadert ginder!

Wat is het! is 't een geest of niet!

Neen, 't is een mensch, die, zonder hinder,

Op 't bruischend water stapt, gezwinder

Dan, langs den weg, op 't land geschiedt!

Ach! Jezus is 't! wat heerlyk wonder!
 Heer! gy zyt God! wyl God alleen
 't Vermogen heeft, om veilig, onder
 't Geloei van fellen storm en donder,
 Op golven van de zee te treên!

De ontfelde Apostelen verbleeken,
 En zien Hem voor een spookfel aen:
 Van angst en vrees schier half bezweken,
 Verbiedt een kille schrik hun 't spreeken,
 Daer Hy kort by ons heen komt gaen.

Hoe dus bevreesd, myn Reisgezellen!
 't Behaegde uw' Heer, door brood en visch,
 Zyn Almagt u voor 't oog te stellen,
 En laet ge u dus door angst beknellen,
 Uit waen dat hier een spookfel is!

Zyn booze geesten u, voor dezen,
 Gehoorzaam, in zyn' naem, geweest,
 Wat hebt gij dan nog meer te vreezen!
 Erkent hier Jezus God te wezen.

Ik ben 't, roept Hy, zyt niet bevreesd.

Als dit door Petrus wordt vernomen,
Zegt hy, vol yvers: Heer! zoo wy
U zelf' zien wandlen op de stroomen,
Gebied my dan tot U te komen:
En Jezus antwoordt: kom tot my.

De Apostel geeft zich op de vloeden,
En wandelt, door 't geloof, op 't Meer;
Maer wordt bevreesd, door 't hevig woeden
Der winden. och! wil my behoeden!
Ik zink! roept hy, behoud my, Heer!

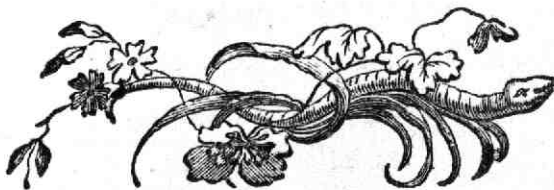
De Heiland grypt, in die gevaren,
Terstond hem aen; bestraft ook voort
Zyn kleen geloof, waer wind en baren,
Dus haestig, meester over waren;
En komt, met Petrus, binnen boord.

Wie staet met my niet opgetogen!
De Heiland is niet t'scheep, of weêr
En wind bedaren; duizend oogen
Begunstigen, van 's Hemels bogen,
Den tocht, op 't glad gestreken Meer!

In ootmoed en verwonderingen,
Bidt myn gezelschap Jezus aen,
Als waerlyk God; wien alle dingen,
Beneên en boven 's Hemels kringen,
Gestaég ten dienste moeten staen.

Ik, die, op 's weerelds wisselvloeden,
Nog dobber met myn levenskiel,
Nu eens in kalmte, dan in 't woeden
Van aerdsche voor- en tegenspoeden,
Ik ben 't ook, Heer! die voor u kniel.

Ik bid U; neem Gy 't roer in handen!
'k Ben dan, wat weêr het zy, gerust.
Behoed myn ranke hulk voor 't stranden;
En doe ze, namaels, zalig landen
Aen 's Hemels stille vrede kust.

D E

KANANESCHE VROUW.

Gelyk de zon, waer heen zy 't wendt,
 Nooit buiten hare kringen rent;
 Zoo is de Heilzon, eer zy langs de kruiskim daelde,
 't Zy wat gewesten zy bescheen,
 Ook nimmer uit den kring, die haren loop bepaelde,
 Uit Kanaän getreên.

Welaen, myn trage dichtgeest, sta
 Die zon des heils, den Heiland, gaê,
 En zie hem, noordwaerts op, naer Tyrus grenzen treden,
 Daer staet hy aen de scheiding stiel,
 Waer hy zich in een huis, voor 't oog der naefte Steden,
 Verborgten houden wil.

Maer 't groot gerucht van 's Heilands leer,
 En wonderwerken, klonk te veer,
 Om niet gehoord te zyn in deze vreemde streken.
 Men kent hem, wat geheimenis
 Hy maek' van zyn verblyf. Men weet van hem te spreken,
 Zoo ras als hy hier is.

Een Kananefche Vrouw, wier hart
 Verteert, door bittere boezemfmart,
 Omdat haer dochter van den Duivel is bezeten,
 Die 't kind, met lydenloos geweld,
 Van een fcheurt, en ten doel van zyne Godvergeten
 En helfche boosheid ftelt.

Dees arme Vrouw, zoo haest zy weet
 Wat huis het is, waer die Profect
 Zich ophoudt, en misfchien maer korten tyd zal blyven,
 Vliegt derwaerts; in 't geloof dat hy
 Volkomen magtig is den Duivel uit te dryven,
 Al is 'er 't kind niet by.

Hier blyft ze voor den ingang ftaen;
 Houdt fchreijend by de Apostels aen,
 Om haer verdriet hunn' Heer en Meester voor te dragen;
 En hem te bidden in de pyn
 't Onnoozel kind, dat elk wie 't aanziet moet beklagen,
 Een heilzame arts te zyn.

Als niemand let op haer geweën,
 Verftout ze zich in huis te treën,
 En Jezus zelf', van ver, ootmoedig aen te fpreken.
 o Heer! o Davids Zoon! roept zy,
 De Duivel houdt myn kind bezeten! hoor myn fmeken!
 Ontferm u over my!

Dus spreekt ze, en stort een' tranenvloed.
Maer wien of 't niet verwondren moet,
Dees aenspraek uit den mond van een heidin te hooren!
Hier wordt de Heiland, openbaer,
Voor God en mensch erkend; beleen als uitverkoren
Tot onzen Middelaer!

En daer het kind nog zyn elend,
En smerten mooglyk zelf niet kent,
Gevoelt zy ze, en ook die van haer ontwaekt geweten!
Hoe moeten we u, bedrukte Vrouw!
Een waer geloovige, of een teedre moeder heten,
In uw verdriet en rouw!

Waerom, o Heer! of gy geen acht
Op haer bedrukte jammerklacht
Gelieft te slaen; zulks moet haer smerten en bedroeven!
Of is 't opdat zy in 't gebed
Volharden zoude? of wilt gy heur geloof beproeven?
Dat gy op haer niet let.

Maer hoorde ik daer de Apostels niet,
Die, aengedaen met haer verdriet,
Hunn' Meester graeg tot hulp van deze Vrouw bewogen;
Opdat zy eindlyk henen ga;
Want, zeggen zy, ze roept, met bitterfchreijende oogen,
Op straet ons luidkeels na.

Doch

Doch tot vergrooting van den rouw
 Der jammerlyk bedroefde Vrouw,
 Laet Jezus zich, hier toe, door hen niet overhalen.
 Ik, antwoordt hy, ik ben alleen
 Tot Isrels schapen, die verloren ommedwalen,
 Gezonden hier beneên.

Hoe smertlyk, in de droeffenis
 Der arme Vrouw, dees weigring is,
 Dringt ze echter dieper in, en werpt zich, gansch verflagen,
 Voor 'sgrooten Heilands voeten neêr,
 Aenbidt hem overluid, en roept, in 't schreijend klagen;
 Och! help my! help me, o Heer!

Als de ootmoed door 't geloof bezielde,
 Dus voor den Zaligmaker knielt,
 En hem het offer biedt van smekende gebeden,
 Wat is 'er dat hy anders, dan
 Genadig antwoord, troost, en hulp, in tegenheden,
 Van hem verwachten kan.

Maer ach, hier geeft geen schreijen baet,
 Gebeên noch tranen zyn in staet
 Om op den Heiland iet voor deze Vrouw te winnen.
 Wat wilt ge, zegt hy, dat ik doe,
 Het brood der kindren neem', met onberaden zinnen,
 En 't werp' den hondtjes toe!

Wat hooren wy! o droevig lot!
Is dan 't zachtmoedig lam van God
In eenen leeuw verkeerd! de welbron der genade
En vrye ontferming toegestopt,
Dat niet een enkele drup van troost haer komt te flade,
Daer de angst haer overkropt!

Doch als het Jezus dus behaegt,
Dan is het vruchteloos geklaegd.
Hy zelf kiest tyd en wys, om zich tot ons te wenden.
Vertoeft hy, dat men hem verbeid',
En onze zielbegeerte aenhoudend toe blyf' zenden,
In onderworpenheid.

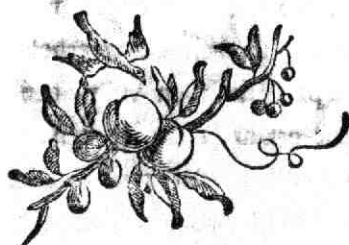
Dus houdt hier deze treurige aen.
Hoe straf haer Jezus af mogt slaen,
Weet haer geloof dat in heur voordeel om te keeren:
Den hondtjes, zegt zy, is 't gegond
De kruimen te eten, die der tafel hunner heeren
Ontvallen op den grond.

Als zeide zy dus breed en wyd:
't Lust u, die zelf de waerheid zyt,
My, onrein schepzel, arm en vuig, een hond te heten;
Oprecht erken ik die te zyn,
Wyl 'k als een hondtje, dat zyn' meester vleit om eten,
o Heer! voor u verschyn.

Ei! werp dan, daer ik voor u sta,
 My, van de spyze der genaë,
 Waerop ge, aen uwen dis, uw kinders wilt onthalen,
 Een kruimpje toe! in eeuwigheid
 Zal uw ontferming, die toch grenzen kent noch palen,
 Door my dan zyn verbreid!

Hield Jezus zich voor haer, als doof,
 Thans roept hy: groot is uw geloof,
 o Vrouw! wat gy begeert geschiede. ga, in vrede.
 Verkondig, waer gy u bevindt,
 Gods goedertierenheid. de Duivel is alreede
 Gevaren uit uw kind.

Dees tael, die zachte kalnite baert,
 Maekt straks 't gemoed der Vrouw bedaerd;
 Daer zy door 's Heeren Geest vervrölykt, boven maten,
 Het juichend weër naer huis toe zet;
 Waer zy haer dochter, door den boozen geest verlaten,
 Vindt rusten op het bed.

E E N

G E R A E K T E

J O N G E L I N G ,

N A E R

Z I E L E N L I C H A E M ,

G E N E E Z E N .

Mijn geest, van zachte luim gedreven,
Schept lust, voor andere oeffening,
Om naer Kapernaüm te streven,
Op vleugels der bespiegeling;
En vindt zich, met ontelbre scharen,
Alreê genaderd tot het huis,
Waer Jezus, midden in 't gespuis
Van Farizeeuwfsche huichelaren,
De zielen met zyn heilleer voedt,
En nooitgehoorde wondren doet.

Wat wordt hier een gewoel vernomen!

Hoe dringt het alles hier op een!

Men kan niet by den ingang komen,

Veel min tot Jezus binnen treên.

De zieken zelfs, die, van gebreken,

Bedroefde kwalen, finert en pyn,

Hier graeg genezen zouden zyn,

Zien zich van hunne hoop verfteken,

En staen, met tranen op de wang,

Te zuchten, buiten 't woest gedrang.

Dat beter lot de liefde zegen*,

Waer meê vier menschen, mat en moê,

Een' lyder, op zyn bed gelegen,

Teêrhartig dragen hier naer toe!

Wat let hem? laet ons derwaert treden.

Helaes! een wulpsche Jongeling,

Die zich, zyn gansche jeugd, misging,

In alle buitensporigheden,

Door zyne driften weggevoerd,

Ligt hier, van top tot teen, beroerd!

Wie moet zyn dwaesheid niet beweenen!

o Wufte jeugd! ei! nader hier.

Leer u van uwe lusten speenen;

En wacht u, als een reedloos dier,

Moetwillig in 't verderf te loopen,

Eer.... maer men torscht, in 't bitter kruis,

Den jongling op het dak van 't huis,

En breekt 'er 't luik voorzichtig open,

Waer door men hem, voor Jezus, met

Vier koorden neêrlaet, op het bed.

Hier vindt hy zich, vol angst en vreezen,

Voor Hem, wien zyn geloof erkent

Mesias, God en Mensch, te wezen,

Die weet hoe hy zich deze ellend

Op 't lyf gehaald heeft, door een leven,

Wiens dwaesheid hem oprecht berouwt,

Waarom ook zyne hoop vertrouwt,

Dat Jezus hem die zal vergeven;

En, met ontferming aengedaen,

Hem, gansch hersteld, naer huis doen gaen.

Daer zulke tochten hem bewegen,
 Die, magteloos, hier neder ligt,
 Wendt Jezus, tot zyn hulp genegen,
 Naer hem zyn vriendlyk aengezicht;
 Aenschouwt, met innerlyk behagen,
 Wat groot geloof in zyne ziel,
 En die van zyne vrienden viel;
 En zegt hem: Zoon! wees niet verflagen,
 Gryp moed, want u vergiffenis
 Van zonde en schuld gefchonken is.

o Dierbre troostzalf, die de wonden
 Van 's mans verbroken hart geneest!
 Gods Zoon vergeeft hem zyne zonden!
 Verzekert hem, door zynen Geest,
 Dat hy, van schuld en straf ontheven,
 Een zoon des Allerhoogften is!
 Waer zyn benaeuwde droeffenis
 Door wordt van 't angstig hart gedreven;
 En hy, met een gewyde vreugd,
 In God, door Christus, zich verheugt!

Wat moog' den Farizeeuwen letten,
Dat zy, op 't hooren van dat woord
Een wezen vol verächtning zetten?
Zie! hoe die huichlaers, gansch verstoord,
De hoofden by malkandren steken,
En momplen, onder dat gebaer:
Dees mensch is een Godslasteraer,
En zou, waer 't anders, dus niet spreken;
Want niemant de ongerechtigheên
Vergeven kan, dan God alleen.

Ja! God alleen kan die vergeven!
Maer wordt, in Gods Orakelblaên,
Mesias niet als God beschreven?
Wat gaet u, snood gebroed! dan aen,
Met Gods Gezalfden dus te honen!
Het lust hem, op dat onbescheid,
Zyn eindelooze Alwetenheid,
Voor u, en yder een', te toonen,
Ontdekkende uw vergald gemoed,
Daer hy tot u deeze aenspraak doet.

B Y B E L S C H E

„ Wat overlegt gy in uw harten,
 Of ik, wantrouwende op myn kracht,
 Om deez' te redden uit zyn finarten,
 Godslastering had voortgebracht!
 Door welken geest wordt gy gedreven!
 Waer toe dit schendig overleg!
 Wat is toch ligter? dat ik zeg:
 Gryp moed! uw zonden zyn vergeven!
 Of: richt u vlytig op de been,
 Verlaet het bed, en wandel heen!

Myn zeggen is volstrekt bevelen,
 't Gezegde volgt op myn bevel.
 Opdat ik de beroerde deelen
 Van dezen Jongeling herstell',
 Heb ik myne Almagt slechts van nooden.
 Zyn zielgenezing eischt veel meêr.
 God moet, voor zyn geschonden eer,
 Voldoening worden aangeboden;
 Die vlekkenlooze Majesteit
 Herstelt in haer Gerechtigheid.

Voor allen, die in my gelooven,

Wordt dit, volmaekt, door my gedaen;

Des heb ik ook de magt van boven,

Om hem van schuld en straf te ontslaen.

Ten einde gy dan zulk vermogen

Erkennen zoudt, in 's Menschen zoon,

Ik u myn Godlyke Almagt toon',

o Jongling! zegt hy, slaende de oogen

Op hem, in zyn verdriet en kruis,

Sta op! ga, met uw bed, naer huis"!

o Godlyk wonder! waer een yder,

Die op het geen hier omgaet let,

Verbaesd van staet! de jonge lyder

Verlaet, geheel hersteld, zyn bed;

Dat hy, daer al de Joôn 't aenschouwen,

Neemt fluks en vrolyk, van den grond.

Hooft zyn gereinigd hart en mond

Des Allerhoogsten lof ontvouwen,

En Jezus, zynen toeverlaet,

Verheffen, daer hy 't huis uit gaet!

Wat schieten, op de straet, de schaeren
Nieuwsgierig toe, om hem te zien!
Hoe blyvenze op den Jongling staren!
De een roept, verwonderd: kan 't geschiên!
Een anders hart begint te vreezen,
De mond der meenigte verbreidt
Den lof en goedertierenheid
Van 't eenig eeuwig, Opperwezen,
Dat gunstig zich tot Isrel wendt,
En dezen dierbren Leeraer zendt.

P E T R U S

O N T K E R K E R D .

Toen Saulus in een' Kruisgezant,
 Door 's weerelds Heiland was veranderd;
 En de ondergang het Joodsche land
 Gedreigd werd, door den Roomfchen standert;
 Toen kwam de Christenkerk tot rust;
 En werd geficht; en mogt met lust
 Verkeeren in de vrees des Heeren;
 En door zyn' Geest getroost, geleid,
 Haer leden daeglyks zien vermeëren,
 En bloeijen in godvruchtigheid.

Maer och! het was van kleenen duur.
 Herodes, door de gunst van Romen,
 Weer aen Judeäes Ryksbestuur
 En Koninglyke kroon gekomen,
 Valt (wat onmenschelyk bedryf!)
 Jeruzalems Gemeente op 't lyf,
 Met kerker, boei en geesfelzwepen;
 En jaegt, by zoo veel ongevals,
 Het zwaerd, tot haer verderf geslepen,
 Helaes! Jakobus door den hals.

De Vorst, hierom van al de Joôn
 Gevleid, met woorden en gebaren,
 En toegejuicht op zynen troon,
 Besluit in 't woeden voort te varen;
 En, daer men thans het Pascha houdt,
 De Stad vol vreemde Joôn aenschouwt,
 Zich meester, met geweld, te maken
 Van Petrus; ten getuigenis
 Hoe dierbaer hem, voor andre zaken,
 Der Joden oude Godsdienst is.

't Gelukt hem. Hy grypt Petrus aen,
En kerkert hem; gebiedt vier wachten,
Twee tevens, voor de deur te sfaen;
Getrouw, by dagen en by nachten,
Te zorgen dat hy niet ontkom';
Van wil om hem voor 't Jodendom,
In 't openbaer ten dood te voeren,
Wanneer de feestryd is voorby;
Opdat de Stad niet rake in roeren,
Of overfla tot muitery.

Waerom vermoeit gy u zoo zeer?
o Vorst! gy kunt dees zorgen staken.
't Is geen lichamelyk geweer
Waer Christenen gebruik van maken
In eenen fryd als deze, o neen!
't Zyn stille zuchten en gebeên
Tot hem, die, door zyn alvermogen,
Uit duifternisfen licht verwekt,
En hun, hoe zeer verdrukt, gebogen,
Ten schild en beukelaer verstrekt.

Van elk, zoo vurig als hy mag,
Wordt dit geweer ter hand gegrepen:
En als men, op den naesten dag,
Zou Petrus zien ter straffe slepen,
Vergaëren zy, in Jezus naem,
Des avonds, hier en daer, te zaem,
Om yvrig, tot den Albehoeder,
Des nachts te roepen, in 't gebed;
Waertoe Maria, Markus Moeder,
Ook 't huis den Broedren open zet.

Hier komt een groot getal by een,
En valt, na 't sluiten van de deuren,
In deze nare omstandigheên,
Dit jammerlyk en kwynend treuren,
Met diepen eerbied, God te voet;
En legt, op 's Heeren Jezus bloed,
Apostel Petrus voor hem neder;
Houd ernstig voor dien vromen aen,
Dat God hem sterke, en trooste, en weder,
Indien 't zyn wil is, doe ontslaen.

Zoo 't hem behaeg' dees star niet meer
Aen 't kerkgewelf te laten blinken,
Dat Petrus, trouw aen zynen Heer,
Dien bittren beker dan moog' drinken,
Zoo kloek, getroost, en vergenoegd,
Als 't een' van Gods Apostlen voegt;
Opdat zyn marteldood hen sterke
In 't Evangely, en gedy',
Tot groei, en wasdom van de Kerke,
En God 'er door verheerlykt zy.

Daer zy, in 't holfte van den nacht,
Aldus, voor 't eeuwig Alvermogen,
In 't stil gebed, vol geest en kracht,
Ootmoedig liggen neêrgebogen,
Wordt aen het voorportael geklopt.
De dienstmaegd Rhode, schier verkropt
Van smert, begeeft zich om te luistren;
Beducht dat eenig ongeval,
Van snood geweld en wreede kluiſtren,
't Ontydig kloppen volgen zal.

Wanneer zy niets verneemt of hoort
 Dat eenig onheil kan voorfpellen,
 Roept zy: Wie klopt daer aen de poort?
 Maer och! wat voelt ze zich ontstellen,
 Als Perrus, aen zyn ſtem bekend,
 Haer antwoord geeft, en zegt: Ik ben 't.
 Door blydfchap ſchier bedwelmd van zinnen,
 Laet zy, in dees gefeltenis,
 De deur gefloten, vliegt naer binnen,
 En boodſchapt, dat daer Petrus is.

Hier houdt men zich geheel te onvreên,
 Dat zy 'er de aendacht komt verſtoren,
 En overluid, in dwaze reên,
 Zich onder het gebed laet hooren;
 Als of 't der Dienſtmaegde, overmand
 Van droefheid, lettete in 't verſtand;
 En wat verzekring zy moog' geven,
 Men acht de zaak ontbloot van ſchyn;
 Het ongeloof blyft wederſtreen,
 En zegt: Het zal 's mans Engel zyn.

Intusfchen houdt het kloppen aen;
En eindlyk wordt de poort ontfloten.

Als zy hier Petrus zelf' zien ftaen,
Komt elk verwonderd toegefchoten.

De een grypt hem by de hand, en leidt
Den Godstolk in; een ander fchreit
Van blydfchap; yders hart gaet open,
En looft den Heer, die eeuwig leeft,
En hun, die dit niet dorften hopen,
Dien troost in dees benauewdheid geeft.

Maer Petrus wenkt met zyne hand,
Opdat men zwyge, en ftill zou luiften,
Hoe 't God behaegde, uit boei en band,
En naren kerker hem te ontkluiften.

Men heeft my, gistren, aengezegd,
Dus fpreekt hy, dat het Joodsch Gerecht
My, morgen, zou den dood doen lyden;
En boeide toen, op hoogen last,
Met ketenen, te wederzyden
Aen een' Soldaet, myne armen vast.

'k Beval my, in 't gebed, aen God;
 Bad, dat my angst noch schrik beroeren;
 Hy, uit den afgesneden strot,
 Myn ziel in heerlykheid wou voeren;
 En myn gemoed, bedaerd en stil,
 Beruste in Gods volmaecten wil.
 Ik lag den gordel myner lenden,
 En schoenzool myner voeten af;
 Waerna, getroost wat God zou zenden,
 Het lichaem zich te rust begaf.

Het leed niet lang, of, stil en zacht,
 Werd ik van zoeten slaep bekropen,
 Die my verkwikte, tot de nacht
 Omtrent ten halve was verlopen,
 Wanneer ik voelde dat men my
 Voorzichtig aenstiet in de zy';
 'k Ontwaek, en zie, in mynen kerker,
 Een' Engel staen, wiens heerlykheid
 Een licht, als dat der zon, of sterker,
 Door myn gevangenis verspreidt.

Als de Engel my beval dat ik
Zou opstaen, vielen myne banden,
Myn ketens, in het oogenblik
Dat ik verrees, van beî myn handen:
'k Omgordde my, op zynen last;
Maekte aen myn' voet den schoenzool vast;
En wierp den mantel om de leden;
Terwyl de slaep, in zyn geweld,
Gedurend dees omstandigheden,
Myn beide wakers hield bekneld.

Nu volg my, sprak de Hemelling.
Ik volgde, zonder angst of vreezen;
En meende 't geen hier ommeging
Een nachtgezicht, of droom te wezen.
Ik vond, voor 's kerkers deur, de wacht,
Meê door een' diepen slaep verkracht;
Van zelf ging de ysren poort ons open,
En liet ons vry ter Stad in treên;
En, nu zyn last was afgeloopen,
Verliet my de Engel, en verdween.

Toen kwam ik weder tot my zelf',
En sprak: Nu heb ik ondervonden
Dat God, van 't Hemelsche gewelf,
Een' zyner Englen heeft gezonden,
Om my, in zulken veegen stand,
Te redden uit Herodes hand,
En die der eervergeten Joden!
Gezegend zy Gods Majesteit,
Die, uit benaeuwtheên, angst, en nooden,
My in de ruimte heeft geleid!

Na kort beraed, wat nu te doen,
Besloot ik herwaert heen te treden;
Ik ken uw liefde, en moest vermoên
Dat ik 'er velen, in gebeden
Tot God vereenigd, vinden zou.
Nu troost u, in verdriet en rouw,
Met 's Allerhoogsten hulp en zorgen.
Hy schenk' der Kerke rust en vreê.
Deelt gy myn blyde ontkoming, morgen,
Alfeüs zoon, en yder meê.

De Apostel zwygt. Elk staet verbaesd,
En van verwondring opgetogen.

Maer Petrus, nu de dagtoorts haest
Verschynen zal, aen 's Hemels bogen,
Neemt afscheid, om, met allen spoed,
De Stad, en 's Konings euvelmoed,
Op 's Heeren goed gelei, te ontvluchten.
De Broeders, teeder aengedaen,
Bevelen, met gebeên en zuchten,
Den Heiland voorts zyn' Dienaer aen.

K O R N E L I U S

D E

H O O F D M A N .

My lust de roeping van Kornelius te zingen.
 o Goddelyke Geest! die, uit de Hemelkringen,
 Op hem, zyn huisgezin, en vrienden nedervielt,
 Begunstig myn beftaen: laet my, niet onbezield
 Van uw genade en licht, dees oeffening verrichten!
 Zoo worde ook God, door my, verheerlykt in gedichten!

'tFier Cezareä, trots en moedig op zyn faem,
 Kreeg van Judeaes Vorst, Herodes, dezen naem,
 Ter eere van August, die Romes Rykstoom mende.
 De held Kornelius houdt, met een Roomsche bende,
 Van 't Legiöen, dat zich het Itaeljaensche noemt,
 Thans deze Stad bezet: Kornelius, beroemd
 Zoo wel door deugden, die een' Hopman aenzien geven,
 Als door liefdadigheid, en een voorbeeldig leven.
 Op last eens Engels, die, by dag, aen hem verscheen,
 Heeft hy, naer Joppe, nu vier dagen reeds geleên,

Twee

Twee knechts, en een' foldaet, aen Petrus, afgezonden,
Met beê, dat die tot hem zou komen, en verkonden
Wat tot behoud der ziel, noodzaeklyk moet gefchiên.
Niet twyflende of hy zal, nog dezen dag, hem zien,
Verzoekt hy velen van bekenden, magen, vrienden,
Die Isrels God, met hem, op Joodfche wys, lang dienden,
Ten zynen huize, om daer, door Petrus onderricht
Te erlangen, waer 't behoud des armen mensch in ligt.
't Gezelschap zit 'er, van verwondering bevangen,
Op 's Bethfäiders komst te wachten met verlangen;
En eindlyk keert een knecht te rug, die kennis geeft,
Hoe Petrus in 't verzoek terftond bewilligd heeft;
Hoe vriendelyk ze zyn door hem in huis ontfangen;
Wat een verwondering de Joden heeft bevangen,
In Joppe, op 't hooren van hun boodfchap; hoe gereed
En vaerdig zes van hun, die Petrus Broeders heet,
Besloten meê te gaen, uit liefde tot dien vader.
Die goede man, zegt hy, riep God, voor ons te gader,
Om zyn befcherming en geleide vurig aen,
Wanneer wy, gistren, zyn te zaem op reis gegaen.
En heden by de poort van deze Stad gekomen,
Heb ik myn affcheid van de Reizigers genomen,

En stapte sterk vooruit, om u, in tyds, Mynheer!
Te zeggen: Petrus komt. Hy is alreê niet veer.

Op dit bericht gaet hem Kornelius ontmoeten;
Werpt zich voor hem ter aerde: omhelst en kuscht zyn voeten;
En bidt hem aen, door waen bedrogen en misleid.
Maer Petrus recht hem op; men moet Gods Majesteit,
Zegt hy, op zulke wys, alleen ootmoedig eeren;
Zich, in die houding, voor geen sterveling verneêren;
Stort uw gebeden uit voor God, en niet voor my,
Die slechts zyn dienaer ben, een nietig mensch, als gy.
Dus sprekend zyn ze tot des Hopmans huis genaderd;
Treên in; en vinden daer veel menschen t'zaem vergaderd.
Als yder Petrus groet, en vriendlyk welkom heet,
Zegt hy: ik twyfel niet, of al 't gezelschap weet,
Hoe my de wet verbiedt te gaen tot vreemdelingen,
Die nimmer in het vleesch besnydenis ontvingen,
Noch met den waren God in bondgenootschap staen,
Om vriendelyk met hun, als broedren, om te gaen.
Maer God, wiens vrye magt de willekeurige wetten
Van zyn Genaderyk op aerde kan verzetten,
Heeft my getoond, dat ik geen menschen, van wat bloed,
Of wat geslacht, voortaan, als onrein, schuwen moet.

Hy.

Hy meldt hierop, hoe hy, verrukt, en opgetogen
Van zinnen, op den dag, de blaauwe hemelbogen
Geöpend zag, waeruit een linnen laken kwam;
Hoe hy 'er, sterk het oog op houdende, in vernam
Een groote meenigte van wilde en tamme dieren,
En vlugge voglen, die door 't luchtgewelfzel zwieren;
Hoe hem een stemme zei: sta op, en slagt, en eet;
Hoe hy zulks weigerde, en voor Hem, die alles weet,
Bertuigde dat hy nooit iet onreins had gegeten;
En hoe die stem weêr sprak: Gy zult niet onrein heten,
Wat God gereinigt heeft; hoe, vol verwondering,
Hy driemaal dat bevel en antwoord weêr ontving;
En hoe het laken toen van hem werd opgenomen.
Terwyl ik, vaert hy voort, weêr tot my zelf' gekomen,
Aendachtig sta en peins op 't goddelyk gezicht,
Wordt my, door 's Heeren Geest inwendig onderricht;
Dat ik, ter zelfder uur, gezocht werd van drie mannen;
Dat ik 't vooroordeel moest uit myn gedachten bannen;
En met hun medegaen, dewyl Hy zelf hen zond.
Des heb ik het verzoek, door uwer boden mond,
In uwen naem gedaen, my laten welgevallen,
En kom, met zoo veel liefde en vriendschap, tot u allen,

Of gy myn Broeders, en geboren Joden waert.
 Maer vrienden, die ik hier, dus talryk, vind vergaerd,
 En die, waerschyglyk, weet dat ik 'er ben ontboden,
 Zegt my, waerom, waertoe men my hier heeft van nooden?
 Verheelt toch niets, maer geeft, in tegenwoordigheid
 Van deze Broedren, my hier van oprecht bescheid.
 Kornelius begint daerop aldus te spreken:

Godvruchte Man! my is, by onderzoek, gebleken,
 Dat thans de tyd, waerin, naar Gods belofenis,
 Mesfias komen moet, ten eind gelooopen is:
 Ook is my van een' mensch, die wondren heeft bedreven,
 En Jezus werd genoemd, een breed verhael gegeven,
 Dat sterke twyfling baerde in myn ontroerden geest,
 Of dees in waarheid niet Mesfias is geweest.
 Als my die twyfling drukte en jammerlyk belastte,
 Scheen my niets beter, dan het houden van een vaste,
 En God te smeeken, in die duisterheid, om licht.
 Vier dagen nu geleên heb ik dat werk verricht;
 Wanneer, in 't bidden, my wat wonders is weêrvaren.
 Een heilige Engel, een der Hemelheirenfcharen,
 Komt, in gedaente van een' ryzig' man, tot my.
 Zyn glinsterend gewaed verspreidde, aen alle zy',

Een'

Een' hemellichten glans, met woorden niet te malen.
'k Laet, bevende en bevreesd, myn oogen, door de stralen
Van zyne heerlykheid aen 't scheemmen, op hem gaen.
Hy, vriendlyk van gelaet en opflag, spreekt my aen,
En zegt: Kornelius! 'k vraeg: Heer! wat 'suw behagen?
En, tot myn' grooten troost, antwoordt hy op myn vragen:
Uw smeekende gebeên, aenhoudend voor Gods Troon
Als geurig reukwerk, hem gezwaeid en aengeboôn,
Heeft hy in gunst verhoord; op uwe liefdewerken,
Den armen mild betoond, in liefde willen merken;
Zend nu naer Joppe (en wees intusfchen wel te vreên)
Om Simon, met den naem van Petrus, in 't gemeen
By elk genoemd, van daer tot u te laten komen.
Hy heeft 'er zyn verblyf dicht aen de zee genomen,
By eenen Looijer, die, als hy; ook Simon heet.
Als dees gekomen is zal hy u, wyd en breed
Wat u ter zaligheid van nooden is, verkonden.
Ik heb, toen de Engel scheidde, om u terstond gezonden.
En 't is my hartlyk lief, dat uw goedwilligheid
My, onbekend aen u, 't verzoek niet heeft ontzeid;
Maer zich de moeite, en reis, en wat u mogt' bejegenen
Getrooste, om, met uw komst, my en myn huis te zegenen.

Wy zyn; met diep ontzach voor God, hier nu te zaem,
 Om, met eerbiedigheid, al wat ge, uit zynen Naem,
 Godvruchte Man! tot ons zult spreken, aen te hooren.
 Als Petrus dus het geen de boden hem te voren
 Verhaelden, uit den mond des Hopmans had gehoord;
 En zag hoe hun gemoed, om 't zaed van 'sHeeren woord
 Te ontfangen, als een land, gekeerd met ploeg en spade,
 Was toebereid, door Gods voorkomende genade,
 Vangt hy, met luide stem, dees Predikaatsy aen:

'k Verneem, in waerheid, uit al 't geen ik heb verstaen,
 Dat, by den hoogen God, geen mensch wordt aengenomen
 Om iet uitwendigs, hoe het ons ook voor moog' komen:
 Maer dat in allen volke, uit wat geslacht of bloed,
 Hy, wie Hem nedrig vreest, en recht in alles doet,
 Een voorwerp is van zyn vrymagtig welbehagen.
 Dit heeft hy Israël genadig voorgedragen,
 Wanneer hy 't vrede heeft verkondigd, door zyn' Zoon,
 Door Jezus Christus, Heer van Heidenen en Joën.
 Gylieden weet de zaak, geschied door heel Judeä,
 Eerst aengevangen in het lage Galileä,
 Na dat de Woestynier den doop gepredikt had;
 De zaak van Jezus, die, naer Nazareth, de Stad

Waer-

Waerin hy, onbekend, zyn kindsheid heeft gefleten,
De Nazarener werd, verachtelyk, geheten.
Gy weet hoe God hem heeft gezalft, met zynen Geest,
En met wat wondre kracht hy is bedeed geweest;
Betoond, wanneer hy al het land is doorgetogen,
Gods Ryk verkondigde, en, vol teeder mededogen,
Schonk dooven het gehoor, den blinden het gezicht,
Den stommen stem en spraek, den dooden 't levenslicht,
De Duivels uitdreef, en de zieken heeft genezen;
Want God betoonde zich alom met hem te wezen.
Van zoo veel wondren, en al wat 'er meer door hem,
Zoo in het Joodsche land, als in Jeruzalem,
Tot elks verwondering, gewrocht is en bedreven,
Zyn wy getuigen, die gestadig by hem bleven.
Maer zy, wien ik me ontzie te noemen by hunn' naem,
En of ik 't schoon verzwyg, gy weet het al te zaem,
Het Jodendom, van nyd en moordzucht dol en dronken,
Heeft, onrechtvaerdig, hem aen 't Heidensch kruis geklonken,
En een' vervloekten dood, onmenschlyk aengedaen.
Drie dagen naderhand heeft God hem op doen staen,
Gegeven dat hy zich weêr levende vertoonde,
Doch niet den volke, dat hem bits versmaedde en hoonde,

En door dat fnood gedrag, die hooge gunst verloor,
 Maer ons, onwaardigen, die God voorheen verloor,
 Om tot getuigen van dat wonderwerk te strekken,
 Aen ons behaegde 't hem zich meenigmael te ontdekken,
 Aen ons, met wien hy at en dronk, na hy verrees,
 En zyn verryzenis hier duidlyk meê bewees.
 Ook gaf hy ons bevel, te preken allen volken,
 Hoe hy, ten jongften dag, zal komen op de wolken,
 Als oppermagtig Heer en Rechter van 't Heeläl,
 Om doôn en levenden, door 't fchel bazuïngeschal,
 Te dagen, om uit hem hun vonnis aen te hooren;
 Waertoe hy is van God verordend en verkoren.
 Zoo veel Profeten, als God ooit aen Isrel zond,
 Getuigen al te zaem, als 't ware uit eenen mond,
 Dat, wie in hem gelooft, dien zy aen 't kruishout klonken,
 Vergiffenis van fchuld en zonden wordt gefchonken
 In 's Hemels vierfchaer.... Hoe! Wat 's dit! Wat voor geluid!
 Aenbidlyk wonderwerk! Hier blinkt Gods goedheid uit!
 Daer deze reden van 's Apostels lippen vloeijen,
 En 't luïfterend gehoor zich aen zyn tong laet boeijen,
 Wordt, plotseling, de Geest des Heeren uitgestort
 Op allen, wien dit woord des heils gepredikt wordt.

Hy doet hen krachtig aen, leert hen voor Christus knielen,
En werkt geloof, en liefde, en hoop, in hunne zielen,
Verzekert hen van vreë met God, in Jezus bloed,
En deelt hun gaven uit, in vollen overvloed.
Niet aengener valt, by lieflyk lenteweder,
Uit 's Hemels waterzael, een zoele regen neder,
Op dorstige aerde, die hy met zyn' invloed streelt,
En maekt dat ze overvloed van schoone vruchten teelt.
Zoo doet de Geest hen ook gewenschte vruchten dragen.
Hoor, hoe ze van Gods lof en heerlykheid gewagen!
Hoe vloeit zyn hooge roem uit hunn' bespraekten mond,
In talen, die niet een van hun voorheen verstond,
Uitheemsche talen, in ver afgelegen streken
Alleen gebruiklyk, die ze glad en fierlyk spreken!
Maer myn godvruchte held, Kornelius, wordt meest,
In 't rein gemoed, bedeed met gaven van den Geest,
Die zyne zuivre borst in hemelmin doet blaken,
En hem, met hart en mond, dus Jezus groot doet maken:
o Zaligmaker! o Aenbiddelyke Heer!
Die ons, met armen van barmhartigheid, dus teêr
En vriendelyk omhelst, wat heeft u toch bewogen,
Uit uwen hemeltroon, uw goedertieren oogen

Op

Op ons, een' armen hoop, door zonde en euveldaên
Verfoeijelyk misvormd, genadig neêr te slaen!
Niet anders dan alleen de teedre menschenliefde
Die u, van eeuwigheid, verhoogde Heiland! griede!
Die trok u, uit den schoot uws Vaders, naer beneên,
Om by de menschen u met sterflijk vleesch te kleên,
Het geen der engelen verwondring gaet te boven!
Mensch zynde, leefde gy, van elk veracht, verschoven,
In nederigen staet, en leedt, voor onze schuld,
Helângsten, smert, in ziel en lichaem, met geduld;
Tot ge een' vervloekten dood, aen 't kruis hebt moeten sterven,
Om, voor den mensch, by God, verzoening te verwerven!
o Menschenliefde, die nooit mensch volloven kan!
Gedankt zyt gy, o Heer! die deez' Godvruchten man,
Uw' dienaer, Petrus, ons genadig hebt gezonden,
Opdat hy zoude aen ons dees zaligheid verkonden.
Gy werpt de schaduwwet, den scheidmuur van de Joôn,
Ter aerde, en laet ook ons tot uw gemeenschap noôn:
Wat onwaerdeerbaer heil! ons maekt gy eerftelingen
Der Heidenen, die u lofpsalmen zullen zingen,
In 'tgeestlyk Tempelhuis der Kerk, met luid geschal,
Als 't Evangely hun gepredikt worden zal.

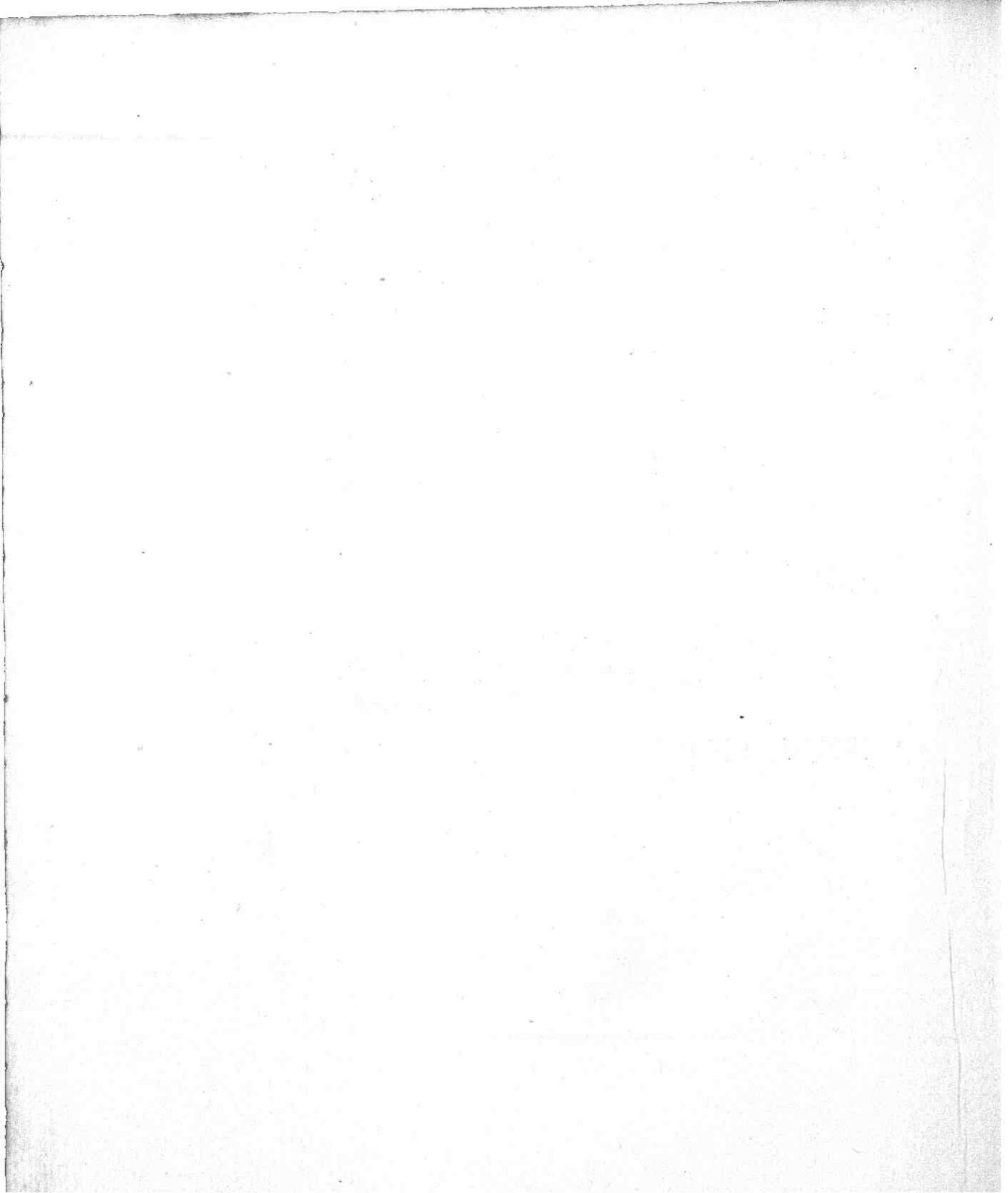
By deze gunsten wilt gy uwen Geest ook paren;
Door hem my, naer uw beeld, genadig wederbaren;
En my verzekren, in het stil gemoed, dat gy,
o Zaligmaker! ook gestorven zyt voor my;
Dat ik vergiffenis van zonden heb bekomen;
En in genaë, by God, om u ben aengenomen.
Lof, eeuwig lof zy u, o goedertieren Heer!
De lust van myne ziel zal voortaan zyn, uw eer,
En roem en heerlykheid te zingen en te loven,
Tot gy my overvoert in 's Hemels vreugd, hier boven,
Om daer uw menschenliefde, op een' volmaekten toon,
Met al het Hemelsch heir, te pryzen voor uw' Troon.

Terwyl des Heeren Geest den onbefneden Heiden,
In vreemde talen, dus Gods glory doet verbreiden,
Staen, van verwondering, de Joodsche Broeders stom:
Ze ontzetten zich, nu God, die Judaes Heiligdom,
Voor onbefneden en onreinen, hield gesloten,
De gaven van zyn' Geest op dezen heeft gegoten.
Maer Petrus, ziende hen tot Gods verbond gebracht,
Begeert dat zy, ondanks de voorhuit of 't geslacht,
Het zegel van 't verbond ook langer niet ontberen:
Wie, vraegt hy aen de Joôn, wie kan het water weren,

Om dees te doopen, die, als wy, op 't Pinksterfeest,
Voor 't oog van ydereen, bedeed zyn met Gods Geest?
Als zy, met zwygen, zich dit laten welgevallen,
Beveelt de Apostel aen Kornelius, en allen,
Dat elk zich toebereide en schikke, om van zyn hand
Den Doop, in 's Heeren Naem, te ontfangen, als een pand
En zegel, dat zy van hun zonden, in de plasfen
Van 's Heilands offerbloed, zyn schoon en rein gewasfchen.
Een yder toont zich, in geloofsgehoorzaemheid,
Tot dit bevel, 't gebod van Christus zelf', bereid,
En laet zich, in den Naem van Gods Drieëenheid doopen.
Waerna Kornelius, dus meer dan hy kost hopen
Of denken, van Gods hand met zegen overlaën,
Ook toont de plichten van beleefdheid gaë te flaen,
Met Gods Apostel, en zyn vrome reisgezellen
Te smecken, hun vertrek wat uit te willen stellen,
Opdat zyn dankbaerheid van haren plicht zich kwyr!
't Verzoek wordt toegestaen; en Petrus flyt den tyd,
Met verder dees Gemeente in Christus op te bouwen;
Vermaent ze, in nood en dood, op Jezus te vertrouwen;
En troost ze met de hoop van 's Hemels heerlykheid,
Gods kindren toegeschikt, waerna hy van haer scheidt.

's HEILANDS KRUISWOORDEN.

B E R I C H T.

*M*en houde my zoo verwaend niet, dat ik my in staet zoude kennen, eenen KRUISTRIOMF na Vollenhove, of eenen GOEDEN VRYDAG na De Dekker, te dichtten. Neen! Ik weet best, hoe weinig ik by die Kunsthelden te noemen ben. Gelyk zich de Schilderkunst vermaakt, met des Heilands Kruisfiging op verscheiden wyzen, naer de byzondere tydstoppen die zy uitkiest, te malen, meen ik het ook my vry te staen die History, op eene andre wys, dan tot nog, door eenen Nederduitschen Dichter geschied is, te zingen. Om hier in gelukkig te slagen, heb ik my bediend van de gedachten eeniger Godgeleerden, onder welken de Deventersche Guldemonst Monen de eerste plaets bekleedt. Een bestaen, dat my niet tot oneer moet geduid worden, alzo ik deze OVERDENKINGEN alleen heb opgesteld tot myn eigen gebruik, als de bediening van 't hoogwaerdig Avondmael voor handen was; komen zy eenen andren onder het oog, die neme mynen yver in 't goede, en geve, zoo hy 'er door gesticht wordt, Gode de eer.

'S H E I L A N D S
K R U I S W O O R D E N .

Indien gy ooit, myn ziel! aendchtig stil bleeft staen,
 By 't geen de veege lippen
 Van Vorst of Martelaer, reeds met den dood belaën,
 In 't heetste van hun smert en pynen lieten slippen,
 Zoo kom by 't heilloos kruis, dat 's weerelds Heiland torscht,
 Om, met opmerkende ooren,
 De laetste woorden van dien grooten Levensvorst,
 Der Martelaren Hoofd, eerbiedig aen te hooren.
 Een ander onderzoeke of hy in 't zevental
 (Waer op men, in alle oorden,
 Van ouds is zoet geweest) geheimen vinden zal;
 Onze aendacht blyft gevest by Jezus zeven woorden.
 o Goddelyke Geest! ontfonk my met uw' gloed!
 Wil my genade schenken!
 Zoo smaek' myn ziel de kracht van 's Heilands offerbloed,
 Terwyl ze bezig is zyn uitvaert te overdenken.

O V E R-

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

E E R S T E W O O R D:

*V A D E R ! V E R G E E F H E T H U N , W A N T Z E W E T E N
N I E T W A T Z Y D O E N .*

W at voel ik my van schrik ontroeren!
Wat is het my benaeuwd en bang!
Nu myn gedachten me, in 't gedrang
Der Joôn, ten bekkeneelberg voeren;
Waer 'sweerelds Heiland wordt gekruist!
o Deerlyk schouwspel! och! myn oogen
Bezwyken schier van mededogen!
Zie hoe de spykers, onbesuisd,
Hem zyn door hand en voet gedreven!
De leên gerekt, elk even styf!

Het

Het lichaem, dat gezegend lyf,
Van 't minste deksel niet omgeven,
Hangt moedernaekt, tot schimp en spot
Van deze wrevele barbaren,
In 't midden van twee moordenaren,
Als waer' Hy 't hoofd van zulk een rot!
Hoor hoe de blinde Jood, verbasterd
Van zynen vader, Israël,
Der Stammen Goël, bits en fel,
In 't heetste van de pynen lastert!
Terwyl het Roomfche krygsgefpuis
Zyn kleeders onder zich verdeelen,
En om zyn' rok lichtvaerdig spelen,
Daer Hy 't moet aenzien van het kruis!
In 't nypen van dit bitter lyden,
Dit dol geraes, en woest getier
Blaekt 's Heilands ziel van liefdevier,
Tot hen die Hem dus wreed beftryden.
Hy bidt voor hun, wiens vreeslyk woên,
Helaes! Hem staet op lyf en leven:
Myn Vader! wil het hun vergeven,
Zy weten toch niet wat ze doen!

Lyzame Jezus! wien we, in 't midden

Van zulk onlydelyk geweld,

Als u medogenloos bekneit,

Voor de overtredren hooren bidden!

Vergun myn ziel, zachtmoedig Heer!

Dit woord, in stilheid, te overwegen;

En schenk haer uw genade en zegen;

Zoo strekke 't uwen Naem tot eer!

Maer met wat stuk best aengevangen,

In zulken overvloed van stof:

Zal 't zyn dat gy het Hemelhof

Uw eigen nooden en belangen

Verzwygt, en bidt voor deze Joón,

Als waer dit muitend rot u nader?

Of is 't de heufche naem van Vader?

Ja! gy, Gods welgeliefde Zoon,

Van Hem gereeld in 't eeuwig heden,

Kunt, in de volste kracht en zin,

Met dezen naem, vol teedre min,

Voor God, uw' eigen Vader treden.

En ziet men hoe een vader blaekt,

En gloeit van liefde, om zynen zonen

Zyn vaderlyke gunst te toonen,
Uw Vader, die dees deugd volmaekt
In zich bezit, zal antwoord geven
Op 't bidden van zyn heilig Kind,
Dat, daer 't zich in dees' staet bevindt,
Aen zyne liefde vast blyft kleven;
Schoon hy, o Borg van 't Heilverbond!
Thans bezig voor zyn keurelingen,
Het zwaerd hem uit de vuist te wringen,
Zich schuil houdt, voor een' korten stond.
Maer ach! myn ziel kan niet bedaren
Van heilige verwondering!
In 't felste van de marteling
Bidt Jezus, voor zyn moordenaren,
Zyn' Hemelvader om genaé!
Genaé, die 't hart als wasch kan kneeden,
Opdat, na zoo veel gruwelheden,
't Gezicht hun eindlyk open ga;
En zy, met roodgekreten oogen,
En waer berouw, voor 's Heeren troon,
Op 't dierbaer kruisbloed van zyn' Zoon,
Zich, radeloos, vernedren mogen;

Het hooge Hof des Hemels hun
De schuld der zonden will' vergeven,
De straffen kwytſcheld', recht ten leven,
Om zyne kruisverdienſten, gunn'.
Hy bidt dat hen de Geest des Heeren,
Van de aengeboren heerſchappy
Der ſnoo verdorvenheid bevry',
En moge naer Gods beeld bootſeren:
Hen doe, in zuivre heiligheid,
Als heldre ſlonkerſtarren lichten,
Den naesten met hunn' wandel ſlichten,
En de eer der hoogſte Majesteit,
Met hunne zaligheid bewerken.
De ring der tyden is te klein,
Dan dat zich 'sHeilands bede alleen
In zynen omtrek zou beperken.
Tot de eeuwigheid ſtrekt zy zich uit.
Met God vergiffenis te bidden,
Is zyn begeerte, dat ze in 't midden
Van 't eeuwigjuichend feestgeluid
Der Englen, namaels opgeheven,
En, door 't onmiddelyk genot

Der algenoegzaamheid van God
 Gezalgd, eeuwig zouden leven.
 Voor wrevle Heidenen en Joôn,
 Die, uitgelaten dol en dronken
 Van woede, hem aen 't kruishout klonken,
 Wordt dit gebeden door Gods Zoon!
 Die, om zyn smeking aen te dringen,
 Hier doet als schuldigen in 't recht,
 Wier feil zoo duidlyk openlegt
 Dat al hun verontschuldigungen
 Niet baten, des zy 't schendig feit
 Vertoonen van zyn beste zyden;
 Zoo schuift Hy al zyn bitter lyden,
 Hier ook op hunne onwetenheid.
 Aenbiddelyke menschenliefde
 Van dezen liefderyken Heer!
 Wat sterveling bevat hoe zeer
 Zy 's Heilands ingewanden griefde!
 Myn ziel wordt, in verwondering,
 Van dit logge aerdryk opgetogen,
 Gevoerd in 's Hemels opperbogen,
 Op vleugels der bespiegeling;

En mengt zich met de Hemellingen,
Om voor des Heilands glorytroon,
Op Serafynfchen wys en toon,
Zyn menschenliefde lof te zingen.
Zyn liefde, o wonder! uitgebreid
Tot deze monsters, die, nog wreeder
Dan Tygers ..... hoe! of zink ik neder!
Ja! 'k voel 't gewicht der sterfelykheid
My weêr, van daer ik was gerezen,
Naer dees beneden aerde dringt;
Waer my een twyffeling bespringt,
Of de eeuwigheid genoeg zal wezen,
Om zulken menschenlievend' Heer,
Met Hemelzang en Englenklanken,
Naer eisch te loven en te danken!
Gelukkig, driemael en nog meer,
Myn ziel! die 't zullen ondervinden!
Nu keer u weder naer het kruis.
Riep Abels bloed, met heesch gedruis,
Om wraek; voor alle Godgezinden
Eischt Jezus bloed vergiffenis.
o Groote Borg van Jood en Heiden!

Die, zoo zachtmoedig als bescheiden,
Den kruiskelk drinkt, hoe wrang hy is;
Wat moeten alle beelden wyken,
Waerin men, onder 't oud verbond,
U levend afgetekend vond:
Nu we u, in heldren dag, zien pryken,
Wykt Mozes in het bruin verschiet;
Die vriend van God, die, hoe beledigd,
De gramme Godheid heeft bevredigd:
En Samuël, die 't hoog gebied
Met zyden koorden leidde, of zachter;
Die God voor Israël verbad,
Wanneer het Hem verworpen had,
Verslaeuwt voor ons gezicht van achter.
Gezalfde Priester! wiens gebed
Onze ooren zaligt, daer ons oogen
Uw' Tempelgang aenschouwen mogen,
Wy staen verbaesd, dus juist en net,
De schaduwen en ommetrekken,
Van 's Hoogenpriesters tegenbeeld,
In u, gansch rykelyk bedeeld
Met oly van Gods Geest, te ontdekken.

o Middelaer! die eeuwig leeft,
Om voor uw volk, zoo lang 't in 't midden
Van deze weereld is, te bidden,
Bid ook voor my! Maer och! wie heeft
Moetwilliger uw wet gefchonden
Dan ik, die, van myn vroege jeugd,
Myn' wellust, myn vermaek en vreugd,
Vond in het plegen van de zonden!
Neen! zulken fnooden doemeling
Is dat geluk niet toe te leggen!
Gy kunt, helaes! van my niet zeggen,
Dat ik niet wist wat ik beging.
Ik heb de klopping van 't geweten,
En 't-licht van 'sHeeren woord veracht.
Wee my! dat ik, dus onbedacht,
Dus zinloos heb myn' tyd gefleten!
Maer hoe, myn ziel! nu wanhoop niet.
Gebruik de middlen der genade.
Wie weet, of God u vroeg of fpade,
Niet zalige. Is het niet gefchied,
Dat Petrus driemaelduizend zielen,
Op dien doorluchten Pinkfterdag,

Door

Door eene Predikaetsy zag
 Voor Christus, als haer' Koning, knielen,
 Door kracht van dit gebed alleen?
 o Middelaer! al myn verlangen
 Strekt om dat heillot ook te ontfangen.
 'k Zou dan, met ongelyke schreên,
 Myn kruis u pogen na te dragen.
 Myn hoop, geslingerd heen en weêr,
 Wierp, in uw bloed, dan 't anker neêr;
 Waeraen, ondanks alle onweêrvlagen,
 De hulk van myn geloof voor zand,
 Noch strand, of klippen had te vreezen.
 Myn liefde mogt gebrekkig wezen,
 Gy zoudt nogthans, van welken kant
 Gy ze aenzaegt, haer oprecht bevinden.
 Myn ziel begeerde dan alleen,
 Dat ras die zalige uur verscheen,
 Die haer van 't lichaam zal ontbinden;
 Opdat zy u, haer Bruidegom,
 Die zich om 't menschdom dus liet grieven,
 In heerlykheid volmaekt zou lieven.
 Heer Jezus! haest u! kom, ei! kom!

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

T W E E D E W O O R D :

*VOORWAER ZEG IK U; HEDEN ZULT GT, MET MY,
IN 'T PARADYS ZYN!*

Terwyl myn ziel, vol mededogen,
 De beide Moordenaers aenschouwt,
 Zweeft my een tafereel voor de oogen,
 Dat my Gods vrye magt ontvouwt.
 Hy laet een' mensch, die, langs hoe groover,
 Zyn schuld verzwaert, zelfs in den dood,
 Rechtvaerdig aen zich zelven over;
 En hy bekeert zyn' strafgenoot.
 Gods vrye ontfermende genade
 Komt een' gekruisten Moordenaer,
 In 's levens uiterste uur, te stade,
 En dryft hem naer den Middelaer;

Eer hy de zinnen nog voelt krenken
 Door krachten van den zwymelwyn;
 Hy smeekt Hem: Heer! wil my gedenken,
 Als Ge in uw Koningryk zult zyn!
 En 's weerelds Heiland, dus gebeden,
 Verhoort en troost hem, op dees wys;
 Voorwaer! ik zeg u, dat gy heden,
 Met my, zult zyn in 't Paradys!
 Verlosfer van uw keurelingen!
 Wat gaet hier uw goedwilligheid
 Ver boven myn verwonderingen,
 Daer Gy geen oogenblik verbeidt,
 Om dit gebroken hart te heelen;
 Om dees' zachtmoedigen van geest,
 Die blyde boodschap meê te deelen,
 Die zyne zielesmert geneest!
 Maer welk een afgrond van genade
 Ligt hier voor myn gedachten bloot!
 Wie komt my met zyn hulp te stade!
 Hier vloeit een liefdezee, te groot
 Om hare lengte, en diepte, en breedte
 Te meten, door 't bepaeld verstand!

't Waere ydel, als ik 't my vermeette.

Neen. myn bespiegling kiest het strand:

Om, tegen ongestaltenisfen,

En zwakheên, flaeuwrens van de ziel,

Hier dierbre peerels op te vischen.

Ach! dat myn toeleg U beviel,

Heilvolle Jezus! die, dus krachtig,

Het hart des Moordenaers verblydt;

En staeft uw troostwoord met waerachtig,

Hoewel Gy zelf de waarheid zyt!

Wat doet u, o myn ziel, nog schromen

Tot dezen liefderyken Heer,

Vol goedheid, vol genaê, te komen?

De Moordenaer verzocht niet meer,

Dan dat Hy wilde aen hem gedenken;

Maer Hy, om 't hart, op geene wys,

Door uitgestelde hoop te krenken,

Zegt: dat hy zich, in 't Paradys,

Met Hem, nog heden, zal verblyden.

Wat is het heilgoed wonder groot,

Dat Jezus, door zyn bitter lyden,

En allersmadelyksten dood,

Verdient, en daedlyk hem zal geven!

o Zalig! o gelukkig lot!

Ten derden Hemel opgeheven,

Verzadigd met het beeld van God.

Zyn kennis nu volmaekt te vinden!

Tot alle dingen uitgebreid!

Den wil, in al zyn onderwinden,

Tot enkele gerechtigheid,

Geheel en al te zien gebogen?

Te zyn in heiligheid volmaekt!

Hoedanigheên, door wiens vermogen

De ziel een Hemelblydfchap fmaekt,

Die myn bedenking gaet te boven!

Maer dit 's het heilgoed niet alleen,

Het geen, in 's Hemels Hof der hoven,

De vromen zaligt. neen o neen!

Dewyl de ziel 'er 't heerlykst Wezen,

Den grooten Schepper van 't Heelal,

God, nooit genoeg van ons geprezen,

In zyn volmaektheên, kennen zal,

En kennende genieten tevens,

Zelfs in zyn algenoegzaamheid;

Genietende die bron des levens,
Zal zy den lof dier Majesteit,
In eindlooze eeuwigheid ontvouwen.
Zy zal 'er Jezus, haren Heer,
Aen 's Vaders rechthand, aenschouwen,
Bekleed met heerlykheid en eer,
En luifter, die de zonnestralen,
In glans en majesteit, verdooft:
En juichen in het zegepralen
Van haren Koning, Man, en Hoofd;
Met vlekkelooze Heirescharen
Van Englen, en ontelbren stoet
Van Heiligen, en Martelaren,
Die, God getrouw, op aerd hun bloed,
Om zyn getuigenis vergoten.
In dit gezelschap voor Gods Troon,
Gelyk vereende feestgenoten,
Een zegelied, op hoogen toon,
Malkaër, by koren, toe te zingen;
Of 's Heeren wysheid gaë te slaen,
In velerhande wisfelingen,
Die hier de Kerk moet ondergaen;

De wonders der Natuur te ontdekken;
 Te melden langs wat weg en lot
 God elk tot zich heeft willen trekken;
 En nimmer te einden dan in God;
 Myn ziel! wat zal 't een' wellust geven!
 Wat zal 't een faet zyn vol geneugt!
 Dus, in verzekering te leven,
 Dat dit geluk, die Hemelvreugd,
 In eeuwigheid niet zal vermindren!
 o Onnagaenbre Heerlykheid!
 o Zalig erfdeel van Gods Kindren!
 Schoon 't Bybelwoord ons klein bescheid
 Van uw gelegenheid doet weten,
 Verrukt uw schoon myn ziel zoo zeer,
 Dat zy zich zelve zou vergeten,
 En denken aen geen' kruisberg meer:
 Waer Jezus heldere vertogen
 Van heerlykheid en grootheid geeft,
 En toont wat Koninglyk vermogen
 Hy over dood en leven heeft.
 Schoon Dood en Hel Hem fel bestryden,
 En Hy het uiterste geweld

Van hunne woede heeft te lyden,
Slaet Hy ze rustig uit het veld,
Maekt van het kruis zyn' zegewagen,
En deelt den gloryryken buit,
Op zyn vrymagtig welbehagen,
Den Moordenaer genadig uit.
o Dierbre troostael voor die zielen,
Die, met haer zondenschuld belaén,
Voor 's Heilands voeten nederknielen,
En grypen zyn verdiensten aen,
Door 't zaligend geloof. Zyn sterven
Ontsluit het Hemelsch Paradys,
Wiens voorbeeld Adam, en zyn erven,
(Toen ze op een jammerlyke wys
Zich van Gods beeld verfteken zagen)
Ontzegd werd door het hoog gebied.
De wacht der Englen is ontslagen.
Het gloeiend lemmer is 'er niet.
De weg ten Paradys is open.
Gods kinders kunnen, zonder schroom,
In 's Hemels Hof der hoven loopen,
En de edle vruchten van den Boom

Des levens, in hunn' schoot vergaëren.

Dees uitverkoren Moordenaer

Zal haest die waerheên nog ervaren.

Moest hy, op 't akelig Kalvaer,

Den Heiland, in zyn straf, verzellen,

Hy zal, op zyne Hemelreis,

Hem onder zyn gevolg ook stellen,

En voeren in zyn Hofpaleis.

Verheven Geesten! Hemellingen!

In 't wit van heiligheid gekleed,

Die uwen Koning, onder 't zingen

Van zyn Triömfen, welkom heet,

Het moet u geen verwondring geven,

Brengt hy een' Moorder met zich meê;

Voor zondaers liet Hy hier het leven;

Hy zal 't verblyf van rust en vree

Met 's Moorders komfte niet ontreeren.

't Is heerlyk, voor het Paradys,

Zich van een' Vorst te zien regeren,

Die, van een' Moorder, op dees wys,

Een' waerdig' burger weet te maken

Van 's Hemels stille Vredestad,

Wanneer de Hel haer gloënde kaken
Alreê voor hem geopend had.
Verhoogde Heiland! groote Koning!
Wien al wat is ten dienst moet staen,
Zie my, uit uwe Hemelwoning,
Ook met ontfermende oogen aen!
Laet my niet in myn zonden sterven!
Gedenk my, goedertieren Heer!
Laet my genaê by U verwerven!
Ach! dat uw Geest my ook bekeer!
Dat Hy me leer' myn schuld belyden,
Als dees bekeerde Moordenaer;
U minnen; voor uw eere sryden;
En mynen naesten, openbaer,
Bewyzen van myn liefde geven!
Ach! dat myn beê ten Hemel rys',
En ik, gescheiden uit dit leven,
By U moog' zyn, in 't Paradys!

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

D E R D E W O O R D :

VROUW! ZIE UWEN ZOON! ZIE UWE MOEDER!

Hebt ge, onder Sions feestelingen,
 Myn ziel! Mesſias hooren zingen;
 Daer 't offer op het outer brandt:
 Myn God! myn lust is in 't bejagen,
 't Volbrengen van uw welbehagen;
 Uw wet is in myn ingewand.

Wil u by 't kruis nu nederzetten,
 En daer, met heilige aendacht, letten,
 Hoe Hy, terwyl Hy, vol geduld,
 Aen God gehoorzaemt, zyne plichten
 Ook aen zyn Moeder zal verrichten,
 En dus de ganſche wet vervult.

Een

Een ry van vrienden en van vrouwen
Ziet Hy, van ver, zyn smert aenschouwen.

Hy ziet 'er ook zyn' schootvriend staen.
Maer 't innerlyke mededogen
Doet Hem zyn medelydende oogen,
Voor andren, op zyn Moeder staen.

Die ziet Hy, met beschreide kaken,
Van ongeveinsde liefde blaken
Tot Hem, haer' Heiland en haer kroost.
Hy ziet ze, in al der Joden woede,
Bezield met mannelyken moede,
Door haer geloof, haer sterkte en troost.

Hy overlegt hoe, na zyn sterven,
Zy arm en eenzaetn om zal zwerven;
Hoe Jozef daelde by de doôn.
Des geeft Hy eenen teedren hoeder,
In zyn' Joannes, aen zyn Moeder,
En zegt haer: Vrouw! zie uwen Zoon!

Vergun, Heer Jezus! my te vragen;
Om welke reên 't u kan behagen,
Maria, met den naem van Vrouw,
En niet van Moeder aen te spreken?
Is 't, om dat zy, te sterk ontfeken
In liefde, niet bezwyken zou?

's H E I L A N D S

Of is 't om haer, by uw verscheiden,
 Naer 't heuchlyk heilwoord op te leiden,
 't Geen 't eerste paer, in Edens Hof,
 vertrooste in zynen druk en rouwe,
 Nu gy, 't gezegend Zaed der Vrouwe,
 Den kop der slang vertreedt in 't stof?

Of is 't om haer en my te gadèr
 Te ontvouwen, dat gy voor uw' Vader,
 En niemand anders, buigen moet
 Als Middelaer; en hem voor Broeder,
 En Zuster houdt, ja! zelfs voor Moeder,
 Die hier den wil uws Vaders doet?

Wil my, door uwen Geest, dan leeren,
 In uwe kracht, den wil des Heeren
 Getrouw te doen, zoo moog myn ziel
 U haren oudsten Broeder noemen,
 En nedrig, in 't geloof, hier roemen,
 Wat maegschap haer te beurte viel.

Doch 't waer' des Heilands onschuld krenken,
 En zondig, o myn ziel! te denken
 Of 't uit gebrek van liefde sproot,
 Dat gy Hem dus haer aen hoort spreken.
 Neen. nimmer bleef Hy in gebreken
 Te doen het geen, Hy ons gebod.

Is zyn gebod om de ouders te eeren,
Ons wil Hy 't, door zyn voorbeeld leeren,

Daer Hy aen 't kruishout hangt gehecht.
Des wyst Hy, met zyn hoofd en oogen,
(Niets anders is in zyn vermogen)

Naer zyn' Joannes toe, en zegt:

Zie uwen Zoon! 'k moet u begeven,
'k Zal aen dit schandlijk hout haest sneven,

Wil nu een' andren zoon hier zien,
Die teedre zorg voor u zal dragen,
U hoeden in uw oude dagen,
En hulp en troost en liefde biên.

Waer of de kinderlyke liefde
Het hart eens zoons ooit sterker griede!

In 's Heilands nood, blyft, even dier,
Zyn Moeder Hem aen 't harte leggen;
Des zal Hy tot Joannes zeggen:

Welaen, zie uwe Moeder hier!

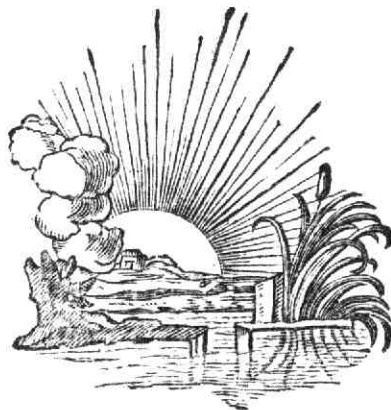
Als hoorden wy dus breed Hem spreken:
Nu eisch ik dat ge een dankbaer teken,

Voor myne liefde, my betoon',
Myn Lieveling! en dees, myn Moeder,
In myne plaets, voortaan een hoeder,
Een trouw verzorger zyt, en zoon.

Wil haer dan, om den wil uws Heeren,
Voorzien van lyftocht, en haer eeren,
Of ze u ter weerd had gebracht,
Haer teeder lieven, heusch bejegenen.
God zal hem met lang leven zegenen,
Wie dezen plicht getrouw betracht.

Dat vergt ook, voor zyn arme leden,
Die ommefukklen hier beneden,
Myn ziel! de Heer u af, van 't kruis.
Wees yvrig des in die betrachtning,
En volg Joannes, die, met achting,
Terstond Maria nam in huis.

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

V I E R D E W O O R D :

*MYN GOD! MYN GOD! WAEROM HEBT GE
MI VERLATEN!*

Wat vreemd gewrocht van 't Godlyk Albestuur!
 De Heilzon gaet langs 't heilloos kruishout onder;
 En welk een groot, wat een aenbidlyk wonder
 Vertoont zich in de zonne der natuur!
 Zy, die voorheen, op Jozuaes gebieden,
 Dien dubblen dag gedienstig heeft geteeld,
 Weêrhoudt haer licht, nu 's Veldheers tegenbeeld
 Des vyands magt doet angstig henen vlieden!
 Lag eer Egipte in een' stikdonkren nacht,
 Toen 't slaeffche juk van Isrel werd verbroken,
 Drie dagen aen malkanderen gedoken;
 Nu wordt het zaed, het geestelyk geslacht

Van

Van Jakob, uit de flaverny der zonden,
 'tEgipte der verdoemenis, geleid,
 En zie in welk een dikke duisterheid
 De weereld op den middag ligt gewonden!
 Van bleeke vrees is alles stil en stom.
 De ontfeldheid weet der Priestren mond te snoeren.
 De Moorder durft zyn lastertong niet roeren.
 Hoe angstig ziet de Roomfche Hoofdman om!
 Hoe nypt de fchrik het hart van zyn foldaten!
 Maer hoe! wat 's dit! wat donderend geluid!
 Och! Jezus roept, zoo fchel als angstig uit:
 Myn God! myn God! waerom my dus verlaten?
 o Jammerklacht! dus yslyk uitgegild!
 Als zich Gods Zoon dus troosteloos laet hooren,
 Als dus de Leeuw, uit Judaes ftam geboren,
 Moet brullen, dat het alles beeft en lilt,
 Wat moet 'er dan, in 'sHeilands ingewanden,
 Wat moet 'er, in zyn fchuldellooze ziel,
 Waer nimmer fchaeûw van finet of vlek op viel,
 Geen hevige vuur van bangen helängst branden!
 Aertspriester! die, met jammerlyk geweën
 En fterk geluid, der Godheid, wier vermogen

U van den dood kan redden, en verhoogen,
Het offer biedt van sneekende gebeên;
Wy hebben niet angstvallig naer te speuren
Wat de oorzaak is, die u, met zulke kracht,
In deze nare en droeve jammerklacht,
Om 't derven van uw Vaders troost doet treuren.
o Neen, myn ziel! de Heiland heeft den slyd
Met drommen van vyandelyke magten,
Van wier verwoede, en onbeschryfbre krachten,
Zyn onschuld thans den grootsten aanval lydt.
De dood ziet Hem vervaerlyk onder de oogen,
Waert door zyn leên, en baert 'er smart op smart,
Stolt al zyn bloed, en stormt op 't jeugdig hart,
Met al de kracht van zyn geducht vermogen.
De Grootvorst van den duistren zwavelpoel
Komt, met een heir van opgepreste spoken,
Zyn blanke ziel, met helschen angst, bestoken,
En folteren; terwyl Hy staet ten doel
Aen de yslyke en afgryfelyke vloeken,
Der strenge wet; en bukt voor al den last
Der straffe, die op 't overtreden past,
Dat God, in Hem, rechtvaerdig t'huis komt zoeken:

Want 's Heeren toorn, dat alverterend vuur,
 Ontsteken om de zware schuld der zonden,
 Waer voor Hy zich vrywillig heeft verbonden,
 Staet tegen Hem te gloeijen, in dees uur,
 En schroeit en schroekt zyn ziel en ingewanden,
 Veel feller, dan de ontzachelyke gloed
 Van 't vuur der koe, die Isrels Priesterstoer,
 Ten voorbeeld van den Heiland moest verbranden.

Is 't vreemd, myn ziel! is 't wonder dan, dat gy
 Thans Jezus, in een' angst niet uit te spreken,
 Verschriklyk naer, en treurig uit hoort breken:

Myn God! myn God! wacrom verlaet ge my!
 Maer denkt gy, hoe! wat zyn 'er Martelaren,
 Van vreugd vervoerd, in hunnen grootsten nood,
 En juichende op het nadren van den dood,
 Met lofgezag ten hemel opgevaren:

En roept hun Hoofd dus angstig uit tot God!
 Maer God, myn ziel! was hun verzoende Vader,
 Wiens aengezicht hen vriendelyk te gader

Belonkte, aen staek, op rad, of vaig schavot.
 Die heeft de smert van hunne martelingen
 Geleenigd, door den invloed van zyn' Geest,

Op wiens gelei zy, fier en onbevreesd,
Den wreedsten dood blymoedig ondergingen.
Dus gaet het hier met 's weerelds Heiland niet,
Die, God en mensch, God, door den mensch beledigd,
Weer met den mensch, in zynen dood bevredigt,
En 't losgeld voor zyn uitverkoornen biedt.
Des ziet Hy, schoon de Vader in zyn pynen,
In zynen nood, Hem niet geheel verlaet,
Schoon 't eeuwig Woord het vleesch ten dienste staet,
Uitwendig niets tot zyne hulp verschynen:
Inwendig moet Hy 't lieffelyk genot
Van 's Heeren gunst, en zielvertrouwing misfen.
Des roept Hy, in die nare jammernissen:
Waerom verlaet Ge my, o sterke God!
Wien ik myn' God, met alle recht, moog heten,
Sint gy met my, o God! myn Bondgenoot!
In de eeuwigheid, den Raed des vredes floot.
'k Heb my getrouw aen dat verdrag gekweten.
'k Betael de schuld, die by u open stond,
Ten laste van uw dierbre keurelingen.
Stel nu niet uit 't volbrengen der bedingen,
Onwrikbaer vast gesteld in dat verbond.

Ja! hoe verftoord Ge my ook moogt aenſchouwen,
 Hoe hoog de ſtroom van myn benaewwdheên vloeij',
 Hoe my 't gewicht van dezen laſt vermoeij',
 Nog zal ik met ſtandvaſtigheid vertrouwen
 Dat Gy, die my ter weerêld hebt gebracht,
 Die U, ſint my het daglicht is verrezen,
 Volſtandig hebt betoond myn God te wezen,
 My helpen zult, en redden, door uw magt.
 o Wonderbare, o troostelyke klachten!
 God Zoon, verneêrd tot dezen jammerſtaet,
 Schreeuwt uit dat God, zyn' Vader, Hem verlaet,
 Terwyl de Vorst des afgronds al zyn krachten
 Op Hem verſpilt! Nog ſtaet de Heiland paſ
 In 't heet gevecht, met mannelyken moede;
 En, vol geduld, braveert Hy 's vyands woede.
 Strak zal Hy hem, met yſelyken val,
 In 's afgronds poel rampzalig neêr doen ploffen,
 Verwonnen door zyn eigen lyſfgeweer,
 Gelyk de Reus, met eigen zwaerd, welcer,
 Door Davids hand, zeeghaſtig werd getroffen.
 Wanneer ik dus aendachtig gade ſla,
 Wat bangen ſtryd de Heiland heeft te ſtryden,

Wat smert Hy moet, in ziel en lichaem lyden
Eer God ons kan ontfangen in genaë;
Dan roep ik uit: Hoe snood moet in Gods oogen
De zonde zyn! die wederspanningheid,
Die kwetsing van de' hoogste Majesteit,
Die ons, door haer beguichelend vermogen,
Beroofd heeft van het heerlyk beeld van God!
Ons buiten zyn gemeenschap heeft gedreven!
Aen hel en dood ons heeft ten prooi gegeven!
o Jammerlyk, o deerniswaerdig lot!
Maer, groote God! uw eindelooze liefde
Zy eeuwige eer, die U, daer al 't geslacht
Der menschen tot dien vloekstaet was gebracht,
Op 't allerteerst, met medelyden griefde!
Gy hebt uw' Zoon, die zich in de eeuwigheid
Liet hooren: Laet hen in 't verderf niet dalen,
Ik blyf hun borg, ik zal voor hun betalen;
Dat uitbod van verzoening niet ontzeidt,
Nog Hem gespaerd. o Afgrond van genade,
Waerin myn ziel zich peinzendé verliest!
Gods eigen Zoon, de Godheid zelf, verkiest
Te sterven voor een' mensch, een' worm en made!

Voor hun, die God verlieten, hangt de Borg
Aen 't schandlyk kruis, verlaten van zyn' Vader,
Opdat Hy zyn geloovigen te gader

De aenneminge tot kinderen verzorg!

Opdat God nooit Zyn erfdeel zou begeven

Begeeft Hem God! aenbiddelyk beleid!

Hoe wordt de lof van uw menschlievendheid,
Heer Jezus! best, naer eisch, in top geheven!

Schenk Gy daer toe, uw diergekochte Bruid
Genaé en geest, om uwen lof te zingen.

Zoo worde 't heir der vlugge Hemellingen

Verkundschaft, door haer Godgewyd geluid,

Wat wonders van genade zich ontvouwen

In 't zaligen van zondaers door uw bloed.

En ach! dat ik, als elk der Englen doet,
Eerbiedig blyf' uw kruisgeheim aenschouwen;

U, door 't geloof, leer' kennen; en de kracht,

De vrucht van uw verryzenis moog' smaken;

Den ouden mensch der zonden af moog' maken;

En, al 't geweld der vyandlyke magt,

Die uw gebied, van buiten en van binnen,

In my bestookt, door uwe kracht verwinnen!

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

V Y F D E W O O R D :

M T D O R S T !

De zon begint van 's Hemels hooge trans'en
De weerd weêr te strooken met haer glans'en,
De duisternis, die ons omwond, verschiet,
Maer de angsten van den dierbren Jezus niet.
Hebt gy, myn ziel! met innerlyk ontfermen,
Hem slus tot God, zyn' Vader, hooren kermen,
In 't lyden, dat zyn ziel heeft uit te staen:
Nu hoor Hem weêr een' andren treurtoon slaen,
De smerten, die zyn lichaem moet verdragen,
Met heefche stem, van 't kruis, den menschen klagen.

Hy,

Hy, die 't gebergt, wanneer 't van dorst verftikt,
 Met regen, uit zyn opperzael, verkwikt,
 Fonteinen, in de lage en vruchtbre dalen,
 Doet kronklend om den voet der bergen dwalen,
 Tot laeffenis der uitgedroogde borst
 Van 't veldgediert, roept angftig uit: My dorst!

o Nare klacht! gy houdt my opgetogen!

Hy, die zyn' dorst, door eigen alvermogen
 Kan fluiten; of, uit eigen overvloed,
 Kan lesfchen; wordt gefolterd door een' gloed
 Van heeten dorst, die al zyn ingewanden,
 Verschriklyk, in ondraegbre smert doet branden!
 Hy, die, ten dienst van Israëls geflacht,
 Het water uit een rots heeft voortgebracht,
 En 't, op zyn' tocht, te drinken heeft gegeven,
 Klaegt zynen dorst aen Jakobs late Neven!
 Is dan de bron des levens uitgedroogd!
 De troostrivier, waer 't Paradys op boogt,
 De wellustbeek, wier lieffelyk geklater
 De Stad van God vervrolykt, zonder water!

Hoe bitter, o myn ziel! hoe smertlyk staet
 Den Middelaer, dat fleuren langs de ftraet,

By donkren nacht, van 't eene Hof naer 't ander;
De moedwil der soldaten met malkander;
De geesfeling, zoo vinnig als verwoed;
Het torfchen van zyn kruis, waer aen het bloed
Hem voorts ontloopt; daer hy, in al dat woelen,
Den bangen angst der helle moet gevoelen
In zyne ziel, en drooge en dorre borst,
Zoo hevig, dat Hy uitberst: och! my dorst!

Gezegende Verlosfer! die geduldig
Uw smerten lydt, schoon zwaer en meenigvuldig,
Gy hebt nog, van lichamelyke pyn,
Niet eens gezucht; wat moog' nu de oorzaak zyn,
Dat we U, van dorst, zoo deerlyk hooren klagen?
Maer staek, myn ziel! staek uw nieuwsgierig vragen.
De dorst is Hem zoo noodig als de dood.
God, die ze bei, van eeuwigheid, besloot,
Heeft ze in den tyd, ook beide doen voorfpielen.
Als 't Jesfes zoon de snaren lust te stellen,
De Hinde van den dagenraed ter eer,
Dan hoort ge hoe de groote Zoon en Heer
Van David kweelt: Als scherven zyn myn krachten,
Helaes! verdroogd! Ik moet van dorst verfmachten,

Daer myne tong zich aen 't gehemelt hecht!
 Ik ben door U in 't stof des doods gelegd!
 Opdat Hy des 't besluit van zynen Vader,
 En 't harpgezing van Isrels Vorst te gader,
 Vervulle, berst Hy uit in deze klacht.
 Verlosfer van het menschelyk geslacht!
 Wie moet U niet aenbidden, vreezen, eeren,
 Daer Gy, met lust en trouw, den wil des Heeren,
 Vrywillig, tot den laetsten adem, doet!
 Hierdoor, myn ziel! zyn, in Zyn offerbloed,
 Geheiligd, al wie hun oprecht vertrouwen,
 In rein geloof, alleen op Christus bouwen,
 Hunn' Priester, die, tot troost van hunnen geest,
 In alles is, als zy, verzocht geweest.

Maer nu myn ziel, in haer bespiegelingen,
 Poogt tot den grond van uwen dorst te dringen,
 Bezwykt ze van verwondering, o Heer!
 En voelt bynaer geen' geest of leven meer,
 Als zy ontdekt, hoe sterk Gy wordt gedreven
 Van dorst naer 't heil der genen, die, ten leven,
 Van eeuwigheid, verkoren zyn, by God!
 Die dorst heeft U den Hemel, en 't genot.

Der heerlykheid, een wyle tyds, doen derven,
Om, aen een kruis, op aerde, laes! te sterven!
De felle gloed van liefde, veel te groot,
Dan dat de zee, door 't nat, uit haren schoot,
Dien blusfchen zou, doet U, van dorst, dus branden!
Het eerste paer, te heet in 't watertanden
Naer 't blozend ooft, verleid door 's afgronds Vorst,
Heeft zich, en al zyn afkomst, eenen dorst,
Voor eeuwig te beschreijen en bezuchten,
Gegeten, aen die doodelyke vruchten:
Maer, Heer! Gy dorst, opdat het geestlyk zaed,
Het geen in U, den tweeden Adam, staet.
Gerckend, uit uw welbron van genade,
Voor eeuwig zich, met gulle teug, verzade!
Al 't menschdom ligt, afzienelyk, en vuil,
En magtloos, in den jammerstaet, dien kuil,
Waerin, wat wy ons mogen onderwinden
Ter reiniging, geen water is te vinden:
Maer, lieve Heer! wat is uw liefdegloed
Aenbidlyk groot! Gy dorst, om, door uw bloed,
't Bloed des verbonds, uw uitverkoren Kindren
Te redden, en, voor eeuwig, te verhindren,

Dat drooge dorst hen immer kwelle of drukk'!

Nu Simfon, die het Filistynsche juk,
 Voor Isrel, heeft verbroken, gaê geslagen.
 Die dappre held, dat wonder zyner dagen,
 Die duizend man des Filistyns versloeg,
 En, door Gods kracht, een heil, dat overwoeg,
 Gewrocht had, schreidde, om 't mindren zyner krachten,
 Tot God, van dorst, met jammerlyke klachten:
 Het Tegenbeeld van Simfon hangt aen 't kruis,
 Gods wakkre held, die al het vloekgespuis
 Des afgronds weet manmoedig te overwinnen,
 Een eeuwig heil, niet vatbaer voor de zinnen,
 Thans werkt; maer laes! niet minder dan die held
 Klaegt Hy, hoe zeer de dorst hem prangt en knelt!
 Macroch! myn ziel! wie moet zich niet ontzetten,
 Die op 't gevolg van beider klacht blyft letten!
 De Godheid wrocht een wonder voor den een';
 Een tandkas van het ezelskakenbeen,
 Dat Simfon had gediend voor zwaerd en wapen,
 Werd wonderlyk in een fontein herschapen,
 Ter laving van den afgevochten Vorst.
 Maer Jezus wordt, in zynen bittren dorst,

Door deze ontaerte en wrevelige Joden,
Helaes! zyn baldadig aengeboden!
o Snood gebroed! wat is uw moedwil groot!
Wat is uw borst van menschlykheid ontbloot!
Daer gy, nog niet met 's Heilands dood te vreden,
De smerten, die Hy lydt, door al zyn leden,
Godlooslyk, in zyn uiterste, vermeert!
Nu vaer vry voort, en handel dus verkeerd,
Verblinde hoop! maer weet dat uw bedryven
Verbonden aen Gods eeuwig raedslot blyven,
En eeuwen lang ons zyn vooruit gespeld!
Men heeft my gal, tot myne spys besteld,
In mynen dorst my edik aengeboden.
Dus riep weleer Mesfias, in zyn nooden,
Op Davids harp, erbarmlyk uit tot God.
En gy..... Maer och! nog dryven zy den spot
Met Jezus; en verdraeijen zyne woorden,
De jammerklacht, die wy zoo even hoorden!
Doch 't lust ons niet te toeven by dees Joón.

't Zy my gegund, Heer Jezus! uwen troon,
In 't stil gebed, te nadren; en te smeken,
Dat Ge in myn ziel een' honger wilt ontfeken,

En eenen dorst, naer uw gerechtigheid,
Waerop 't geloof de zaligheid verbeidt.
Dat op myn ziel, o Heilfontein der Hoven!
Een sfrachtje van genade vloeij' van boven:
En dat, in my, dat levend water weêr
In eene bron, een troostfontein verkeer',
Die, hoe het ga, met 's weerelds wisfelingen,
Uw' Naem ter eere, in eeuwigheid blyf' springen!

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

Z E S D E W O O R D :

H E T I S V O L B R A C H T .

Hoor toe! Het is volbracht, roept Jezus van het kruis!
 En de afgrond loeit van ondren,
 Nu wrevle Lucifer, met zyn gedoemd gespuis,
 Door hunnen zwavelpoel, dien kruisgalm hooren dondren.
 Maer de Englen, die Gods troon,
 Als trouwe lyfstaaffers, in 't eeuwig licht, omringen,
 Ontfonken op dien klank, om Gods gezalfden Zoon
 Een Hemelsch zegelied, by koren, toe te zingen.

Wat staet gy, o myn ziel! en twyffelt aen het geen
 Gy Jezus hoort verklaren;
 Omdat Hy nog de smert des doods niet heeft geleên,
 Nog niet verrezen, of ten Hemel is gevaren!

De Zaligmaker ziet
 Al wat 'er is voorspeld, dat nog volbracht moet worden,
 Zoo zeker aen, uit kracht van 't geen reeds is geschied,
 Als ware 't altemael volbracht in voller orden.

Des

Des wil Hy, die van vuur en heldenver blaekt,
Den vyand nog braveren.

Nu Hem zyn ftrydbare arm de zege zeker maekt,
Nu hoort ge Hem zyn klacht in eenen rei verkeeren;
En, in een enkel woord,

Een' fchat besluiten, van onfchatbren troost en waerheid.
Welaen, myn ziel! met lust, dat heilgoed naergespoord.
God fchenke ons blind verftand daer toe zyn licht en klaerheid.

Toen Adam zich vergreep aen 't duurverboden ooft,
Alle eeuwen te befchreijen,
Is hy, met al zyn kroost, van 's Heeren beeld beroofd;
En tevens ook van Gods gemeenfchap afgefcheijen.
En 't menfchelyk geflacht
Waer' nooit in ftaet geweest een middel uit te denken,
Waerdoor het zich met God weër in verzoening bracht,
Of Hy 't vergiffenis van zyne fchuld kost fchenken.

Uw teedre menfchenliefde, o God! kan nooit genoeg
Geloofd zyn en geprezen,
Die 't middel van behoud den armen menfch, al vroeg,
In uwen eigen Zoon genadig heeft gewezen:
Hem, als den Middelaer,
Door eene breede ry Profeten doen voorspellen;
Doorluchtig afgebeeld; en, in het kerkgebaer
Van Levys fchaduwdiens, den vaders voor doen fteilen.

Waer

Waer zullen wy, myn ziel! beginnen 't groot getal

Dier schaduwen te ontwinden;

De orakels gaê te slaen; de beelden boven al

Te monstren, om daerin den Middelaer te vinden?

Hier eischt het Paradys,

De lommerryke Hof van Eden, luistrende ooren,

Om uit den eigen mond van God, zoo goed als wys,

Die heuchelyke maer, die tyding eerst te hooren.

Daer nood ons Henoeh uit, om Christus Hemelvaert,

Door hem verbeeld, te aenschouwen.

Gins vordert Naach ons te letten, hoe bedaerd

Hy bezig is zyn ark, die schets der Kerk, te bouwen.

Maer wie staet hier te pryk?

't Is Vorst Melchizedek, dat wonder zyner dagen,

Die by de koningskroon van Salems vreedzaam Ryk,

De Priesterlyke muts des Hoogsten heeft gedragen.

Hoe juist vertoont hy ons des Heilands beeldtenis,

Die, wonderlyk geheten,

De Koning zyner Kerk, de Vorst des vredes is;

Die aen de rechterhand der Godheid is gezeten;

En eeuwig leven zal,

Om voor zyn' onderdaen te bidden, hem te zegnen,

Gelyk Melchizedek verrichtte, in 't koningsdal,

Toen hy 'er Abraham, den veldheer, kwam bejeegen.

Wie kan u noemen, o Aertsvader Abraham!

En tevens niet gedenken

Aen 's Heeren troostwoord, hoe, in 't zaed van uwen stam,
Hy zynen zégen zou aen al de weereld schenken?

Gods trouw gaf Izaäk

Die heilbelofte op nieuws; ook Jakob, die verheven
Van Silo en zyn komst, met veege lippen, sprak,
En zyne zaligheid verwachtte, na dit leven.

Dat uwe Broeders u, uit meer dan Helfchen haet,
o Jozef! voor wat schyven,

Verkochten, duldde God, omdat, naer zynen raed,
Hier door een magtig volk moest in het leven blyven;
En ons zyn afgemaeld

Het woelen van dees Joón, om Jezus te verderven,
Hunn' Broeder naer het vleesch, van eeuwigheid bepaeld,
Om Gods verkoren volk het leven te verwerven.

Wy zullen Israël niet volgen, daer 't, by nacht,
Geleid word uit Egipte;

Of, droogvoets, door de zee, de trotsche legermagt
Des wreedén Dwingelands verwonderlyk ontslipte.

Ook zullen wy, myn ziel!

't Geheim der wolkkolom, noch kopren slang ontvouwen;
Niet stilstaen by het man, dat uit den hemel viel;
Of 't water uit de rots; maer 't Heiligdom beschouwen.

Al is 't van buiten slechts met heestenvel gedekt,
Van binnen zal het blaken
Van dierbaer goud, wiens gloed alle oogen naer zich trekt,
Van kostlyk hemelsblaeuw en purper en scharlaken.
Treên we in. Het voorhof leeft
En krielt van offeraers en heilige offerdieren.
Befchouw hoe byster druk het kroost van Levy 't heeft
Met slachten, en de huid te villen van de spieren.

Daer waschen Priesters zich in 't kopren watervat,
Geschikt om ons te leeren,
Hoe wy, met zondenvuil, geërfde smet beklad,
Geheiligd worden, door den reinen Geest des Heeren.
Der dieren ingewand
Wordt gins, op Gods altaer, met hemelsch vuur ontsteken,
En schets ons, hoe ons God, op Christus offerhand,
Het recht ten leven geeft, en vry van schuld wil spreken.

Wy stappen 't heilige in. Zie hier de Priesterschaer
De toonbroodtafel richten;
Het reukwerk offren, op het gouden reukaltaer;
Den gouden kandelaer met zeven armen lichten:
Dit schaduwte ons de Kerk,
Wie Christus Geest tot licht, zyn gaven zyn tot spyzen,
Terwyl ze op Hem 't gebed, haer geestlyk offerwerk,
Door 't vuur der liefde ontsteekt, en tot Gods troon doet ryzen.

Daer hangt de koorgordyn, waerachter maer alleen,
 Met bloed van offerdieren,
 De Hoogenpriester, in spierwitte linnen kleên,
 Verschynen mag, wanneer de Stammen zoendag vieren.
 En zullen wy bestaen
 Die plaets, dat Heilige der Heiligen te nadren?
 o Ja! aen alles is, op dezen dag, voldaan,
 Wat, door die plechtigheid, verbeeld is aen de Vадren.

De Aertspriester Christus zal, eerlang, met eigen bloed,
 Voor God, zyn' Vader, treden,
 In 't Hemelsch Heiligdom. Dit koorkleed, rood van gloed,
 Scheurt zich, eerlang, in tweën, van boven tot beneden.
 En Gods genadetroon
 Zal openstaen voor elk, wie, in geloofsvertrouwen,
 Hem nadren, op het bloed van zyn' gekruisten Zoon.
 Des lust ons toe te treên, en 't Heiligdom te aenschouwen:

Wat Majesteit is hier! 't gloeit alles hier van goud.
 Hier doet zich voor onze oogen
 De Bondkist op, gewrocht van duurbaer sittimhout,
 Met loutren goude alom zeer konstig overtogen.
 Aärons staf, de wet,
 En gouden kruik met man, zyn in haer opgesloten.
 Haer gouden deksel is, aen yder eind, bezet
 Met eenen Cherub, t'zaem uit een stuks goud gegoten.

De Cherubs houden elk de vleugels uitgespreid,
 En God geeft, in het midden,
 Een zichtbaer teken van zyn tegenwoordigheid.
 Nu laet ons, o myn ziel! eerbiedig Hem aenbidden,
 Wiens onbepaald verstand
 Ons, in dees ark, zyn' Zoon, en knegt, de spruit des Heeren,
 Verbeeld heeft, die Gods wet draegt in zyn ingewand.
 Dat 's Jezus Christus zelf, wien alle de Englen eeren.

Die heeft de schaduwen alreê vervuld aen 't kruis;
 Gewoontens en gebaren
 Van deze draegbre tent, een' last voor Jakobs huis,
 Volkomen afgeschafft; en zal ten Hemel varen,
 Om daer, voor zynen Staet,
 Een' Troon te sichten, waer de Cherubyns om zweven,
 Waerop Hy heerschen zal, tot dit heelal vergaet,
 En Hy het hooggebied den Vader weêr zal geven.

Waerom dan langer by dees uitgediende tent,
 En Priesters ons onthouden!
 Naer Christus toe, myn ziel! naer Christus 't oor gewend,
 Een' grooter Heilherout dan Mozes onder de ouden!
 Een' grooter Veldheer, dan
 Den grooten Jozua, die, na veel ommezwerfen,
 Zijn geestlyk Israël, in 't hemelsch Kanaän,
 Zeeghaftig overvoert, om 't eeuwig te beërven!

Maer waer voleindigde ik, indien ik voort bleef gaen
 Op Godspraek, en tafreelen,
 En beelden, die 't geloof, in Gods gewijde blaên,
 Den Middelaer doen zien, het oog te laten spelen!
 Kom, al wat Christen heet,
 Verheffen wy Gods trouw, en menschenliefde t'zamen!
 Wat heilbeloften Hij, voorheen, den zondaer deed,
 Die maekt Hy, in zyn' Zoon, in Christus, ja en amen!

Hij regelt, naer den raed van zynen wil, 't gewoel
 Der brosfche stervelingen.
 't Onnenschelyk geweld, dat Jezus staect ten doel,
 Hoe wreed, hoe hevig 't ook zyn onschuld mogt' bespringen.
 Verliest zyn gansche kracht,
 Nu al wat God daer van besloot, en zyn Profeten
 Veel eeuwen achtereen voorspelden, is volbracht,
 Nu kan 't zich niets, hoe klein, ter weereld meer vermeten.

Nu loopt het lyden van des menschen Zoon ten end,
 Dat aenvong met zyn leven,
 In eenen vuigen stal, vol armoé en elend,
 Waer Hem een beestenkrib werd tot een wieg gegeven;
 Hier dook Hy, die een Heer
 Der gansche weereld is, in wat geringe docken.
 Niet lang hier na moest Hy Herodes moordgeweer
 Ontvlugten, schuilplaets by den vreemden Nylstroom zoeken.

Wat

Wat kwelling heeft Hy van den Satan ondergaen,
Den tyd van veertig dagen!

Wat bitfchen fchimp, en spot, en lastring uitgeftaen!
Niet flechts van 't Joodfche volk, maer zelfs van vriend en magen.
Vervolgd door 't fnoed gefpuis
Van moordzieke overheên, en muitende onderzaten,
En van zyn' Leereling verraên, moet Hy aen 't kruis,
Door een' vervloekten dood, in 't eind het leven laten!

Dit alles haelt nog niet by 't lyden zyner ziel;
De ziel van al zyn lyden!

Hoe had Hy, daer de flaep de Apostels overviel,
Met Gods verfhrikking, in Getfemane, te fryden!
Hoe was dat hart gefield,
Toen Gods verwaerenis 'er niet dan helingst baerde,
En Jezus, zonder dwang van uitterlyk geweld,
Bloedzweette, dat het langs zyn lichaem vloeide op de aerde!

Dien akeligen fryd heeft Jezus doorgestreên;
Den zegepalm bekomen;
Des zondaers heil gewrocht; voldaan aen al het geen,
Wat, in den vrederaed door Hem was aengenomen.

Nu zal Hy, tot een' loon
Des arbeids zyner ziel, een geestlyk zaed erlangen;
Het talryk Heidendom zien knielen voor zyn' Troon;
En alle magt in 't aerdsch en Hemelsch Ryk ontfangen.

Hoe zoet, hoe heuchlyk is 't, by dit gezegend woord
Onze aendacht te bepalen!

Den fchat van waarheid, die hier heerlyk gloeit en gloort,
En 's Heeren wysheid meldt, eerbiedig uit te halen!

Den waren Middelaer

In Jezus, in den Zoon der Moedermaegd te aenschouwen!

Zijn volheid van genaë voor Gods verkoren fchaer,
Die niets, ter zaligheid, volbrengen kan, te ontvouwen!

't Is zoet, 't is heuchlyk. Maer, hoe zalig is hy niet,
Die, door den Geest des Heeren

Verlicht, de geestlykheid dier waarheên kent en ziet,
En toestemt, dat daerin, al wat hy kan begeren

Ter zaligheid, berust!

Die Jezus, als Profeet, als Priester, en als Koning,

Met de armen des geloofs, vol liefde, omhelst en kuscht,
En 't hart Hem overgeeft tot zyn verblyf en woning!

Ach! of die zaligheid ook my te beurte viel!

Heer Jezus! heb ontferming!

Heb medelyden met myn overtuigde ziel,
En fchenk my het geloof, uw gaef, uit vrye erberming!

Ben ik ontbloot van kracht,

En magteloos, om iet, tot myn behoud te werken,

Uw kruiswoord, groote Borg! die alles hebt volbracht,
Zal nu, en eeuwig, dan my troosten en versterken!

O V E R D E N K I N G E N

V A N H E T

Z E V E N D E W O O R D :

V A D E R ! I N U W E H A N D E N B E P E E L I K
M I J N E N G E E S T !

De dag verdwynt met snellen spoed;
Het outervuur wordt aengeboet,
Om 't offerlam te ontfeken:
En de uur verschynt, die klein en groot
Naer 't voorhof van den tempel noodt,
Om Isrels God te smeken.

Het leven van den Middelaer
(Op wien ons offer, en altaer,
En tempelzeden wyzen)
Bereikt zyn avondkim alreé;
En Jezus laet zyn jongste beé
Ten hoogen hemel ryzen.

Zyn grootheid blinkt nog heerlyk uit,
 Daer 't Hem gelust, met een geluid,
 Zoo zwaer, dat post en wanden
 Staen dreunen, en elk schrikt en vreest,
 Te roepen: Vader! mynen geest
 Beveel ik in uw handen!

Welaen myn ziel! bepalen wy
 Onze aendacht, in Gods vreeze, by
 Dit laeste woord des Heeren:
 Om, daer ons leven henen spoedt,
 De wyze hoe men sterven moet
 Van Hem, by 't kruis, te leeren.

Vraeg niet, verwonderd, hoe 't kan zyn
 Dat Hy, die, door de smert en pyn,
 Zyn krachten heeft verloren,
 Met eene stem, zoo sterk en zwaer,
 Dat alles davert op Kalvaer,
 Zich nog kan laten hooren?

Zyn Godheid geeft Hem sterkte en kracht.
 Hy heeft zyn leven in zyn magt;
 Niets kan het Hem doen derven.
 Nu 't al volbracht is, wat, tot zoen
 Van God en mensch, Hem stond te doen,
 Zal Hy vrywillig sterven.

Ach!

Ach! dat de hoogste Majesteit
U, o myn ziel! ook zoo bereid
Moog' vinden tot verscheijen,
Als gy Gods raed hebt uitgediend,
De dood dit lyf, uw' teedren vriend,
Ten grave zal geleijen!

Om, in de zelfverlochening,
Dien hoogen trap van vordering
Gelukkig op te stygen;
Is 't noodigst, dat gy zorgen moet,
Om God tot Vader, in het bloed
* Van Christus, te verkrygen.

Dus handelt 's weereids Heiland hier,
Wanneer Hy 's Heeren toornevier
Vond tegen Hem ontstoken,
Natuur verbaesd stond om zyn lot,
Toen heeft Hy, met den naem van God,
Zyn' Vader aengesproken.

Nu Hy dien God bevredigd ziet,
Den invloed van zyn' Geest geniet,
En op zyn gunst kan roemen,
Wil Hy, in 's levens laesten aêm,
Met dien beminnyken naem
Van Vader Hem benoemen.

Waer zytge nu, verblind geslacht!
 Dat flus met 's Heilands jammerklacht
 Den spot dreeft, treed hier nader.
 Treed voort, maer handel niet zoo snood,
 En hoor Hem, zelfs in zynen dood,
 Vertrouwen op zyn' Vader.

Omdat Hy, voor uw Overheid,
 Beleed Gods Zoon te zyn, ontzeit
 Haer vonnis Hem het leven.
 Hy sterft op die belydenis,
 En staest dat God zyn Vader is,
 Met Hem dien naem te geven.

Ons leert Hy, o myn ziel! vol moeds,
 Tot onzen laesten droppel bloeds,
 Te blyven by 't belyden
 Der waerheên, die het Bybelblad,
 Dat Goddelyk geschenk, bevat,
 Wat woede ons moog' befryden.

Dat heilig, dat onschatbaer boek,
 Zy 't voorwerp van ons onderzoek,
 By nachten en by dagen,
 Om uw gebeden, in den dood,
 Daer uit te ontleenen, alsge uw' nood
 Den Heer dan voor zult dragen.

De Heiland vormt zyn beê dus uit
Het koninglyke maetgeluid,
In Sions tempelwanden
Gczongen, onder 't zoet gespeel;
En zegt: Myn Vader! ik beveel
Myn' geest in uwe handen!

o Dierbre Middelaer! hoe zeer
Toont Gy te zyn uw' eigen Heer,
Wiens Goddelyk vermogen
Zelfs over uwe ziel gebiedt.
Maer ach! hoe wilt Gy tevens niet
God boven U verhoogen!

Gy offert U, op 't kruisaltaer,
God op, wat voegt, o Middelaer!
Op wien alle offers spelen,
U beter, dan dat dierbaer pand,
Uw ziel, in 's Vaders hoede, en hand,
En almagt te bevelen.

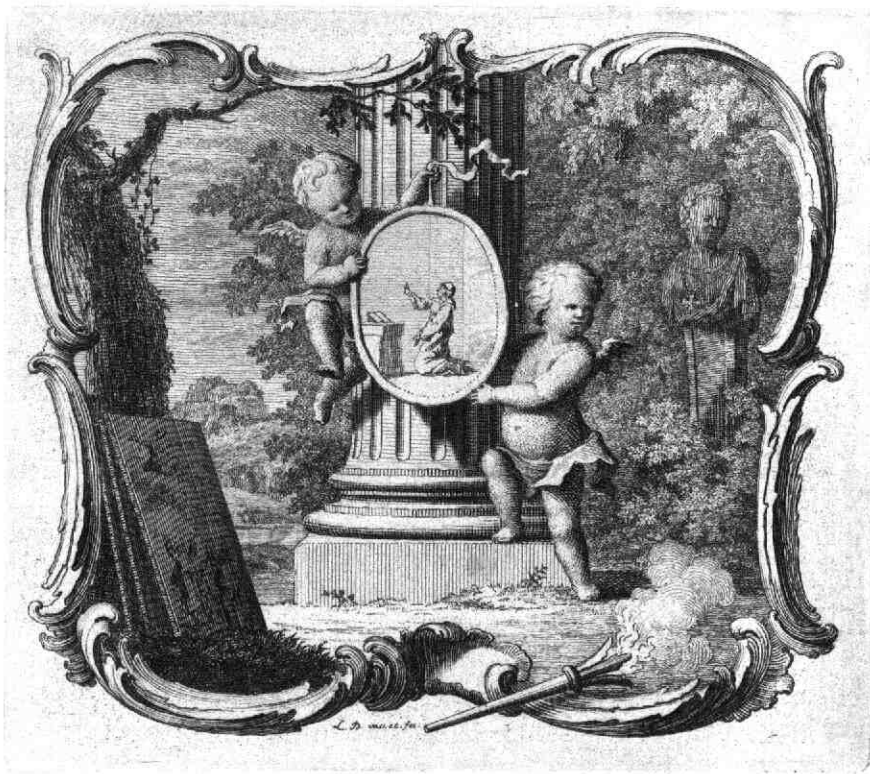
o Troostlyk woord in 's Heilands mond,
Dien Borg van Gods genaéverbond!
Wat heil gaet dit te boven!
Want hy beveelt hier in 't gemeen
Ook al de zielen, van die geen'
Die ooit in Hem gelooven!

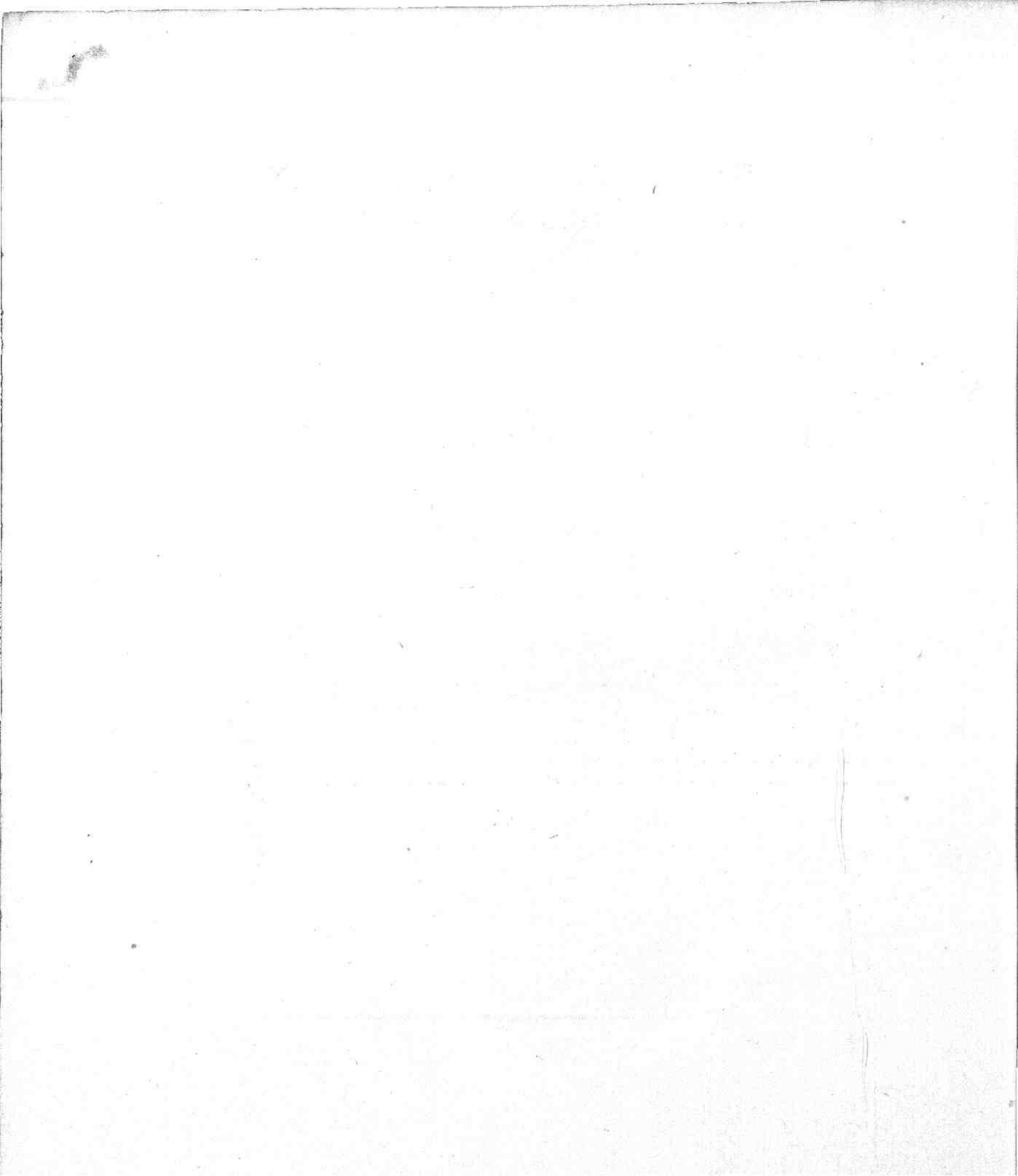
Ach! waertge 'er een van, o myn ziel!
Wat moordgeweld my overviel',
Ik vreesde voor geen sterven.
Ik toonde dan, met myn bedryf,
Te vreezen Hem, die ziel en lyf
Kan in de Hel verderven.

Des Heilands laeste woord zou dan
Myn laeste zyn. Ik, blakend van
Een uitgestrekt verlangen
Naer God, van myne legersteê
Verscheiden, met dees jongste beê:
Heer! wil myn' geest ontfangen!

ZINNEBEELDIGE TAFERELEN.

D E

V R E E S

D E S

H E E R E N;

M Y N E N N E V E ,

ADRIAEN VAN DER VLIET, KORNELISZ.,

T O E G E Z O N G E N.

Noodig is 't, voor alle dingen,

o Myn Neef! myn ADRIAEN!

Ons, en allen stervelingen,

Rustloos, dag en nacht, te slaen

Naer 't bezit der Vrees des Heeren.

Ongelukkig dieze ontberen!

'k Zou, voorwaer! my niet bedenken,

Zoo ik haer u aen kost bién.

Maer 't is God, die haer moet schenken.

God is 't, o myn Neef! van wien

(Zyn wy nog 'er van verfteken)

Wy haer vurig moeten smeken.

Om daer toe u op te wekken,
 In 't ontluiken uwer jeugd,
 Lust het my, met flaeuwe trekken,
 U, die moeder van de Deugd,
 Waer gesteent noch goud by halen,
 Met myn dichtveër af te malen.

Hoe! wie sterkt myn kunstvermogen?
 Dat haer zedig aengezicht,
 Zachten opslag, schrandere oogen,
 En de vlam, die, lucht en licht,
 Om heur blonde kruin blyft zweven,
 Reeds getekend heeft naer 't leven.

'k Mael, in yver niet te teuglen,
 Voorts heur zuiver wit gewaad,
 Hagelblanke schoudervleuglen,
 En het voetstuk, waer ze op staet,
 Zonder wankelen of wyken,
 Met de hand voor 't hart, te pryken.

Laet nu 't oog aendachtig staren
 Op dees fiere beeldtenis.
 'k Zal intusfchen u verklaren
 Wat 'er door betekend is.
 Hoor naer my, de Vrees des Heeren
 Zal ik trachten u te leeren.

Schrander ziet ze uit heldere oogen,
Om de groote kundigheid,
Die zy van Gods alvermogen,
Goedheid, hooge Majesteit,
En rechtvaardigheid en wegen,
Heeft, door oeffening, verkregen.

Vrees en liefde voor den Heere,
Baert die kennis in 't gemoed.
Met ontzach geeft zy Hem eere;
Mint Hem, als het hoogste goed,
Algenoezzaam in zyn wezen
Haer en allen die Hem vreezen.

Ziet gy hoe een vlam heur stralen
Om het ryzig hoofd verspreidt!
't Is om daer door af te malen,
Hoe zy blaekt in vaerdigheid,
Gloeit van yver, in 't verrichten
Der gewyde Godsdienstplichten.

Want Gods dienst is toch haer leven,
Zielvermaek, en eenig doel.
Om Hem vaster aen te kleven
Lust haer veel het aerdsch gewoel,
Dat met de aendacht ras gaet stryken,
In heure eenzaamheid te ontwyken.

Hier bepeinst zy de ydelheden
 Dezer weerd, niet dan stof.
 Vuurge zuchten, en gebeden
 Zendt zy hier naer 't Hemelhof,
 Om van God, in voller orden,
 Naer zyn beeld hervormd te worden.

Laet ze zich voor 't oog aenschouwen
 Met de hand voor 't hart, het moet
 Heure teedre zorg ontvouwen,
 Waer meê zy 't gefladig hoedt,
 En bepaelt, in zyn begeren,
 By de liefde en vrees des Heeren.

Want afkeerig van de zonden,
 Zorgt ze dat haer aerden vat
 Rein worde, als heur kleed, bevonden;
 Krygt het ergens finet of klad,
 Daedlyk zoekt zy 't, in de plasfen
 Van 't Verbondsbloed, af te waschen.

Yvrend dus, op allen tyden,
 Vindt zy zich flaeg aengedaen
 Met geduld, in leed en lyden;
 Vast geloof, op donkre paên;
 Gloênde liefde; vrees; en achting
 Voor haer' God, heur zielverwachting.

Ziet

Ziet gy haer op 't voetstuk pryken,
't Moet de vastheid van heur' staet,
't Sterk vertrouwen u doen blyken,
Dat ze op Gods beloften flaet,
Die haer rykdom, eer en leven
Heeft beloofd tot loon te geven.

Eer noch rykdom dezer aerde,
Ras vergaen, en haest verteerd;
Maer bestendig goed, wiens waerde
Haer by de Englen maekt geëerd;
Geestlyk leven, dat, na 't sterven,
't Eeuwig leven eens zal erven.

'k Wensch nu, VAN DER VLIET! te weten,
Of ge een ziel, met haer bedeed,
Niet moet driemaal zalig heten?
Of 't aenschouwen van dit beeld
U niet hartlyk doet verlangen
Om haer ook van God te ontfangen?

Laet uw zucht dan opwaerts varen,
Tot Gods troon, in 't eeuwig licht;
'k Zal 'er myn gebed meê paren;
En ontfang dit maetgedicht,
U, o waerdste myner Neven!
Tot een jaergroet aengeheven.

D E

D R O E F H E I D
N A E R G O D.

Keer de oogen niet van dees bedrukte vrouwe,
 Die, uitgedost in zedig lyfgewaed,
 De grootheid van haer bittere smert en rouwe
 Erbarmelyk vertoont op heur gelaet.
 Dus moesten wy de nutste Droefheid malen,
 Daer zy, vol angst, zich spiegelt in Gods wet,
 En 's Heeren Geest, door zyne zuivre stralen,
 Al haer elende in helder daglicht zet.
 Op dit gezicht ontstaen 'er felle orkanen
 Van schrik en vrees, in heur verflagen hart,
 Dat wegfmet in een' vloed van brakke tranen,
 En jammerlyk geprangd wordt door de smart.
 Want zy beschouwt, met opgehelderde oogen,
 Den eisch der wet, maer tot haer zielverdriet
 Bevindt ze zich verfteken van 't vermogen
 Om iets te doen van 't geen die wet gebiedt.

Zy

Zy ziet, en 't wordt, luidkeels, door haer beleden,

Dat zy, in zonde ontfangen en geteeld,

Van kindsbeen af, heeft schendig overtreden,

En niets gedaen van 't geen de wet beveelt.

Zy ziet en kent de grootheid heurer zonden,

En bloost van schaemte, om hare schandlykheid;

Voert heur gepeins naer 's hemels starrenronden

Tot God, wien zy, in zyne Majesteit,

En Heiligheid, en Goedheid, stout dorst tergen;

Wien zy geen liefde of kinderlyke vrees,

Ja! wat Hy in zyn woord haer ook mogt vergen,

Geen' schyn zelfs van gehoorzaamheid bewees.

Gods deugden dus onteerd, en heure plichten

Geheel verzuimd, veroordeelt zy zich zelf;

Rechtvaardigt God, den Vader aller lichten,

Die, achter 't blaeuw en tintlend stargewelf,

Voor haer het licht zyns aenschyns houdt verholen,

Haer, in een' staet vol kommer, angst en nood,

Laet, buiten zyn gemeenschap, ommedolen,

Van kracht, om zich te redden, gansch ontbloot.

Dit doet heur oog van heete tranen vlieten,

En kwam 'er niet een strael van 's Heeren Geest

In 't angstig hart van dees bedrukte schieten,

Het waer voorlang met haer gedaen geweest.

Dan,

Dan, door dit licht ontfonkt heur moed, in 't kermen,
 Om 't anker van de Hoop, in 't groot gevaer,
 En 't kruis, den roem van 't rein Geloof, te omarmen,
 Te zuchten, als voorheen de Tollenaar:
 Heer! wees toch my, my, zondares, genadig!
 Verflagen ziel! houd aen, houd vurig aen.
 Maer wil 't gezicht, dat op de wet gestadig
 Blyft staren, ook op 't Evangely slaen;
 En zie 'er in wat, voor Gods uitverkoren,
 De Middelaer gedaen heeft en geleên;
 Hoe vaerdig Hy boetvaardigen wil hooren,
 En troosten in hun zuchten en geweên.
 Bedrieg ik my, of wordt gy, onder 't prangen
 Der zondeſchuld, alreeds een zucht gewaer,
 Een ongeveinsd en hartelyk verlangen
 Om anders niet, dan door dien Middelaer
 Alleen gered, en in de purpren plasfen
 Van zyn geplengd en alverzoenend bloed,
 Te worden ſchoon en zuiver rein gewaſſchen?
 o Ja! ik zie 't! o Treurige! gryp moed.
 God zal zyn werk in u niet laten varen;
 Maer ſchenken u 't Geloof, op zynen tyd;
 Dat dezen ſtorm zal brengen aen 't bedaren,
 En maken u voortaan in Hem verblyd.

D E

D R O E F H E I D

D E R W E E R E L D .

Wy stelden u de beeldtenis voor oogen
 Der Droefheid, die in God begint en endt;
 Nu tekent u het edel kunstvermogen
 De Droefheid van de weerd af, in prent.
 Een Droefheid uit bedorven zenuwvochten,
 Of wenteling van 't ondermaensch geteeld;
 En over wie het snoodste der gedochten,
 De wanhoop, laes! te veel den meester speelt.
 Des ziet gy haer de handen yslyk* wringen,
 Verwilderd van gebaren en gelaet;
 Uit haer gezicht een vloed van tranen springen,
 Daer 't hol en diep in zyne winklen staet.

Y

Het

Het derven van de goedren dezer aerde,
 De glory, de eer der weerd, en wat meer
 Het dartel vleesch bemint, en houdt in waerde,
 Benaeuwt en prangt heur angftig hart zoo zeer.
 Is dat voorheen in Ezau niet gebleken,
 Die, toen hy zich, door Jakobs loos beleid,
 By Izak, van den zegen vond verfteken,
 Uitberstte in bittere en bange treurigheid,
 En luid gefchreeuw, en allerlei misbaren?
 Maer 't gaet ook haer als 't Ezau is gegaen:
 Hy liet het recht van eerstgeboorte varen,
 Om zynen lust te boeten en verzaên;
 Doch heeft zich daer nooit treurig om bevonden.
 Dees Droefheid treurt, niet om de fchandlykheên,
 De fnoodheên van haer euveldaên en zonden,
 Maer om de straf, die volgen zal, alleen.
 Want heur ontwaekt en levendig geweten
 Erinnert haer hoe zorgeloos en fnood,
 Hoe zondig zy dit feven heeft gefleten;
 Hoe heilig, hoe rechtvaerdig, na den dood,
 Zich God aen haer, als Rechter, zal bewyzen;
 't Maekt haer de hel, als 't loon van heur bedryf;

Dat

Dat haer van schrik het hair te berg doet ryzen,
En 't klamme zweet jaegt uit het fiddrend lyf.
In zulken staet moest Kain angstig vlugten,
Na hy bestond zyn' Broeder dood te slaen.
Want alles, wat dees Droefheid dus doet zuchten,
Zyn zonden, die ze opzetlyk heeft begaen,
Ondanks Natuur, en 't licht der edle reden.
Doch hoe zy schreit, hoe angstig ze is en bang,
Wat fiddring zich vertoont in al haer leden,
't Is haest gedaen, het duurt, helaes! niet lang.
Een vuur van stroo zal dra tot asch verteren:
Maer 't werpt ook groote en breede vlammen op.
De woede van dees Droefheid, in 't verheeren,
Brenge Judas en Achitofel ten strop;
Maer scheidt zich haest van Achab, teér bewogen,
Om 't oordeel, dat het deel zyns huis zou zyn.
En de arme mensch, wanneer zy is vertogen,
Begeeft zich weér, als 't afgewasfchen zwyn,
Tot wentling in het slyk van snoode zonden.
o Nare staet! hoe dier, helaes! hoe dier
Staet gy der ziel! die, van het vleesch ontbonden,
Verzinken zal in 't onuitbluschlyk vier!

D E W A R E

B L Y D S C H A P.

Wie is zy, die we, in de strafen
 Van een glansryk hemellicht,
 En een wit gewaed, zien pralen,
 Met de vreugd op 't aengezicht;
 Vreugd met zedigheid gemengeld,
 Die op aerde haer verengelt?

Opdat elk 't bekoorlyk beeld
 Van de ware Blydschap kenne,
 Uit den druk naer God geteeld,
 Lustte het der tekenpenne
 Die aenminnigheid, vol zwier,
 Dus te brengen op 't papier.

Pronkt ze in hagelwitte kleëren,
 't Zal haer reinheid, in het bloed
 Van den Middelaer, ons leeren;
 En de blydschap, die zy voedt,
 Is, omdat ze een vast vertrouwen
 Kan op God in Christus bouwen.

't Evangely weet haer hand
Met de strenge wet te paren,
Daer ze, in uitgestrekten stand,
Naer den hemel staet te staren,
Waer God woont, die al heur' schat,
Al heur zielvermaek bevat.

Vinden wufte en dwaze blinden
In de weerd vreugd en lust;
Zy weet niets daer in te vinden,
Dan het geen 't gemoed ontrust;
Des wy haer al de ydelheden
Dezer weerd zien vertreden.

Ware Blydschap vindt alleen
Haren lust in God te loven:
Vaert, vol vreugde, van beneën,
In 't geloof tot Hem, naer boven,
In het eeuwigjuichend Ryk,
Op der Englen feestmuzyk.

't Geurig reukwerk harer smeken,
Met het vuur van hemelmin,
Door geloof en liefde ontsteken,
Voert heur ziel ter starren in,
Om gemeenzaem, door gebeden,
In gesprek met God te treden.

Z I N N E B E E L D I G E

Matigheid en kuisheid treên
 Aen heur zyden; in haer' wandel
 Is zy vriendlyk by elkeen';
 Ongeveinsd in haren handel,
 En zy deelt, met vreugd, heur brood
 Den behoeftigen, in nood.

Hoe de dolle stormen loeijen,
 Hoe het onweêr raez' en woed',
 Hoe de bliksemstralen gloeijen,
 Echter blyven glans en gloed
 Van de zon en hare stralen,
 Boven onzen dampkring pralen.

Hoe de ontzinde en woênde nyd
 Dezer weereid ook moog' razen,
 Hoe zy smaed' en wrokk' en wrytt',
 't Kan de Blydschap niet verbazen,
 Die, in al dat onbescheid,
 Rust in Gods Voorzienigheid.

Aerdsche goederen te derven
 Baert haer kwelling noch verdriet,
 Die den Hemel, meenigwerven,
 Als de voorraedschuur beziet,
 Waer uit God haer, na dit leven,
 Eeuwigblyvend goed zal geven.

Want de Heer, wien ze eert en vreest,
Wil haer weêr, met zegeningen,
Mild ontmoeten; en zyn Geest
Geeft heur ziel verzekeringen,
Dat haer naem, met gouden inkt,
In het boek des levens blinkt.

Op 't geklank der krygsklaroenen
Voert een Vorst zyn heir te veld:
Maer de Christenkampiöenen
Doet zy, moediger, 't geweld:
Van de hel en helfche magten,
Hoe verwoed ze zyn, verachten.

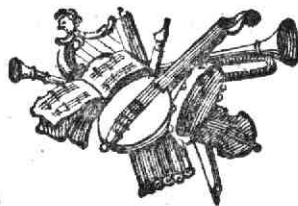
't Was niêt anders, dan alleen
Door de kracht van haer vermogen,
Dat geloovige Hebreen
Al hun goed, met vrolyke oogen,
Van geen schepzelmin beroerd,
Zagen door 't geweld ontvoerd:

Dat de Apostels zich verblydden,
Toen zy, van de Joôn, weleer,
Geesfslagen moesten lyden,
Om den naem van hunnen Heer,
En daer in, hoe zeer ze ook knelden,
Heilige eer en glory stelden.

Zy verſchafte Paulus ſtof,
 Om, met Silas, blyde zangen,
 Tot des Allerhoogſten lof,
 In de boeijen aen te vangen,
 Aen wier maetklank, daer hy vloeit,
 Al de Kerker bleef geboeid.

Duizend, duizend Martelaren
 Deed zy, met verheugden geest,
 Of zy uitgenoodigd waren
 Op een ſtatig Bruiloffeest,
 Onverſaegd, met kloeke ſchreden,
 Naer de mutzaerdhoopen treden.

Ze is 't beginzel, op dees aerd,
 Van de vreugd der Hemellingen;
 Als haer lyf ten grave vaert,
 Zal heur ziel Hozannaes zingen,
 Voor Gods troon: zy, friſch van jeugd,
 Eeuwig zyn in God verheugd.

D E V A L S C H E

B L Y D S C H A P .

Het lust den Dichtgeest, opdat hy
 De ware Blydschap in haer' rechten dag doe pralen,
     De valsche Blydschap af te malen,
 Een onkuifsche aterling, door vuile hoerery,
     Uit zonde en overdaed geboren.
 o Jonglinschap! vertrouw de valsche Ionken niet,
     Die zy uit dartele oogen schiet;
 Zy strekken niet dan om de ware vreugd te storen.
     Schuw die gemaekte vriendlykheid,
 Voor yders oogen klaer, aen die gedwongen trekken
     Van dat vernist gelaet, te ontdekken.
 Hem, die haer kuscht, wordt niet dan bittere rouw bereid.
     Hoe trots de paeuwenveders pronken
 Op 't breinloos voorhoofd, en hoe los het lyfgewaed
     Aen haer ontbloote leden staet,
 Moet zulks uw driften niet in hare min ontfonken.

't Zyn tekens van een' wulpschen geest.
 Ziet gy niet hoe gereed zy staet, met dartle schreden,
 Om 's Heeren wetten te overtreden,
 Wien deze dwaze nooit gediend heeft, of gevreesd?
 o Neen! haer wenschen en verlangen
 Gaen nergens anders, dan tot de ydle weereld uit
 En al wat die in zich befluit,
 Des zy haer met den arm zorgvuldig houdt omvangen.
 Wil, zyt ge wys, o frische jeugd,
 Die 't vluchtig bloed, met kracht, voelt in uw adren zieden,
 Die snoode zielpest toch ontvlieden,
 Want alles waer zy 't hart heurs minnaers meê verheugt,
 Kan zelfs geen' schyn van blydschap heten.
 Zy lacht, wanneer zy in een' afgrond van verdriet
 Haer' evenmensch gedompeld ziet;
 Zoo heeft de magre nyd heur ydel hart bezeten.
 't Vermackt haer, by uitnemendheid,
 Wanneer zy hooren mag van ongerechten handel:
 't Aenschouwen van onkuifchen wandel
 Verblydt haer: en zy leeft als zy, met dol beleid,
 Haer lusten voeden mag en boeten.
 Zy zal, als Xerxes, met een' dierbren eereprys,

Hem, die een onbekende wys
Van wellust eerst verzint, op 't plegtigst zelfs, ontmoeten.
Door staetzucht, gulzigheid en pracht
En gierigheid, de bron en oorsprong aller kwaden,
Weet ze in een zee van vreugd te baden,
Maer och! een vreugd by al wat deugd bemint, veracht;
Een dwaze vreugd van weinige uren;
Die Mesfalyu, terwyl zy van onkuisheid gloeit,
Veel min verzadigt dan vermoeit,
En nimmer in 't genot der weelde lang kan duren.
Een ongenoegen, zonder reën,
Te haestig opgevat, of iet gerings te derven,
Verfloort dees Blydschap meenigwerven,
Verkeert haer in verdriet, en smert, en bang geweest.
Kan ons dat niet in Achab blyken?
Wien Israels troon, en kroon, en Rykshof, noch de schat,
Dien Omri nagelaten had,
Of de overwinning van twee groote Koningryken
Vermaken kunnen: omdat hy
Slechts Nabots wyngaerd niet in eigendom kan krygen,
Zal hy, vol smert, ter bedspoud stygen,
En zetten al die vreugd voor dit verdriet ter zy!

Wat baet het Haman, op te geven
 Van zyne schatten, zoons, en vorstelyken staet,
 En 's Konings gunst? helaes! het baet,
 Bekent hy zelf, hem niet, hoe luisterryk verheven;
 Zoo lang als hem geen eer geschied
 Van Mordechai, den Jood, zien wy hem angstig kwynen.
 Zoo ras kan deze vreugd verdwynen,
 En door dus klein een zaek veranderen in verdriet.
 En schoon die Blydschap, in 't genieten,
 Niet wordt verhinderd, maer de lust geheel geboet,
 Wat laet zy achter in 't gemoed?
 Wat zal 'er voor de ziel toch anders overschieten,
 Dan 't allerfmetelykst gevoel
 Van 't pynend prangen in een rusteloos geweten,
 Dat hem, die, snood en Godvergeten,
 Zich toegaf, in die vreugd, daegt voor Gods Rechterstoel,
 Om zyne zonde en euvel daden?
 Schoon Kaïn dan een Stad moog' sichten, om de smart
 Wat af te schuiven van het hart;
 En Saül, door muzyk, zich daer van poog' te ontladen;
 Het zal vergeefs en ydel zyn.
 Zy zullen, in hun hart, alfins, de felle slagen

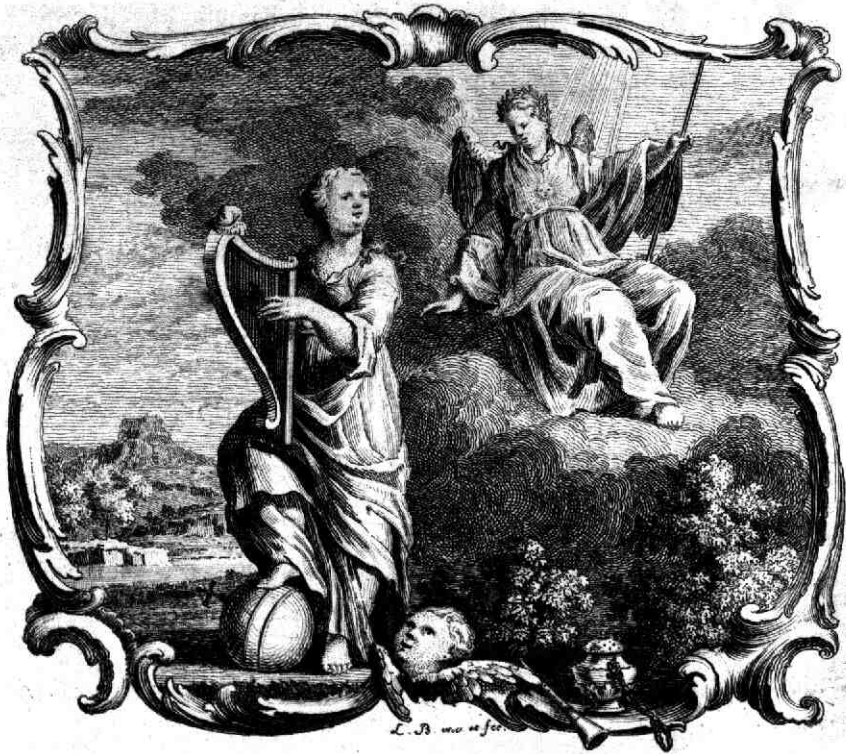
Van dezen geesfel moeten dragen,
En eindloos kwynen aen dees heimelyke pyn.
Wie moet het lot dan niet beschreijen
Van hun, die, om een dwaze, een ingebeelde vreugd,
Die meer verdriet geeft dan geneugt,
Door valsche Blydschap zich, als blinden, laten leijen!
Gelyk het klimop welig groeit
Om eenen boom, en dien, met ongemeene zwieren
Voor ons gezicht schynt op te fieren,
Maer inderdaed van sap, waer by hy groeit en bloeit,
Berooft, en in het eind doet sterven;
Zoo neemt zy 't waer vermack der zielen weg, en doet
Het lichaem, daer 't zyn lusten boet
In buitensporigheên, de kracht en 't leven derven.
Ja! Gods geduchte Majesteit
Kan zulk een zondig kwaed, met hare heilige oogen
Noch zien, noch straffeloos gedogen;
Maer heeft, om zulke vreugd, en dwaze vrolykheid,
Een heele wereld doen verdrinken!
Dat Belfazar zich dan vermace aen zynen dis,
Het Godlyk vonnis zal gewis
Den Koning, aen den wand, welhaest in de oogen blinken,

182 ZINNEBEELDIGE TAFEREELLEN.

En hy die ongebonden vreugd,
Nog in dien zelven nacht, betalen met zyn leven.
En heeft hen de ademtocht begeven
Wien 't deze Blydschap hier, o blonde en frifche jeugd!
Gelust heeft hittig na te jagen,
Wat ftaet hun anders toch te wachten van Gods hand,
Dan 't vuur, dat onuitbluslyk brandt,
Om daer, met Siddems rot, de helfche straf te dragen!

STICHTELYKE GEDICHTEN.

J O B
I N Z Y N E N
V O O R S P O E D .

HET XXIX. HOOFDSTUK VAN ZYN BOEK GEVOLGD.

I N H O U D .

*W*anneer de vrome Job, ten onrecht, by zyn vrinden
Van grove schuld verdacht, zyn blanke onnoozelheid,
Voor hun, zoo sierlyk als voortreflyk, had bepleit;
En niemand tegen hem meer woorden uit kost vinden,
Heeft hy zyn onschuld voorts, verhalend wat gedrag
Hy in den voorspoed hield, gesteld in heldren dag.

Och! of ik waer' gelyk in de afgelopen jaren!

Toen God my, in gevaren,

Genadig gade floeg,

En zorg, in allerlei gevallen, voor my droeg!

Aa

Toen

Toen zyn weldadigheid de koesterende stralen

Van gunst op my liet dalen,

En, door dat licht geleid,

Ik veilig wandelde in de dikste duisterheid!

Och! of ik waere als in myns levens lentetyde!

Toen my de Heer verblydde,

Naer lichaem en naer ziel;

En daeglyks op myn huis verborgen zegen viel!

Toen de eeuwige Almagt nog, waer ik myn schreden stelde,

Genadig my verzelde;

Ik my omfingeld vond

Van knechts en kindren, op myn' vruchtbren akkergrond!

Toen myne zuiveltent, van 't grazig veld, by stroomen,

De boter heeft bekomen;

En ik 't geluk genoot

Dat de olie, als een beek, my van de rotfen vloot!

Toen ik my door de Stad, tot eer en staet verheven,

Naer 't Raedhuis heb begeven;

En, onder 's volks gewoel,

In 't open voorplein, klom op mynen rechterstoel!

De kinders weeken sfraks, uit vrees, voor myne schreden,

Wanneer ik aen kwam treden;

Stoköuden, aengedaen

Met eerbied, rezen op, waer ik voorby kwam gaen.

Uit achting zwegen, in de vierfchaer, al de grooten,

Als waer' hun mond gefloten;

Zelfs werd geen enkel woord

Uit de edclen des volks of eenig' Vorst gehoord.

Wanneer men, in 't gerecht, my vonnis hoorde wyzen,

Moest elk myn uitspraek pryzen;

En myn rechtvaardigheid

Werd loffelyk alom, van wie my zag, verbreid;

Wyl ik, van 't fnood geweld der magtigen, den armen

Bevryd heb, op zyn kermen;

Onnooslen wees ontzet;

En wie geen' voorspraek had uit zyn verdriet gered.

De zegen van den geen', wiens ondergang genaekte,

Zoo ik voor hem niet waekte,

Kwam over my; wiens lof

Uit weduwmonden voer naer 't blinkend hemelhof.

'k Heb met gerechtigheid niet minder myne leden

Verfierd, dan met myn kleeden.

Myn oordeel zette my

Meer glans, dan Vorstenhoed, of purpren mantel, by.

Ik heb den blinden, in zyn goede zaek, tot ooggen;

Tot voeten, vol meédogen,

Den kreupelen gestrekt;

En tot een' vader my nooddruftigen ontdekt,

'k Heb vlytig onderzocht de diepst verborgen dingen,

Die voor de rechtbank hingen;

Geweldenaers verplet,

En weggevoerden roof uit hunnen klauw gered.

Dat deugdelyk bedryf, dacht my, zou 't, in getalen,

Myn dagen ruim doen halen,

By dat van 't zand der zee;

My 't leven eindigen in goed gerucht en vreed:

Een' boom, die breed en diep zyn wortels heeft gefchoten

Langs 't water, op wiens loten

Des Hemels dau vernacht,

Ben ik gelyk geweest, toen God aen my gedacht.

Myne

Myne achting, by het volk tot hoogen trap gekomen,
Heeft telkens toegenomen;
Ook groeiden, dag by dag,
Myn sterkte en rykdom aen, tot steun van myn gezach.
Doch ik behoefde nooit gebruik 'er van te maken;
Want sprak ik over zaken,
Elk leende een open oor,
Met aendacht en geduld, en gaf myn' raed gehoor.
Elk rustte in myn gesprek, als hadden zy me orakelen
Tot ketens hooren schaeklen,
Zoo aengenaem en zoet
Zyn myne redenen gevloeid op hun gemoed.
Men wachtte op mynen raed, als 't land op vroegen regen.
Sprak ik, zy allen zwegen,
En dronken, luistergraeg,
Myn reden in, als 't veld een spade regenvlaeg.
Bevong my lust tot boert, zy konden 't naeuw gelooven;
De vreugde kwam dan boven;
En 't kost geen nadeel doen
Aen myn gezach, want elk zocht dan die luim te voên.

Liet ik gemeenzaem my, als onderlinge vrienden,

In hun gezelschap vinden,

Hun achting was zoo groot,

Dat ik den hoogsten rang en de eerste plaats genoot:

Daer zat ik dan gelyk een Vorst, aen alle kanten

Omfingeld van Trauwanten,

Als een, die, met beleid,

Verflagen zielen troost, in hare treurigheid.

J O B

I N Z Y N E N

T E G E N S P O E D.

HET XXX. HOOFDSTUK VAN ZYN BOEK GEVOLGD.

I N H O U D.

*'t Herdenken aen 't geluk, waer mede, in vroeger dagen,
 De schuldelooze Job beschonken is geweest,
 Benaeuwt en prangt zyn hart; en 's mans bedrukte geest
 Zoekt lucht en ademtocht, in 't bang en bitter klagen,
 Daer hy een breed verhael van zynen tegenspoed,
 Zyn jammerlyke elende, en naren toestand doet.*

Gansch anders staet het thans met my geschapen.

Nu lachen, met myn bitter zielverdriet,
 Ondeugende eer- en schaemteloze knapen,
 Wier vaders ik, voorheen, 't geringste niet,
 Zelfs 't opzicht van myn honden, overliet.

En

En had ik die in mynen dienst genomen,
Wat waer' 't geweest? hun kracht was gansch vergaen.
Door traegheid tot den bedelzak gekomen,
Vloôn ze onlangs eerst, met schande en schaemt belaên,
Woeltynen in, langs dorre en donkre paên.

Daer plukten zy de kruiden van de struiken,
Tot hunne spys; daer moesten zy, voor brood,
Den wortel des jeneverbooms gebruiken,
En keerden zy, gedrongen door den nood,
Geen mensch die dan dees vuigen bystand bood.

Zy werden met verguizing weggedreven,
Gelyk een dief, om, geen ontferming waerd,
In grot of hol van rots of berg te leven;
Waar, onder struik en netelen vergaêrd,
Hun luid gekerm de landstreek heeft vervaerd.

Zy waren niet dan kinderen der dwazen,
Dan afkomst uit een' onbekenden echt;
Wier snoodheên elk deên schrikken en verbazen
Des hun het land, by vonnis van 't Gerecht,
Om hun bedryf, rechtvaerdig werd ontzegd.

Maer

Maer nu, helaes! nu tokken zy de snaren,
En heffen van myn rampen vrolyk aen.
Zy maken van myn treurig wedervaren
Een kortswyl, die hun harten, onder 't smaên
En spotten, doet, van blydschap, open gaen.

Ik ben ze tot een' gruwel, wien zy schuwen
En honen, nu hun wenschen zyn gelukt.
Ze ontzien zich niet me in 't aengezicht te spuwen.
De Heer heeft my myn vastigheên ontruk.
My jammerlyk verlaten en verdrukt.

Des werpen zy den breidel van de reden
Onzinnig af. De losse en wufte jeugd
Staet op, en stoot, in 't wachlen myner schreden,
Myn voeten uit; en groeit, van enkle vreugd.
Hun misdryf baert my finert en ongeneugt.

Langs welken weg ik, om wat troost, het wende,
Dees vuige hoop belet my voort te spoên.
Zy vordren en vermeerdren myn elende,
Met zulke drift, dat in 't onzinnig woên,
Hun stokebrand, noch helper is van doen.

Zy komen zoo geweldig aen gestoven
 Als een rivier, die door de dykbreuk schiet;
 En als haer vloed, in 't stroomen, huis en hoven,
 En al verwoest, waarheen het water vliet,
 Zoo handlen dees met my, in myn verdriet.

Men yvert om my schrik op schrik te baren.
 Elkeen vervolgt, zoo heftig als de wind,
 Myne edle ziel. Myn heil is weg gevaren,
 Gelyk een wolk, zoo schichtig en gezwind.
 Daer druk myn ziel van 't lichaam schier ontbindt.

De dagen der elend zyn my verschenen.
 De Heer doorboort myn beenders, al den nacht;
 Wil zenuwen noch aedren rust verleenen.
 Myn kleed is zelfs veranderd, door de kracht
 Der kwale, waer myn lichaam in versmacht.

De Heer omgordt, door 't vlocijen myner zweren,
 My 't lyf, gelyk de kraeg des roks den hals.
 Hy heeft my, door de kwalen, die my deren,
 In 't slyk gestort. Ik ben geworden als
 Een zielloos lyk, door zoo veel ongevals.

Ik fehrei tot u, o God! maer blyf verfteken
Van antwoord, op myn hartelyk gebed.
Ik fta, en blyf u luid en vurig fmeken,
Maer, laes! vergeefs; wyl ge op myn ftem niet let.
Waerom dus streng u tegen my verzet!

Gy zyt voor my veranderd in een' wreedem.
'k Zie dat uw arm my haetlyk wederftact.
Gy heft my in den wind van tegenheden,
Die my vervoert, als kaf en ftof van ftraet,
Daer gy me fchier geen leven overlaet.

Ik weet dat gy, door deze folteringen,
My dooden zult, en voeren naer het huis
Der t'zamenkomst van alle ftervelingen,
Maer uwe hand, hoe fier ze my vergruis,
Slaet daer niet meer. het graf voelt fmert noch kruis.

Wist ik waerom my God dus moog' verdrukken!
Heb ik niet hem, wie harde dagen had,
Oprecht beweend, vertroost in de ongelukken!
Was niet myn ziel van kommer afgemat,
Met yder, die in nood en armoë zat!

Dit deed my op geluk en voorspoed wachten,
Maer ik bekwam niet anders dan verdriet!
Ik hoopte op licht, maer akelige nachten
Bedeekten my! helaes! hoe rustloos ziet
Myn ingewand, door 't leed dat my geschiedt!

De tyden der verdrukking zyn genaderd.
Van droefheid zwart (niet door den zonnegloed)
Begeef ik my waer vromen zyn vergaderd,
Doch myne kwael bestrydt me 'er, zoo verwoed,
Dat ik van pyn en weedom schreeuwen moet.

Dus ben ik in een' broeder van de draken,
Een' metgezel des jongen struis verkeerd.
Myn huid is zwart geworden, door het blaken
Der koorts, die my aenhoudend overheert,
En myn gebeente uitmergelt en verteert.

Door zulken reeks van smerten, als my prangen,
Wordt voor de harp, al myn vermaek voorheen,
Nu niet gehoord, dan schorre treurgezangen;
Voor 't maetgeluid van 't orgelspel, alleen
Hartbrekend en erbarmelyk geweent.

J O B

I N Z Y N E

O P R E C H T H E I D.

HET XXXI. HOOFDSTUK VAN ZYN BOEK GEVOLGD.

I N H O U D.

*De trits van vrienden mogt verkeerde sluitreên maken,
Op Jobs verslag van 't leed, dat plots hem overviel;
Des toont hy nog voor 't laest de oprechtheid zyn'er ziel,
Zoo helder als de zon, uitblinkende in veel zaken,
Die hy verhaelt; en neemt de hoogste Majesteit
Tot zyn getuige, en stelt ze als Rechter over 't pleit.*

't Verhael van mynen druk geve uwen waen geen voordeel,

Als of my zulk een oordeel

Tot straf van zware schuld door God gezonden zy.

Ik ken my zelven vry.

Ik heb, om, voor den Heer, hier kuisch en ingetogen

Te leven, met myne oogen

Een vast verbond gemaakt: hoe kost ik dan bestaen

Acht op een maegd te slaen!

B b 3

Wat

Wat is het deel dat God van boven hun zal geven,
Die in onkuisheid leven?

Of wat is de erve, waer de Rechter van 't heeal
Hun meê beschenken zal?

Is 't eindeloos verderf niet voor dien snoonen handel?
Ja! volgt, op dezen wandel,

Niet dikwyls vreemde straf op aerde vroeg of laet,
Den werker van dat kwaed?

Of is 't zoo heimlyk, dat het God niet weet, te plegen?
Beschouwt Hy niet myn wegen,

En telt Hy myne treên, en onderzoekt Hy niet
Al wat door my geschiedt?

Nooit heb ik omgegaen met ydelheid en liegen,
Of schandelyk bedriegen!

God weet het! weegt die my, welhaest maekt de evenaer
Myne onschuld openbaer.

Indien ik van den weg der waerheid ben geweken;
Myn hart ooit is ontfteken,

Door 't oog, in kwaê begeerte; of aen myn hand iet kleeft
Dat merk van ontrouw heeft;

Zoo moet ik zaeijen, maer een ander, van myn zweeten
En zorg, de vruchten eeten;

Myn

Myn spruiten moeten dan, hoe tierig dat ze staen,
Ontwortlen en vergaen!
Indien myn hart ooit is verlokt tot 's naesten gade,
Ik, heimlyk, vroeg of spade,
De deuren van zyn huis bespied heb, of zyn bed
Beklommen en befinet;
Zoo moet myn eigen vrouw haer eer en plicht verzaken,
En andren zich vermaken
In hare omhelzingen! want dat 's verfoeilyk kwaed,
Een gruwelyke daed,
Die van de Rechters wordt verdiende straf geschonken;
Het is een vuur, wiens vonken
Verteren goed en bloed; en 't had myne inkomst ook
Doen henen gaen als rook.
Indien ik 't recht van knecht of dienstmaegd ooit heb willen
Versmaden in geschillen!
Want, dacht ik, stond God op, en trok hun zaek zich aen,
Wat dan door my gedaen!
En als Hy my bezoekt, wat breng ik, ter verschooning,
Dan voor dien grooten Koning!
Schiep Hy, die, in den buik, my vormde, ook dezen niet!
En wat verschil men ziet

In fact of goed, bereidde een God, een Albehoeder

Ons beî niet, in de moeder!

'k Verliet den armen nooit; ik was, met raed en daed,

Hun trouwe toeverlaet.

En liet, aen mynen dis, in vrolykheid, gezeten,

De weeskens met my eeten,

't Vermackte my al vroeg hun minzaem op te voên,

En vaderlyk te hoên;

De weeuw te helpen, en op kronkelige paden,

Te leiden en te raden.

Indien ik iemand, wien 't aen kleederen ontbrak,

Door koude of ongemak,

Zag ommekomen; of nooddruftigen, door 't derven

Van noodig dekfel sterven;

Indien hun lendnen my, als myner lammren vacht

Daer warmte en gloed in bragt,

Niet hebben, voor die gunst, erkentelyk bejegend,

En ongeveinsd gezegend;

Indien ik eenen wees zocht ongelyk te doen,

Omdat ik kost vermoên

Dat zich de rechterstoel volstrekt naer myn genoegen,

In 't vonnisfen, zou voegen;

Zoo valle, op 't oogenblik, myn schouder van het been,
Zoo breek' myn arm in twee!
Want ik gedacht met schrik, hoe God, hier door verbolgen,
Op 't vreeslykst zal vervolgen,
Wie dus gehandeld heeft; en ik niet kost beftaen,
Greep my zyn Almagt aen!
Des Heeren alziend oog moet' nooit me in gunst aenschouwen,
Indien ik myn vertrouwen
Gevestigd heb op 't goud, en myne hoop op 't geld,
En niet op God geffeld!
Indien ik 't hart ooit droeg, als winderige dwazen,
Vol waen, en opgeblazen,
Omdat ik overvloed van goed en geld bezat,
En vorstlyke inkomst had!
Indien, als ik de zon zag opgaen, in haer' luister,
De volle maen, by duister,
Verschynen in haer' trans, door dezer Majesteit
Myn hart is afgeleid
Van God, om haer, als goôn, van ver, met handkusch te eeren,
Zulks waer' 't Gerecht trotfeeren,
't Geen deze misdaed straft; ja! 't waer' zelfs God verzaekt!
Nooit heeft het my vermaekt,

Als ik myn'-vyand zag van andren onderdrukken;

Viel hy in ongelukken,

Nooit heb ik hem gefmaed, hoe bang 't hem ook vergong,

'k Heb myn verdorven tong

Belet te zondigen, met vloekspraak op zyn leven

Kwaedaertig af te geven;

Ja zelfs myn huisgezin beteugeld, als 't verwoed,

En dorstend naer zyn bloed,

In alle wyken hem zocht vurig op te speuren,

Om hem van een te scheuren.

Ik was zoo gastvry, dat nooit vreemdeling den nacht

Op straet heeft doorgebracht;

Myn deuren zette ik, als de dag was aen 't verlopen,

Den reiziger wyd open.

Ik heb myn zonden niet bedekt, als Adam deed,

Voor Hem, die alles weet;

Noch myne misdâen, met veel bittren angst en zorgen,

Voor mynen God verborgen.

Ik konde meenigten vertrappen en vertreên,

Maer wie my van 't gemeen,

Hoe laeg van staet, dat kwaed had doen voor oogen komen,

Had my den moed benomen;

'k Had

'k Had nooit dat schendig stuk verdedigd, maer bedroefd
En stil in huis vertoefd.
Och! had ik iemand, die de waerheid van myn zeggen
Doorzocht en bloot wou leggen!
Dat God zulks dede! en dat party, met penne of stift,
't Geding stelle in geschrift!
'k Zou 't niet verduistren, maer in 't openbaer vertoonen.
Het zou my zyn, als kroonen
Den Koningen, tot eer en luister; en ik zou
Myn levensloop getrouw
Dien rechter melden, tot de minste omstandigheden;
Met onverschrokken schreden
Hem nadren, als een' vorst, in myne zuivre zaek.
Indien myn land, om wrack,
Tot 's Hemels Heerscher roept; of zyn geploegde voren
Zich klagend laten hooren,
Omdat ik 't eerloos heb verkregen door geweld;
Indien ik, zonder geld
Of loon, zyn vruchten at; door zwaren last, in 't hygen,
Zyn bouwliên neêr deed zygen,
Zoo spruiten distels daer voor tarw, en stinkend kruid
Voor zwangre gerstaêr uit.

D E

H E M E L B U R G E R .

D E N X V . P S A L M G E V O L G D .

o **A**lgenoegzaam God! ontzachelyke Koning!
 Wie is de man, die, in uw dierbre Kerk, uw woning,
 Op aerd verkeeren zal, in 't zaligend genot
 Van uw gemeenzaemheid, o Algenoegzaam God!

Wie is 't, wie zal het zyn, die, eeuwig, in den Hemel
 Zal wonen, om uw' lof, in 't juichende gewemel
 Van heilige Englen, en gewiekte Cherubyn,
 Te zingen voor uw' Troon? wie is 't? wie zal het zyn?

De Godheid antwoordt my. nu leen opmerkende ooren,
 En stel dees beeldtenis gestadig u te voren,
 Myn ziel! zoo vorme u God tot lid der Burgery
 Van 'sHemels Vredestad! De Godheid antwoordt my.

Het

Het Hemelburgerrecht, dus spreekt de mond des Heeren,
Zal ik genadig hem, om Christus wil, vereeren,
Die, ongeveinsd, naer 't geen myn heilig woord hem zegt,
Zyn' wandel richt, voor dien is 't Hemelburgerrecht.

Voor dien is dat geluk, die, door zyn ganfche leven,
Tracht elk het zyn, eerst Gode, en dan den mensch, te geven;
En, 't zy hem voorspoed freele, of tegenspoed hem drukk',
Zyn vlyt daartoe besteedt, voor dien is dat geluk.

Die woorden noch geluid van zyn bedachte lippen,
Dan daer zyn hart geheel in toestemt, laet ontslippen;
Nooit anders van een zaak, dan zoo, als 't hart besluit,
Zich zelve hooren laet, in woorden en geluid.

Die 's naesten naem en eer, in goed gerucht by allen,
Met vuile lasterfmet nooit schendig aen zal vallen.
Die van zyn tonge blyft volkomen voogd en heer,
Niet duldend dat ze kwets' des naesten naem en eer.

Die zynen medgezel, in goedren, lyf, of leven,
Nooit kwaed of schade doet; nooit oorzaak zoekt te geven
Tot bange droeffenis; nooit bitter zielgekwel
Berokkent, of verwekt aen zynen medgezel.

Die lasterend gerucht, om 'snaesten eer te rooven,
Nooit voortzegt, nooit vergroot, ja! nimmer wil gelooven:
Maer hem, die, schuldeloos, die lastering bezucht,
Vertroost, en vrypleit van dat lasterend gerucht.

Die een' verworpeling waerdeert, in oog en oordeel,
Als gansch verachtlyk, hoe bedeed met tydlyk voordeel,
Hoe hoog geächt, geëerd, en met verwondering
Befchouwt, hy blyft by hem een snoô verworpeling.

Die liefst, en viert, en acht hen, die oprecht God vreezen,
Hoe laeg van staet zy in de weereld mogen wezen,
Hoe honend 't Menschdom hen bespot en staeg belacht,
Hen echter eert, en dient, en liefst, en viert, en acht.

Die, zwoer hy tot zyn schaê, zyn' eed nooit zal verbreken,
Bewust dat ik my streng zou van dien gruwel wreken,
En 't goed zyne arme ziel dan luttel kwam te staê,
En zynen eed des staeft, al zwoer hy tot zyn schaê.

Die, leenende zyn geld aen andren, des verlegen,
Daer nimmer vuil gewin, of woeker in zal plegen;
Wiens hart van liefde tot zyn' armen broeder zwelt,
In zyn behoefte hem bystaet met zyn geld.

Die,

Die, voert men hem tot staet, zich nimmer, door geschenken,
Verblinden laet, om 't recht te buigen of te krenken;
Maer alles onderzoekt, en, na een ryp beraed,
Rechtvaardig vonnis velt, verheft men hem tot staet.

Wie deze dingen doet, en andre nutte plichten,
Uitzierende naer myn hulp, geloovig blyft verrichten,
Is lid van myne Kerk; hy deelt in al het goed
Van myn Genaéverbond, wie deze dingen doet.

Zyn heilstaet wankelt niet. Ik sterk hem, geef hem krachten,
Als hy bezwyken zou voor 't woén der helsche magten;
Zelfs dan, wanneer de dood hem onder de oogen ziet,
Dan sterft hy in den Heer. zyn heilstaet wankelt niet.

Myne algenoegzaamheid zal eeuwig hem verzaden;
Hem eeuwig in een zee van Hemelvreugd doen baden;
Hy eeuwig, in den glans van myne Majesteit,
Den lof verheffen van myne algenoegzaamheid.

D E O P E N B A R I N G

VOORTREFLYKER DAN

D E N A T U U R.

DEN XIX. PSALM GEVOLGD.

Z A N G.

De schefels roepen, overluid,
Door zakelyke beeldvertogen,
De Goedheid, 't eeuwig Alvermogen,
Van hunnen wyzen Schepper uit.
De zichtbre Hemelen verbreiden
Gods eer. Het uitgespannen rond
Verheft zyn magt, met vollen mond;
Die elke dag, hoe zeer verscheiden,

Door

Door beeldefpraak, verhoogt en eert.
Zelfs door den nacht, hoe dik en duister,
Wordt 's Heeren heerlykheid en luister
    Ons klaer en duidelyk geleerd.
Hoe God, in gramfchap uitgevaren,
    De fpraak in Babel heeft verward,
    Dees woorden kan 't opmerkend hart,
Alom begrypen en verklaren.

Het richtfnoer dezer reden wendt
Zich wyd en zyd, langs 's aerdryks oorden.
't Geluid van deze zichtbre woorden
    Rolt tot aen 's weerelds uiterfte end.

Het ruime luchtgewelf hier boven
    Is door Gods almagt voor de zon,
    De Dagvorstin, der lichten bron,
Tot eene veldtent opgefchoven;
    Waer uit zy, als een bruidegom,
Die, moedig, in zyn ftaetfykleeden,
De fleepzael uitfapt, voort komt treden,
    En als een held, wien 't grof gebrom
Der krygsklaroen te velde preste,
    Wangt zy, verheugd, haer dagreis aen;

S T I C H T E L Y K E

In 't blozend oosten opgefaen
 Snelt zy, door 't zuide, naer het weste;
 En laet, van haren heldren gloed,
 Niets onbestraeld, terwyl ze onze oogen,
 Het onafmetelyk vermogen
 Des wyzen Gods beschouwen doet.

T E G E N Z A N G.

Gods goedheid, eeuwig, eeuwig zy
 Zyn Naem, voor deze gunst geprezen!
 Gods goedheid heeft zyn Godlyk wezen,
 En al zyn deugden op een ry,
 In luifterryker dag en klaerheid,
 Dan ooit door 't schefsel kon geschiën,
 Ons veel genadiger doen zien,
 In zyne geopenbaerde waerheid.

Dat Woord des Heeren is volmact,
 Zoo wel in deelen als in zaken.
 't Versteend gemoed begint te ontwaken,
 Als God het hart in 't lezen raekt,
 En schikt allengs zich tot bekeering.
 Door 't Goddelyk getuigenis,

Dat

Dat heilig, waer en zeker is,
Vol van zielnutte en zoete leering,
Wordt 'smenschen blind verstand gescherpt.
Rechtvaardig is 't bevel des Heeren;
Het hart zal geene vreugd ontbeeren,
Dat zich daer stil aen onderwerpt.
Hoe zuiver zyn al Gods geboden!
Het grof en aerdsgezind gezicht
Wordt door hun geestlykheid verlicht.
De vreeze voor den God der Goden
Is rein, en duurt in eeuwigheid.
De rechten zyn Gods wezen waerdig,
Want waarheid is het, en rechtvaardig,
Wat door die Hemelmajesteit
Genadig ons is voorgeschreven.
Het goud, hoe zeer 't in de oogen gloort,
Is zoo begeerlyk niet, als 't Woord,
Uit gunst, door God der Kerk gegeven.
'tGhemelt vindt den honig zoet,
Vooral die vloeit uit volle raten,
Maer lieffelyker, boven maten,
Is 't Woord, voor 't Godezind gemoed.

T O E Z A N G.

Wy, uwe fchepfelen, o God!
 Die U, daer wy uw' luifter roemen,
 Gezegenden Herfchepper noemen,
 Wy worden duidlyk door 't gebod,
 Door 't Woord, van uwen Geest befchreven,
 Vermaend, geleid, tot onzen plicht,
 En van gevaren onderricht,
 In alle ftaten van ons leven.
 Voorzeker is 'er groote loon
 Voor hun, die uwe wet betrachten,
 Alreede in dezen tyd te wachten,
 Maer grooter, namaels, voor uw' troon.
 Wy, arme zondaers! och! wy fchieten
 Onëindig, in dien plicht, te kort!
 Wie of dan nog gevonden word',
 Die waent te moeten loon genieten!
 Neen! tot ons innig zielverdriet,
 Is 't overtreden meenigvuldig!
 Hoe dikwyls maken wy ons fchuldig
 En weten 't, achtloos, zelve niet!

Des knielen wy eerbiedig neder,
En smeeken om vergiffenis.
Algoede Godheid! wisch, eï! wisch
De schulden uit! en sla ons teeder
Uit uwen hoogen hemel gaê!
Hoed, voor opzettelyke boosheid,
Ons gunstig; dat de goddeloosheid,
Door uw bedwingende genaê,
Beteugeld worde, en ingebonden!
Dan zult Ge op ons, in Christus, zien;
Ons troost, als aen oprechten, biên;
Wy schuldloos zyn van grove zonden.
Dan zal de roem des grooten Gods,
(Ach! laet hem eeuwig U behagen)
Met mond en hart zyn voorgedragen,
o Onze Losfer! onze Rots!

'T G E B E D

D E S

H E E R E N.

Volzalig God! die ons, door uwen Geest,
 Herschapeu hebt, gedoog dat wy te gader
 U nadren, met den naem van onzen Vader
 In Christus, die uw' luister allermeeft
 Doet schitteren, in het juichende gewemel
 Der Engelen, in aller heemlen hemel.

Geheiligd worde uw hooggeduchte Naem,
 Waerdoor Gy U, in uw oneindig wezen,
 En deugden, en volmaektheên geeft te lezen:

Uw goede Geest maeke onzen geest bekwaem,
 Om, in dien Naem, met hart, en ziel, en zinnen,
 U, boven al, te vreezen, en te minnen.

Het Koningryk van uw genade koom':
Geef dat we in ons het daeglyks uit zien breiden.
Vorst Jezus voer', by Joôn, en Turk, en Heiden,
Zyn zegekoets met losgelaten toom;
En sterk' zyn Kerk, in al haer ongevallen,
Tot Gy, hierna, zult alles zyn in allen.

Uw wil gefchié; de wil van uw besluit,
En uw bevel, in alles groot te maken.
Leer eigen lust, en eigen wil verzaken,
Ruk deze gal- en alfemwortels uit;
Opdat wy hier uw' wil, in alle dingen,
Ten dienste staen, als 't heir der hemellingen.

Ons daeglyks brood, en alles wat ons meer,
Tot nooddruft van de sterffelyke leden,
Van nooden is, fchenke ons uw goedheid heden.

Wy leggen al de zorgen voor U neêr,
En blyven aen geen nietig fchepfel hangen,
Maer zien op U, van wien wy 't al ontfangen.

Vergeef ons, om des Heilands dierbaer bloed,
 De zonden, die wy tegen U bedreven,
 De boosheid, die gestaeg ons aen blyft kleven;
 Want uw genaë getuigt in ons gemoed,
 Dat wy, wat hoon ons worde op 't lyf gesmeten,
 Des naesten schuld vergeven en vergeten.

Wil ons, die veel te zwak zyn tot den fryd,
 Niet leiden in verzoeking; maer genadig
 Verlossen van den Boozen, die gestadig
 Ons aenvalt, en te dikwyls nederfmyt.
 Versterk ons; geef dat we, onder uw banieren,
 Van hel, en dood, en weereld zegevieren.

Want U is 't Ryk, met al zyn Majesteit.
 De kracht is U: U 't eindeloos vermogen.
 Verhoor ons des. wy willen U verhoogen:
 Hier, in den tyd, zy U de heerlykheid,
 Die wy U ook, in de eeuwigheid, te zamen,
 Met de engelschaer, toebrengen zullen. Amen!

U I T B R E I D I N G

D E R

T W E E D E B E D E

V A N H E T

G E B E D D E S H E E R E N :

U W K O N I N G R Y K K O M E .

Aenbiddelyke God! o Oppermajesteit!

Wiens troon gevestigd is in 's hemels Heerlykheid;

Wiens Koninglyke magt heerscht over alle dingen.

Uw werken loven U, op hunne wys, en zingen

Den luister van uw Ryk, eenstemmig van geluid,

En brommen uwen roem en mogenheden uit.

Wy, die alleen van al uw schepselen, met de englen,

Op redelyke wys, de stemmen kunnen menglen,

In 't zingen van uw' lof; wy buigen onze kniën,

Om eeuwige eer en dank uw Wysheid aen te bien,

Die, om uw heerlykheid en deugden voor onze oogen

Te ontvouwen, in het Ryk van uw geducht vermogen,

E e

Een

Een geestlyk Koningryk, by U, in 't eeuwig licht,
 In uwen Vrederaed, ontworpen, heeft gesticht.
 Een Hemelsch Koningryk, waer toe alleen behooren
 Zy, die, van eeuwigheid, door U, zyn uitverkoren,
 Geroepen, in den tyd, om trouw, en hulde, en eer
 Te zweren, aen uw' Zoon, als hunnen Vorst en Heer,
 Wien Ge, in dit geestlyk Ryk, ten Koning hebt verheven,
 En, tot een Scepterstaff, uw Woord en Geest gegeven,
 Waer meê Hy 't volk beheerscht, beschermt, en hulp beeft,
 In 't woên van geestlyk of lichamelyk geweld.

Wy hebben, door het vuur van uwen Geest ontfoken,
 U, Heer! in uwen Zoon, als Vader, aengesproken,
 Gebeên om heiliging van uw' geduchten Naem;
 Uw Onderdanen zyn daer toe alleen bekwaem,
 Het heilig Volk, dat Gy hebt in uw' eed genomen,
 Ach! Vader! dat daertoe uw Koningryk moog' komen!

Wy handelden verkeerd, indien wy, onbedacht,
 U, om vermeerdring van uw koninglyke magt,
 Aenriepen, als wy U met deze beê genaken.
 Wat zou ons dit gebed voor U dan schuldig maken!
 Gy zyt volmaekt, en weet van geen verandering.
 Wy smecken U alleen om de enkele oeffening

Dier koninglyke magt; en opdat zulks ons blyke,
 o Vader! smeken wy om 't komen van uw' Ryke.
 'tMishage U niet dat wy, die arm zyn en ontbloot
 Van alles, en die U, in onzen hoogen nood,
 Om nooddruft, voor de ziel en 't lichaem, nedrig smeken,
 Ons onderwinden om een Koningryk te spreken.
 Dat Ryk der heemlen, met de volle zaligheid,
 Heeft Jezus hun, die arm van geest zyn, toegezeid;
 Ook bidden wy 'er om, op zyn bevel en orden.
 Dat Koningryk kan toch geenzins bevorderd worden
 Door ons, die magteloos en dood in zonden zyn.
 Wy wenschen evenwel dat ras dit Ryk verschyn',
 En zien 'er vast naer uit, reikhalzend van verlangen.
 Daer een verwyldde hoop ons harte weet te prangen.
 Des wy, uit liefde, die wy tot uw glory voên,
 En tot des naesten heil, niets beter kunnen doen,
 Dan U (en ach! dat niets hier in onz' yver toome!)
 Te bidden; dat uw Ryk, o Hemelvader! kome.

Uw goedheid onderwierp aen 's menschen heerschappy
 De vischen, vogels, 't vee, ja! de aerde zelfs, die Gy
 Om hem geschapen hadt, en hem om U te loven;
 Maer och! het Paradys, dat pronk van alle hoven,

Zag hoe hy zich onttrok aen uw gehoorzaamheid,
 En aen de misdaed van gekwetste Majesteit,
 Moetwillig, schuldig werd, met uw Verbond te breken.
 Maer, Heer! hoe grootsch is uw barmhartigheid gebleken,
 Toen Gy den mensch, nu van uw Godlyk beeld ontact,
 Hebt toegeroepen; dat Gy goedertieren waert,
 En zoen, in 't Vrouwezaed, besteld hadt, voor die zondigt,
 En tevens hem het Ryk van uw genaë verkondigt!

Als Koning hebt Gy voorts de Aertsvaders geëgeerd,
 Met uw verschyning en oraklen hen verëerd,
 Tot Gy alleen het Volk, uit Jakob voortgekomen,
 Tot Onderdanen van uw Ryk hebt aengenomen,
 En hun den Middelaer geschetst en afgebeeld,
 Die, uit de Moedermaegd, door uwen Geest, geteeld,
 Gehoorzaam tot den dood, en aen het kruis gestorven,
 Dit geestlyk Koningryk heeft voor zich zelf verworven,
 En, hebbende op dees aerd zyn' vyand overmand,
 Ten hemel voer, om zich, aen uwe rechterhand,
 Te zetten op den troon, en 't ryksgebied te aenvaerden,
 Van waer zyn Majesteit en magt zich openbaerden,
 Tien dagen naderhand, toen Hy, op 't Pinksterfeest,
 De Apostels zichtbaer heeft bedeed met zynen Geest,

Die

Die Ryksherouten van hun vormde, wakkre tolken,
Om 't geestlyk Koningryk te preëken allen volken.
Wat heeft zyn magtige arm sints wondren uitgerecht?
Hier 't Jodendom, dat Hem hardnekkig 't Ryk ontzegt,
Ten prooi van honger, pest, en oorlogzwaerd gegeven!
Daer aerdsche koningen doen fidderen en beven!
En gins der volken woede aen zachten band' geleid!
De grenzen van zyn Ryk manhaftig uitgebraid!
En, op zyn zegekoets, de weereld doorgetogen,
Zyn haetren, in het stof, voor Hem zien neêrgebogen!
Zelfs toen de mensch der zonde uw zaligmakend woord
Voor elk verduisterd hield, toen bragt Hy helden voort,
Op wiens gelei zyn volk het Babel onzer dagen
Is uitgegaen, om niet te deelen in zyn plagen.

Toen kwam uw Koningryk, door 'sKonings sterke magt,
Tot onze vaders, die, gezeten in een' nacht
Van donker bygeloof en dwalingen, U prezen,
Nu 't Evangelylicht hun weder was verreezen,
Zy Koning Jezus, in zyn schoonheid, mogten zien,
En Hem, als Vorst en Heer, hun trouw en hulde biën.
Nog laet Gy, onder ons, uw Koningryk verblyven,
En uw gezalften Vorst, gefierd met vreêolyven,

Zwaeit hier den scepter nog, en heerscht door Woord en Geest.

Maer als wy 't Koningryk, zoo als het is geweest,
 Gelyken by den staet, waer in wy 't nu aenschouwen,
 Dan noopt ons zyn verval de handen t' zaem te vouwen,
 Te knielen voor uw' troon, en U, vol zielverdriet,
 Te smeken; groote Heer! en Vorst! verlaet ons niet!
 Verlaet ons niet! opdat uw Naem niet worde ontheilgd.
 Gy waert toch onze Vorst van ouds, die ons beveiligd,
 Verlost hebt, en gered; dat geeft ons kracht en moed,
 Om U te bidden, op des Heilands offerbloed,
 Dat uwe zegening ons, als voorheen, bestroome,
 En dat uw Koningryk, in zynen luister, kome.

Vermeerder Gy, daer toe, zoo hier als overal,
 Waer zich uw Ryk bevindt, genadig, het geral
 Uws Volks, met velen uit des Satans magt te slaken,
 En onderdanen van uw geestlyk Ryk te maken.
 Sticht in ons hart den stoel van uwe Heerschappy,
 Bezit dat, en geheel ons lichaem, zoo dat wy,
 Staêg onderworpen aen uw Koninglyk behagen,
 Rechtaerdig, matig, en Godzalig ons gedragen.
 Bezoek ons met uw heil. Deel ons de goedren mee
 Van uw Genaderyk, gerechtigheid, en vree,

En

En blydfchap, door uw' Geest. Doe ons uw kracht bevinden,
Zoo zullen we, in uw' Naem, de vaendelen ontwinden,
Aen weereld, hel, en vleesch den ftryd kloekmoedig biên,
En geen gevaer! ja! zelfs ons leven, niet ontzien,
Indien Gy goed vindt ons ten marteldood te voeren.
Het oorlog houdt uw Ryk geftadig toch in roeren.
De laefte vyand, die ons aenvalt, is de dood.
Verfterk ons in die uur, en geef ons, in dien nood,
Een levendig geloof, om, in een vast vertrouwen,
Op uw belofte en woord al onze hoop te bouwen.
Wil zachtelyk de ziel van 't fterfelyk vleesch ontflaen,
En neem haer in genaê, om Jezus zoenbloed, aen,
En voer haer, door den dood, tot U, in 'teeuwig leven.

Nog houden wy, o Heer! de handen opgeheven,
Nog liggen wy gekniêld voor uwe Majesteit,
En fmeken dat uw Ryk word' verder uitgebreid.
Veel Volken zyn 'er nog in duifternis gezeten,
Die U niet kennen, niets van 's weerelds Heiland weten;
Geef dat ook onder hen het lieffelyk geluid
Van 't Evangely klinke, en zend den Scepter uit
Van uw' Gezalfden Vorst, opdat zy, neêrgebogen,
Zyn Staf en Ryksgebied zich onderwerpen mogen.

Uw Geest plante onder hen des Konings veldbanier,
 En lokke al de einde van de weereld uit, om fier
 En kloek, op dat gezicht, in Jezus dienst te treden;
 Opdat uw hooge Naem gevreesd worde en beleden,
 Van daer de zon het hoofd in 't westen onderhaelt,
 Tot daer zy 's morgens weêr vol gloeds en luifers praelt.

Ach! dat uw Koningryk moog' tot de Joden komen!
 Het oordeel, dat hen drukt, worde eindlyk weggenomen.
 Om hunner Vadren wil zyn zy van U bemind,
 Maer, laes! tot dezen dag verftokt, en doof, en blind.
 Ontferm U over hen, en doe hun oogen open,
 Opdat zy Hem, wien zy, van helſche nyd bekropen,
 Doorftaken, mogen zien, erkennen voor den Vorst
 Meſſias, die 't gebied op zyne ſchouders torscht,
 En zich bekeeren, naer dien grooten Koning vragen,
 En tot Hem komen, in dees allerlaefte dagen.

Wyl door geweld noch kracht uw Ryk bevorderd wordt,
 Maer door uw' Geest alleen: o Hemelvader! ſtort
 De gaven van uw' Geest, dan op uw Ryksgezanten.
 Maek hen vrymoedig om de Kruisbanier te planten.
 Het evangely van het Koningryk, met kracht
 En Geest, te prediken; dat allerlei geſlacht

Van menschen, door hunn' dienst, U worden opgeschreven.

Bewerk ook hen, die Gy in hoogheid hebt verheven,
De koningen der aerde en vorsten, door uw' Geest.
Opdat zy aen uw Ryk hun zorgen eerst en meest
Besteên, en voor zyn komst hun staten open zetten.
Maek hen handhavers van uw koninglyke wetten,
En voedsterheeren van uw volk, die hunne kroon
En scepter werpen voor de voeten van uw' Zoon.

Deel uwen goeden Geest uw' Onderdanen mede,
Opdat zy, vurig en aenhoudend, om den vrede
En voorspoed van uw Ryk U smeken. Heilig hen,
Naer ziel en lichaam beî, opdat elkeen hen kenn'
Voor uw gezegend volk, dat, onverdeeld van zinnen,
Den naesten Gode, door zyn' wandel, zoekt te winnen.

Opdat uw Koningryk dus kome, is ons gebed,
Dat uwe Majesteit des vyands rot verplett',
Die 't, met geweld of list, bevechten en bestoken.
De Vorst der duifernis, aen 't hoofd der helsche spoken,
Van Mahomet, en van den Antichrist verzeld,
Brengh, tegen 't Koningryk, heirlegers in het veld,
Om, zoo 't hem mooglyk waer', 't voor eeuwig om te keeren.
Zyn list, waer aen het nooit dien snoodaert zal ontberen,

Houdt heimlyk dat verdeeld door scheuring, kettery,
 En dwaling, en wat meer zyn oogmerk dienftig zy.
 Beteugel al zyn woên. ach! dat die ongeschapen,
 Die dappre Michaël zyn englen roep te wapen,
 Des Satans heir bespring, verfla, en hem, vol moed,
 Gekluiferd, nederwerpe in 's afgronds heeten gloed!

Geef dat ook Mahomet, nooit zat van bloed en tranen,
 Uit oog en strot van uw onnoozele onderdanen,
 Onmenschelyk geperst, worde uitgedelgd van de aerd.
 Uw Ryksgezalfde gord' zyn scherpgewette zwaerd
 Kloekmoedig aen de heup, en, dapper in 't bespringen,
 Leer' zyne rechterhand Hem vreezelyke dingen.

Duld niet dat hy, die, in uw' Tempel, fier en prat,
 Als waer' hy God, byna nu zespaer eeuwen, zat,
 Uw Ryk vervolgen, of, van zyne zeven bergen,
 Met leugen en bedrog, U langer zoude tergen.
 Wreek 't bloed der heiligen, dat, om 't getuigenis
 Der waerheid, door zyn hand, alom vergoten is.
 Ach! dat wy hem, eerlang, door uwe wraek getroffen,
 Met zynen purperstoet, zien in den afgrond ploffen!

Bewaer uw Koningryk voor vuige kettery,
 Opdat geen tweedragt zich in 's Ryks bederf verbly',

't Verraed uw volk niet doe in 's vyands handen vallen,
Maer de eenigheid van geest moog' heerfchen onder allen.

Als uw grootdadigheid dit alles hebb' verricht,
Dan kome uw Koningryk, en pryk', voor elks gezicht,
Verheerlykt op deze aerd, met zegen overladen,
Naer uw beloften, ons geboekstaeft in de bladen
Van uw onfeilbaer woord, dat ziel en zinnen freelt,
Wanneer 't uw Koningryk, in dezen staet verbeeldt.
Wy loven U, die ons, tot troost in al de elenden,
Belooft, op aerde nog, dit heil te zullen zenden,
En bidden dat het kome, o Schepper van 't heelal!
Op zulken tyd en wys als 't U behagen zal.

Dus hebben wy voor 't Ryk van uw genaê gebeden.
Gedoog dat ook de ziel haer zuchten, van beneden,
Doe ryzen voor den troon van uwe Majesteit,
En aenhoude om de komst van 't Ryk der heerlykheid.
Wil uw beloften niet vertragen, maer vergader
Uw uitverkoornen. Schenk aen elk van hun, o Vader!
Bekeering en geloof, en leid hen tot uw' Zoon.
Verhaest des Heilands komst ten oordeel. Laet de doôn,
Op 't sehel bazuingschal, verryzen uit hun graven.
Uw Ryksgezalvde ploff' den Satan, en zyn slaven,

En wat hier meer uw Ryk bevocht met dol gewoel,
 Eerlang, voor eeuwig, in den helschen zwavelpoel;
 En geve 't Koningryk, in heerlykheid verheven,
 U over, zynen God en Vader, na dit leven;
 Opdat Gy alles zoudt in allen zyn; en wy,
 In zuivre heiligheid, van vlek en rimpel vry,
 Gesteld voor uwen Troon, als Koningen, te zamen,
 Met Hem, in eeuwigheid, ook zouden heerfschen. Amen!

Z I E L Z U C H T.

HET PROOS GEVOLGD.

Heer Jezus! zie my aen met die genadige oogten,
 Waermeê Gy Petrus, in des Hoogenpriesters zael,
 Maria Magdaleen, op Simons vriendenmael,
 Den moordenaer aen 't kruis, vol liefde en mededogen,
 Weleer hebt aengezien; opdat ik bitter ween',
 Met Petrus, om myn schuld; volmaekt, met Magdaleen,
 U minne; en, namaels, met den moordenaer, verheven
 In 't Hemelsch Paradys, moge eeuwig by U leven.

M O R.

MORGENZUCHTEN.

A en 's hemels blozende oosterkimmen
Begint de dageraad te klimmen,
De schaduwyke nacht vlugt heen,
De zontoorts dooft de sterrelampen,
En scheurt de nevelen en dampen,
In 't morgenbarend oost, van een.

In 't loof van hooggetakte abeelen
Beginnen duizend orgelkeelen
Den grooten Schepper van het licht,
Elk op byzondren toon en klanken,
Om fryd te roemen en te danken,
My op te wekken tot myn' plicht.

Nu laet ons ook met God beginnen,
Myn ziel! nu de uiterlyke zinnen,
Door slaep verkwikt, en min bezet
Met beelden van vergangbre zaken,
Te vuriger, op ons ontwaken,
Zich kwytten kunnen in 't gebed.

Langmoedig God! die, uit genade,
 My, nietig mensch, geringe made,
 Ten goede nog gedenken wilt;
 Die my den adem en het leven,
 In uw langmoedigheid wilt geven,
 Wat is uw goedheid groot en mild!

Gy, aller vromen schild en wapen,
 Gy hebt me, in stilheid, zacht doen slapen,
 Alle ongevallen afgeweerd.
 Terwyl geen ziekte me aen de sponden
 Van 't kwynend leger houdt gebonden;
 Noch smert myn lichaem kwelt of deert.

Door uwe milde gunstbewyzen,
 Mag ik, gezond, ten bedde uitryzen,
 Voorzien met versche en nieuwe kracht,
 Om, rustig, wederom myn leden
 Aen al de plichten te besteden,
 Die myn beroep van my verwacht.

Voor zoo veel gunstbewys en zegen,
 Van uwe milde hand verkregen,
 Zy uw verheven Majesteit,
 o Eenig, eeuwig Opperwezen!
 Gedankt, verheerlykt, en geprezen,
 Van nu aen tot in eeuwigheid.

Maer,

Maer, goede God! wat zal 't my baten
Met uwen zegen, boven maten,
Naer 't lichaem my bedeed te zien,
Indien ik, dwaes en wuft van zinne,
My niet van dezen tyd der minne,
Tot heil van myne ziel bedien'!

Myn oordeel zal 'er door verzwaren,
Indien ik roekloos voort blyf varen
Den wil van 't zondig vleesch te doen;
Indien ik my, in zielverneëring,
Door een waerachtige bekeering
Met U, in Christus, niet verzoen'!

Doch zulks is buiten myn vermogen!
Indien Gy geen ontfermende oogen
Op my, in uwen Zoon, wilt slaen,
Zoo staet, wie moet van schrik niet beven!
Zoo staet de lampe van myn leven
In helfche naerheid uit te gaen!

Ach! dat uw goedheid, uw genade,
My komen, in deez' nood, te stade,
En my behoeden voor dat lot!
De tyd der minne is niet verlopen,
De deur van uw genaë nog open;
Ontferm U over my, myn God!

Gebied

Gebied uw' Geest my op te wekken;
 My, die zich ronkende uit blyft strekken,
 Op 't vadzig bed van aerdschen lust,
 Stoor my, die, in den slaep der zonden,
 Te vast gebocid ligt en gebonden,
 In die gevarelyke rust.

Ach! dat de Heilzon, aen de kimmen
 Van myne ziel, beginn' te klimmen,
 De nacht van ongeloof verdwyn',
 Het waere licht zyn heldre stralen
 In myn verduisterd hart doe dalen,
 De dag van zaligheid verschyn'!

Opdat ik, magteloos ten goede,
 Door uw genaë, met kloeken moede,
 Stappe, uit de duifternis, in 't licht;
 Des Satans flaverny ontvliede;
 Vorst Jezus Ryksstaf hulde biede;
 En naer zyn wet myn' wandel richt'.

Wil my geleiden door dit leven,
 My een' gestaëgen indruk geven
 Van uw ontzachbre Majesteit;
 En doe my uw aenbidlyk Wezen
 Ootmoedig dienen, lieven, vreezen,
 In waarheid, en blymoedigheid.

Wil al, wat ik ter hand gryp, zegnen.
Vergun my, wat my zal bejeegen,
Te ontfangen met een stil gemoed,
Een onderworpen ziel, genegen
U te eeren, in uw wyze wegen,
Zoo wel in voor - als tegenspoed.

Uw goedheid geve dat myn oogen
Geen ydelheid aenschouwen mogen,
Zoo dael' zy in myn hart niet neêr.
Laet wat myn ziel bedenkt, myn lippen,
In zucht of woorden, laten slippen,
U welgevallig zyn, o Heer!

Leer my de weereld recht gebruiken,
Haer strikken myden en ontduiken,
Opdat ze in 't eind my niet bespott';
Opdat ik aflaet' haer te minnen,
En veste hart en ziel en zinnen,
Op U, o algenoegzaam God!

Op U, het eind van myn begeren;
Wien 'k wensch, als myn' Verbondsgod, te eeren,
Door 't rein geloof, in uwen Zoon;
Om, als het graf myn lichaem flaken,
Ik uit den doode zal ontwaken,
U eeuwig te eeren, voor uw' Troon.

AVONDZUCHTEN.

De zon, gehoorzaam aen de wet,
 Door de eeuwige Almagt haer gezet,
 Daelt neder met haer' gloed en stralen.
 De dauw, die 't dorstig kruid verkwikt,
 Door koude van de lucht verdikt,
 Begint, van lieverleê te dalen.

De maen verryst aen 's hemels trans,
 En leidt het starrenheir ten dans.
 De dag is weder ons ontgleden.
 De vale en dikke duisterheid
 Heeft zich, de noordpool langs, verspreid.
 De loome slaep bekruipt myn leden.

Nu kniel, myn ziel! eerbiedig neêr.
 Heeft, over ons, dees' dag, de Heer
 Zyn goedertierenheid geboden,
 Zing nu zyn' lof, op dankbren toon;
 Welaen, naer zyn' Genadetroon,
 In 't stil gebed, nu heen gevloten.

Aen-

Aenbiddelyke Majesteit!
Wier lof volmaekt wordt uitgebreid,
Door 't zalig heir der Hemellingen,
Leer myne ziel op welke wys
Zy best, uw' hoogen Naem ten prys',
Dien toon, op aerde, na zal zingen.

Dat 's, boven andren, ook myn plicht,
Die, by het vroege morgenlicht,
Mogt op uw dierbre goedheid bogen;
En, lof zy uwen Naem, bevond
Dat Ge, in den laten avondstond,
Uw hand niet had te rug getogen.

Gy liet myn naektheid niet ontbloot
Van kleedren; uwe goedheid bood
My spys en drank, ten stutt' van 't leven;
Gy hebt op myn beroep, en wat
Door my is by de hand gevat,
Uw' zegen, al den dag, gegeven.

Uw zorg, die nedrig zy geëerd,
Heeft gunstig van my afgeweerd
Al wat my kwelling baren konde,
Zoo dat ik, in gezondheid, mag,
Op dezen afgelooopen dag,
Genaken tot myn legersponde.

S T I C H T E L Y K E

Het reukwerk myner dankbaerheid
 Zy nu uw hooge Majesteit
 Gezwaeid, in heilige avondzangen;
 Ach! dat het ryze voor uw' Troon,
 En, van de hand van uwen Zoon,
 Door U genadig worde ontfangen!

Zal my die groote gunst gefchiên,
 Behage 't U niet aen te zien
 't Gebruik, dat ik van uwen zegen
 Gemaeckt heb, want myn aengezicht
 Wordt schaemrood, nu ik, naer myn' plicht,
 Dat zoeke, in stilheid, te overwegen.

Gy zocht, door goedheid en genaê,
 Van 's morgens vroeg, tot 's avonds spaê,
 Myn ziel te leiden tot bekeering;
 Maer och! Gy weet het! och! hoe min
 Schikte ik, te zorgeloos van zin,
 My zelf tot boete en zielverneêring!

Hoe weinig hield ik, al den dag,
 U, buiten wien ik niets vermag,
 In handel en bedryf voor oogen!
 Hoe weintg heeft uw Majesteit,
 Uw deugden, uw aenbidlykheid,
 Helaes! my op het hart gewogen!

Wat is de fom van myne schuld
Voor U vergroot! hoe uw geduld,
Met werken, woorden en gedachten,
Getergd! hoe min heb ik gelet
Om liefde, volgens uwe wet,
Met mynen naesten te betrachten!

o God! die enkle goedheid zyt,
Scheld my myn misbedryven kwyt!
Vergeef myn schendig overtreden!
Werp al myn zonden, om het bloed
Des dierbren Heilands, in den vloed
Der zee van uw barmhertigheden!

Ei! laet, opdat myn ziel niet weér
Zich roekeloos tot dwaesheid keer',
Uw' Geest my heiligen, en leeren
Den ouden mensch, die my verleidt,
Het vleesch met zyn begerlykheid,
Nu af te leggen, met myn kleëren.

Geef dat ik mynen voet op 't bed,
Bezield met uwe vreeze zett',
In uwe vrees my legg' te rusten.
Myn harte houd', den ganschen nacht,
Terwyl het lichaem slaept, de wacht,
En weer' de listen van de lusten.

Ach! dat ik zoo myn aerden vat,
 In heiligmakinge, bezat!
 Myn zielgepeins zou niet verkeeren,
 Dan met myn' God, myn hoogste goed.
 Wat viel my die bedenking zoet!
 Hoe zou ik uwen Naem vereeren!

o Groote Menschenhoeder! breid
 Uw vleugels der Voorzienigheid
 Genadig uit; ik zoek, als 't kieken,
 Dat, van de klokken teêr bemind,
 Een schuilplaets in haer veeren vindt,
 Ook zoo te schuilen in uw wieken.

Daer zal, ja! daer alleen zal ik
 My veilig vinden voor den schrik
 Des nachts, en al wat my kan deren;
 En wat 'er ook geschiede of niet,
 Gy, Heer! die al wat is gebiedt,
 Zult alles my ten goede keeren.

Doe my, in onbereiden dood,
 Van 't bed niet in den zwarten schoot
 Des donkren grafkuils nederdalen.
 Vergun my, na een stille rust,
 Uw' roem en lof, met nieuwen lust,
 By 't morgenlicht, in top te halen.

Z I E L Z U C H T E N

O P M Y N E N

V E R J A E R D A G.

Aenbiddelyke God! o Heer van al wat leeft!
 Wiens almagt, al wat is, uit niet geschapen heeft,
 En nog in wezen houdt! vergun my, in gebeden,
 Voor uw' Genadetroon, langs Jezus bloed, te treden,
 Nu myn geboorteur, door uw goede gunst, verjaert.

Hoe velen worden 'er in 's aerdryks schoot bewaerd,
 Die de onverzoenbre dood in 't donker graf deed dalen,
 Eer hunne levenszon den middagtrans kost halen!
 En waer' ik mede naer myn eeuwig huis gegaen,
 (Gelyk ik, onbedacht, door zonde en euveldaên,
 My waerdig heb gemaekt) ik zoude, o Heer der Heeren!
 'k Zoude uw rechtvaerdigheid, in alles, moeten eeren!

Maer

Maer uw langmoedigheid, die 'k eer, met diep ontzach,
 Vergunt uw' Dienstknegt, op 't verjaren van dien dag,
 Waerin hy eerst de zon, aen 't blaeuw gewelf, zag blinken,
 Dat hy die vuurkloot weêr ter kimme mag zien zinken.

Hoe zal nu myne ziel, met dankbren lof en prys,
 Voor zulken overloed van Godlyk gunstbewys,
 Myn' ganschen leeftyd, van uw milde hand ontfangen,
 U glory geven, in gewyde maetgezangen!
 o Eeuwige Opperheer! verheven Majesteit!
 Uw Godlyk Wezen heeft een algenoegzaamheid,
 Van al wat heerlyk is, volmaekt in zich besloten.
 Uw glory is door my, noch iemand te vergrooten.
 Maer 't is de zaligheid van eenen sterfeling,
 Dat hy verwaerdigd wordt, in heilige oeffening,
 Met hart, en mond, en tong, en lip, en ziel, en zinnen,
 U, o volzalig God! te roemen en te minnen.
 Daer make uw Geest myn ziel, in Christus, toe bekwaem.
 Die leer' my, in 't geloof, uw' hooggeduchten Naem
 Verheffen, loven; en, met heilige gebaren,
 Gewyde zangen, by godvruchte beden paren.

Ik, die, gedompeld in een' poel van zonde en schuld,
 Heer! uw verdraegzaamheid, uw Godde!yk geduld

Te veel dorst vergen, en te roekeloos verachten,
 Ik heb, voorzeker, zulk een heillot niet te wachten,
 Indien Gy me in 'my zelf' aenschouwt van uwen troon;
 Aenschouw my in het bloed van Jezus, uwen Zoon,
 Naer uw barmhartigheid, met oogen van genade!
 Dat dierbaer kruisbloed koom' myn arme ziel te stade!
 Dat pleite my, voor U, van schuld en straffe vry!
 Uw heiligende Geest dael' neêr, en lecre my
 Uw' heiltroon, vol geloofs, boetvaardiglyk genaken,
 En myn verbond met U, op 'sHeilands offer, maken!
 Stel, verder, dood en graf my daeglyks voor het oog;
 Opdat ik niet te wuft op 's'lichaems krachten boog',
 Niet ruste in 't ondermaensch, zoo vol veranderingen,
 Als 't aengezicht der maen, in hare wisfelkringen.
 'k Heb, een en andermael, alreeds beproefd, hoe ras
 Uw gramfchap 't fchepfel kan verbryzelen tot asch,
 Als ik, op mynen rug, de vaderlyke flagen
 Van uwe tuchtroê, moest, in ziekte en smerten, dragen.
 Druk op myn ziel hoe kort dit leven is van duur,
 Opdat ik sterven leer, en Gy, als stervens uur
 In 't eind verschynen zal, my, met de Godgezinden,
 Bereid, en hakende naer uwe komst, moogt vinden,

Dat myn beroep ook, in uw gunst, gezegend zy,
 Gebruik het in uw hand, als 't middel, waer door Gy
 My, met het brood van myn bescheiden deel, wilt spyzen.
 Doe my uw' hoogen Naem, in blyden voorspoed, pryzen,
 Gelaten zyn en stil, in wrangen tegenspoed,
 Dewyl het alles wys, en goed is, wat Gy doet.

Gy hebt, in mynen geest, een' lust verwekt tot dichten:
 Ach! dat uw Geest myn' geest moog' leiden, en verlichten,
 Als ik tot de oeffening der Dichtkunst my begeef.
 Ach! dat myn veder nooit iet zondigs t'zamen weef',
 Opdat myn kunstgewrocht my niet verdoeme, in 't oordeel.
 Behalven 's naesten nut, en eigen zielevoordeel,
 Zy de eer van uwen Naem de scheering, en de stof
 Van myn gedicht, uw roem, en heerlykheid, en lof.

Wil my, met uwen Geest, voorts naer uw' raed, geleiden;
 Neem my, als ik, in 't eind, zal van deze aerde scheiden,
 Ten hemel op, om uw ontzachtbre Majesteit
 Te zingen eeuwige eer, en lof, en heerlykheid.

Z I E L Z U C H T E N

BY HET DOEN MYNER

B E L Y D E N I S S E.

In deze tydsomftandigheden,
Waerin ik, zuiver en oprecht,
Voor God, en zyn' getrouwen knecht,
't Hervormd Geloove heb beleden,
Gaet myne ziel, in maetgeluid,
Tot U, o dierbre Jezus! uit.

Ik ben, in 't krieken van myn dagen,
Door uw beftuur, o groote Borg!
En myner oudren heufche zorg,
Aen God, in 't doopbad, opgedragen;
Gebracht, in 'slevens uchtendftond,
In U, met God, in een verbond.

Men zocht myn kindsheid vroeg te leeren
 Het groot geheim van mynen Doop,
 Vermaende my, myn' levensloop
 Te schikken naer het Woord des Heeren,
 Om waardig in 't Verbond te staen,
 Met God, in 't Doopbad, aengegaen.

En schoon ik, onbedacht van handel,
 Laes! meenigmalen dat Verbond,
 Door myne wanbedryven, schond,
 Te zorgeloos in mynen wandel,
 Stiet Gy, nog geen ontfermens moê,
 De deur van uw genaê niet toe.

Gy gaeft my oordeel, om de waarheid,
 Die 't duidlyk en volmaekte blad
 Van 't Godlyk Bybelwoord bevat,
 Te aenschouwen, in haer' glans en klaerheid;
 't Gevaer der dwalingen te zien;
 En ydle leugenleer te ontvliên.

o Heiland! o myn Zielsverlangen!
Als ik die weldaên overleg,
Dan zink ik by my zelven weg,
En, van verwondering bevangen,
Reep ik: wie ben ik, zondig niet
Dat my zoo veel genaê geschieds!

Wat zal ik U daer weêr voor geven?
'k Zal my verbinden om, voortaan,
Aen U alleen ten dienst te staen,
Om U te lieven, al myn leven,
En U oprecht, ten allen stond,
Te loven, met myn hart en mond.

Ik heb myn' naem des op doen tekenen
By hen, die, in uw kruis, o Heer!
Hunn' hoogsten roem, oncindige eer,
En onvergangbre glory rekenen;
En van de hoop, die in my is,
Gedaen een breê belydenis.

Nu klop ik aen uw Hemelwoning,
 Ik, die tot hinken ben gereed,
 En smeek U, Heer! die, tot Profeet,
 En Hoogenpriester, en tot Koning,
 Van God gezalfd zyt; sta toch my,
 Die uit zich zelf' niets doen kan, by!

Kom des, myn Leeraer! wil my leeren,
 Verklaer, verlicht myn blind gezicht,
 Doe my de waarheid, by het licht
 Van uwen Geest, beschouwen, eeren,
 En minnen, boven alles, wat,
 Een mensch, op aerde, dierbaer schat.

Wys my den weg, dien 'k moet betreden,
 Om voort te gaen van kracht tot kracht;
 En wyk ik af, al te onbedacht,
 Zoo stuite uw Geest myn wufte schreden,
 En wyze, in myn verlegenheid,
 My 't voetspoor, dat ten leven leidt.

Schenk my het heil, door U verworven,
Toen Gy U zelf' ten offer boodt,
Toen Gy dien smadelyken dood
Aen 't heilloos kruishout zyt gestorven,
En met uw bloed, dien kostbren schat,
In 't Heiligdom des hemels tradt.

Uw voorspraek zy my daer ten goede.
Smeek, Heer! voor my, dat God my niet
Doe dalen in het helsch verdriet;
Maer dat Hy my, om uwen bloede,
De zonden kwytſcheld' die 'k bedreef,
En recht op 't eeuwig leven geef'.

Doe my U trouw en hulde zweren,
Als mynen Koning; uwe wet,
In 't Bybelwoord my voorgezet,
Gehoorzaam volgen, en U eeren;
Voor U in 't geestlyk harnas staen,
Als 't voegt aen uwen onderdaen.

Komt zonde en weereld my bespringen,
 En spant myn vleesch met haer ook aen,
 Om my van binnen te verraên;
 Leer my hun woede dan bedwingen,
 En stort my moed en krachten in,
 Opdat ik ze allen overwinn'.

o Middelaer van God en menschen!
 Aenschouw my, die hier voor U kniel!
 Verhoor de zuchten van myn ziel!
 Vervul al haer begeerte en wenschen!
 Opdat ik uw gemeente hier,
 Gelyk een levend lid, versier'.

Opdat ik, namaels, U, hier boven,
 In 't hemelsch, 't nieuw Jeruzalem,
 Op hemelwys, met englenstem,
 o Lieve Jezus! moge loven,
 En dienen, in den breeden stoet,
 Dien Gy gekocht hebt met uw bloed.

GOD VERHEERLYKT

V O O R D E N

V R E E D E,

T E A K E N G E S L O T E N , I N D E N J A R E

M D C C X L V I I I .

o **W**ondre God! die wondren doet;
 Wiens almagt elk erkennen moet,
 In alles, wat we op aerde aenschouwen.
 Aertsgoedheid! die, in uw beleid,
 De blijken van genaë niet min gelieft te ontvouwen,
 Dan van gerechtigheid.

Uw hand heeft ons Gemeenebest,
 Door wondren, in zyn jeugd gevest;
 Door wondren hebt Gy 't opgetogen;
 In zynen bloeistand houden staen,
 Door wondren, wier getal geen sterffelyk vermogen
 In orde naer kan gaen.

Die ry van wondren heeft uw magt
Op nieuws vergroot, ons eenen nacht,
Een' bangen nacht van angst en zorgen,
Van deerlykprangend oorlogswee,
Herscheppende, onverwacht, in eenen blyden morgen
Van lieffelyken vree.

Belonkt door dat verkwikkend licht,
Mistrouwen wy nog ons gezicht;
En zyn gelyk de geen die droomen.
Wy zingen uw gerechtigheid,
En goedheid, door al wat ons over is gekomen,
Zoo klaer als 't licht verspreid.

Wy, die, in vollen overvloed,
Met al uw meenigvuldig goed,
Ons ryk en mild gezegend vonden,
Wy hebben, Heer! U niet geëerd.
Wy hebben uwe wet opzettelyk geschonden;
En U den nek gekeerd.

Des naemt Gij 't wraekzwaerd in de hand,
Bracht Vrankryks heir in Nederland,
Dat zynen voormuur haest deed vallen,
Zyn manschap streng in kerkers floot,
Terwyl 't bevreesd Breda een schuilplaets, by zyn wallen,
Ons vlugtend Leger bood.

Waer Vrankryk toen, daer 't al gelukt,
Met kracht in onzen Tuin gerukt,
Wat waer van ons geweest in 't ende!
Uit zorg voor haerdsteê en altaer,
Was 't Britsche heir naer huis, en de Oostenryksche bende
Te kleen, in 't groot gevaer.

Maer Gij, ons toen een vuurge muur,
Belette 't gruwzaam oorlogsvuur
's Lands open grenzen aen te steken;
Gaeft uitstel van verdiende straf,
Opdat we, in waer berouw, uw goedheid zouden smecken,
Dat ze ons de schuld vergaf.

Och! waren wy toen wys geweest!
 Had Neerland, met verflagen geest,
 Zich voor den hoogen God gebogen!
 Maer och! 't geweten schein verfhroeid,
 En onze handeling heeft uwe heilige oogen
 Slechts meer en meer vermoeid!

Des liet Gij onzen vyand los,
 Die, met zijn briesfchend oorlogsros,
 Staetsvlaendren plots viel op de lenden;
 De Steden Sluis, en 't Gentsche Sas,
 En Hulst, zoo spoedig niet kon fluiten, met zyn bende,
 Dan hy die meester was.

Schoon de Albionfche Bondgenoot
 Ons toen getrouwen byftand bood,
 't Ontmanteld Zeeland, voor gevaren,
 Met oorlogfchepen heeft bemuurd,
 En ons de bloem en roem der Britfche Legerfcharen,
 By duizenden, geftuurd.

Wat heeft die trouw ons aengebracht!
Gij trokt met onze legermagt,
o Groote Krygsheld! niet te velde!
Ja! 't was niet anders aen te zien,
Als dat Gij U in 't spits van 's vijands heirkraft stelde,
Om ons den fryd te bién!

De moord had anders, gansch verwoed,
Zich, aen der Bondgenooten bloed,
Omtrent Laveld, niet zad gezopen,
Noch de afgevochten dapperheid,
Den Maestroom over, met verminkte leén, gekropen,
De nederlaeg beschreid.

Het moedig Bergen, dat, gansch prat,
Op zynen zoom, vol glory, zat,
Waer anders, fel van angst benepen,
Door nachtgedrochten, uitgeleerd
In gruwlen, zoo verwoed niet by den hals gegrepen,
Noch schendig geschoffeerd.

S T I C H T E L Y K E

Waerom, o God! heeft uwe hand
 Dien bittren beker al het Land,
 Om uit te drinken, niet gegeven?
 Waerom zyn andre Steên gespaerd,
 En dees, die mooglyk min, dan andren, had misdreven,
 Verwoest te vuur en zwaerd?

Of heeft de kracht van ons gebed
 Uw' onbedwingbren arm belet
 Zich aen dit zondig Volk te wreken!
 Wanneer het, in uw Heiligdom,
 Met jammerlyk gezucht, uit zilte tranenbeken,
 Naer uwen Hemel klom.

Och neen! Gy hoort de zondaers niet.
 Wy hebben wel, in ons verdriet,
 Tot U, met duizenden van monden,
 Gefchreid, gezucht, in klacht op klacht,
 Maer 't was het kwaed der straf, en niet het kwaed der zonden,
 Dat ons aen 't bidden bracht.

Op 't smeeken van uw' dierbren Zoon,
Der vromen Voorfpraek by uw' troon,
Is Nederland verfchoond gebleven.

Om Rome, dat U trots braveert,
Geen stof tot lastering van uwen Naem te geven:
Zijn wy niet omgekeerd.

Hierom, wanneer 't met Nederland
Scheen omgekomen, was uw hand,
Aenbiddelyk, van elk te ontdekken:
't Zij Vrankryks Legervoogd vergat,
Op zyn behaeld geluk, Staetsbraband in te trekken,
Daer 't fidderde als een blad.

't Zy Gy den vyand gingt te keer
Met honger, en guur winterweêr,
In Bergens omgeworpen wyken.
't Zy Gy het ys, waer langs hy dacht
Zich weder met den roof van Tolen te verryken;
Verbraekt, in eenen nacht.

't Zy Gy 't den Franfchen onderdaen
 Ontbreken deedt aen noodig graen,
 By ons voor matig geld te koopen.
 Of 't zy de Maes ten bedde uit rees,
 En 't afgefneên Maestricht, met 's Vyands werk te floopen,
 Getrouwen dienst bewees.

Toen, Heer! toen ftond het flecht gefield,
 Toen onze vyand, vroeg te veld,
 Zich voor Maestricht had neêrgeflagen!
 Wat zag men toen, van allen kant,
 Niet angftig uit, of nog de Rus niet op kwam dagen,
 Ter hulpe van het Land!

Wat kromp ons hart van angst in 't lyf,
 Wanneer we aen 's vyands wreed bedryf,
 Aen Vryheid, en aen Godsdienst dachten,
 En, in een' faet, zoo naer als bang,
 Zoo hopeloos als veeg, niet anders konden wachten,
 Dan beider ondergang!

In die bedroefde omftandigheid,
Heeft uwe wysheid ons geleid,
Opdat uw Godlyk alvermogen
Al de eer van ons behoud genoot,
Toen Ge, in dien staet, den Staet, uit uwe hemelbogen,
Den blyden Vrede boodt.

Gy bragt Europa's Mogenheén,
In Akens gryzen muur, byéén,
Om elks belangen daer te reeglen:
Gy hebt, eer 't iemand hopen kost,
Een heilig Vreêverbond daer plechtig doen bezeeglen,
En dus het Land verlost.

In zulken wondren ommekeer
Verheffen wy uw' roem en eer,
In maetgezing, met dankbre klanken.
Wy buigen nedrig onze knien,
Om U, grootdadig God! met hart en mond, te danken,
En al den lof te bién.

S T I C H T E L Y K O E

U, die, met gulden speer en hoed,
 De Vryheid weder pronken doet;
 U, die de waerheid in haer' zetel
 Bevestigt; die 't hervormd Geloof,
 Aen 't Babel van dees' tyd, op Vorstengunst vermetel,
 Niet overgaeft ten roof.

U, die de grenzen van het Land
 Herstelt, in haren ouden stand;
 Verloren vastigheên, en Steden,
 Weêr aen 't gebied der Staten hecht.
 U, God van Nederland! vol goedertierenheden,
 Zy eeuwig lof gezegd.

NIEUWEJAERSZANG,

OP DE WYS: o *Minnelykſte Emanuël.*

Zoo zeilt ons levensſcheepje vaſt
Door 'sweerelds woeste baren.
Nu wordt het eens door ſtorm verrast,
Belooopen van gevaren:
    Dan raekt het woên
    Van wind, en lucht, en vloên,
Eens weder aen 't bedaren.

En ſchoon het dryft voor wind en ty,
Bevryd van harde rampen,
Nogthans komt wel, aen loef of ly,
Een helſche roover klampen.
    o Zalig die 't
    Gevaer geenzins ontziet,
Maer overwint in 't kampen.

Thans dient 'er weêr een oog in 't zeil
 Voor blinde klip en zanden,
 Opdat de kiel den grond niet peil',
 Of dryv' op vreemde stranden,
 Maer eens gerust
 Aen een gewenschte kust
 Behouden moog' belanden.

Heer Jezus! wil, op deze zee,
 Uw licht, als noordstar geven;
 Uw Woord zy ons kompas, waermeê
 Wy veilig henen streven;
 Stel aen het roer
 Uw' goeden Geest; en voer
 Ons in het eeuwig leven!

